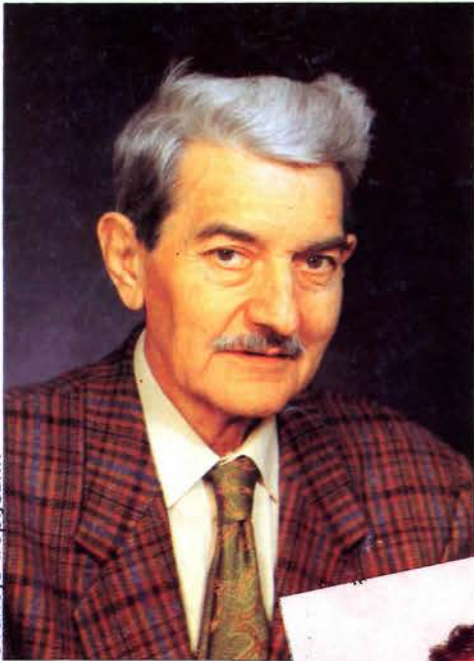

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БРОЈ 16, ГОДИНА V
БЕОГРАД, МАЈ 1994.

ЦЕНА 2 НОВА ДИНАРА

Станоје Ђорђевић

Маја Гојковић

Драго Бакрач

Јован Гламочанин

У
ОВОМ
БРОЈУ:
КОМПЛЕТНА
ЗАБРАЊЕНА
КЊИГА

ПРОТОКОЛИ
СИОНСКИХ
МУДРАЦА

ИНТЕРВЈУИ СА ПРВАЦИМА
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ
СТРАНКЕ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Централна отаџбинска управа Српске радикалне странке на седници одржаној 28. априла 1994. године донела је одлуку о укидању Српског четничког покрета као посебне секције Српске радикалне странке и о усклађивању статутарних одредби Странке према таквој одлуци.

Српски четнички покрет смо формирали у јуну 1990. године, наслућујући крвави расплет југословенске кризе и спремајући се за одбрану свог народа од већ претећег новог геноцида. Обновили смо славне четничке слободарске традиције и срушили пола века развијане комунистичке предрасуде и клевете. Када је почео распад југословенске државе и њене армије, стали смо одмах у одбрану српских земаља упућивањем више хиљада добровољаца тамо где су Срби били најугроженији.

У овој фази је Српски четнички покрет у пракси далеко прерастао и надмашио своје првобитне организацијске оквире и унутрашња формацијска структура га само спутава из следећих разлога:

1. Данас се сви борци за слободу српског народа називају српским четницима без обзира јесу ли или нису чланови Српске радикалне странке.
 2. Природа четништва је дубоко патриотска и слободарска, али је сада кад је већ максимално афирмисана не треба уклапати у страначке, идеолошке и политичке оквире.
 3. Четништво је данас у потпуности реализовано јер је општеприхваћено од целокупног српског народа у свим српским земљама као став, опредељење и традиција.
 4. У угроженим српским земљама су формиране снажне српске војске чије се јединство у смислу руковођења и командовања не сме ничим нарушавати.
 5. Формално организовање Српског четничког покрета непријатељи српског народа настоје злоупотребити као доказ за своју тврдњу да у српским земљама делују паравојне организације, иако су четнички добровољци у рату дејствовали искључиво под командом српске војске.
 6. Дуплирање одбора Српске радикалне странке и Српског четничког покрета у унутрашњој структури партије српских радикала повремено је изазивало неспоразуме и доводило до сукоба надлежности.
 7. У Српски четнички покрет су се уклањивали и припадници других политичких партија што је доводило до колизије у њиховом политичком деловању.
- Одборе Српског четничког покрета у свим српским земљама упућујемо да се интегришу у одборе Српске радикалне странке. Српска радикална странка наставља да упућује своје добровољце свуда где је потребно. Ми, чланови Српске радикалне странке, смо радикали у унутрашњем политичком животу, а на фронту, кад се боримо за свој народ и отаџбину, сви смо српски четници.

ПРЕДСЕДНИК
ЦЕНТРАЛНЕ ОТАЏБИНСКЕ УПРАВЕ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
Војислав Шешел
Др Војислав Шешел

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног и одговорног
уредника:
Петар Димовић

Редакција:
Александар Стефановић, Дарко Ћирић,
Драган Тодоровић, Јадранка Шешељ,
Рајко Горановић, Радмила Војновић,
Момир Марковић, Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић, Александар Вучић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Секретар редакције:
Љиљана Мијоковић

Техничко уређење:
"АБЦ-ГЛАС"
Штампа НИГП "АБЦ-ГЛАС" д.д
Влајковићева 8
11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у
Регистар средстава јавног
информисања Министарства за
информисање под бројем 1104 од 5.
јуна 1991. године.

Министарство за информације
Републике Србије 19. августа 1991.
године дало је мишљење број
413-01-551/91-01 да се "Велика
Србија" сматра производом из
Тарифног броја 8. став 1. тачка 1.
алинеја 10. за чији промет се плаћа
основни порез по стопи од 3%.

У ОВОМ БРОЈУ

ОРЛОВИ ОПЕТ ЛЕТЕ стр. 2

РАДИКАЛСКА
"ГВОЗДЕНА ЛЕДИ" стр. 8

ТВРД ЈЕ ОРАХ.... стр. 15

ПАНОНСКИ РАДИКАЛ стр. 23

НАСТАНАК, ДЕЛОВАЊЕ
И КРИЗА НАРОДНОГ
ПОКРЕТА ИЗ
1988. ГОДИНЕ стр. 28

ЗЛОЧИН НА ВАСКРС стр. 33

РАЗНО – ОСВРТИ
ПЕТРА ДИМОВИЋА стр. 35

СЈАЈ И БЕДА
ДЕЗЕРТЕРА И РАТНИХ
ПРОФИТЕРА стр. 37

КО СПАЉУЈЕ КЊИГЕ
СПАЉИВАЋЕ И ЉУДЕ стр. 39

ПРОТОКОЛИ
СИОНСКИХ
МУДРАЦА стр. 40

ОРЛОВИ ОПЕТ ЛЕТЕ

- Наследни радикал
- Четири године појели су ми скакавци
- Црне душе у белим мантилима
- Никада нисам био расколник

Изданак радикалског стабла (отац му је био поверерник Јерезе за неготински срез) и један од утемељивача новог радикалског покрета, зајечарски адвокат Станоје Ђорђевић је актуелни подпредседник Извршног одбора Српске радикалне странке за Србију, чији је долазак на политичку сцену најавио 23.2.1991. године у Крагујевцу.

Господин Станоје Ђорђевић, популарни Миза (у том делу Србије сви успешни људи имају надимке) је председавао чину уједињења Српског четничког покрета и већине месних одобра Народне радикалне странке познатом као Други конгрес Српске радикалне странке. (Српски радикали су одржали укупно три конгреса. Оснивачки конгрес Српског слободарског покрета је био Први а Трећи конгрес је недавно одржан у Београду).

Станоје Ђорђевић је рођен 25.12.1929. године у селу Смедовицу, близу Неоготина. Основну школу је учио у свом селу а гимназију у Пеготину. Велику матуру је полагао тек четири године после завршетка гимназије у Зајечару, по повратку са издржане робије у Казнено поправном дому у Нишу.

Не могавши да се помири са новом окупацијом "ослободилаца" који су тих првих послератних година показали право лице, рушећи као невреме вековну српску традицију и биће, Миза је, са тек никлим наусницама и промењеним гласом дечака, приступио омладинској организацији "Бели орлови".

На несрећу, узбуо је ухапшен и са групама својих вршњака и истомишљеника, приведен из свих крајева Србије, утамничен у Нишу. Ту је у мемљивим самицама КП дома и на околним градилиштима провео четири године, често болестан и увек гладан.

Тада је српска младост, оно што је претекло у ратном одабиру, спутана

ланцима и заустављена у свом орловском лету. У пуном замаху је био обрачун са њом. Последнице су се осетиле много касније.

Због чистки и идеолошких програма у тим првим послератним годинама знатно је одложена појава вишестраначја. Било је потребно много времена и неколико нових генерација па да се оно појави на политичкој сцени Србије.

Станоје Ђорђевић је увек био у првим редовима. И данас, у промењеним околностима, даје пун допринос борби против оживелог комунизма који се посредством владајуће странке поново усточиљава у свим областима јавног живота.

Иако у годинама које су за многе пензионерска завестрина, иако нарушеног здравља Миза је радно и политички активан као адвокат, потпредседник Странке и савезни посланик.

Разговор са њим водили смо у његовој адвокатској канцеларији у Зајечару.

Период робовања у комунистичком казненом (неумесно је рећи и поправном) дому био је почетак животне приче нашег тихог и одмереног саговорника.

"Неготинску гимназију завршио сам јуна месеца 1948. године. Због две ниже оцене изгубио сам могућност да будем ослобођен матуре па сам морао да је полажем. Писмени део матуре положио сам 25. јуна а на усмени је требало да изађем сутрадан. Међутим, у ноћи између 25. и 26. јуна био сам ухапшен.

Ухапшен сам као припадник "Белих орлова" омладинске, антикомунистичке, полувојне организације која је деловала у целој Србији. Када је организација откривена интерниран сам у Казнено-поправни дом у Нишу".

Станоје Ђорђевић

На сопственој кожи осетили сте послератне прилике, "велико спремање" Титових чистача. Како сте их доживели и преживели?

Припадао сам оној сврсти младих људи која се у борбу за нешто боље укључила крајем рата и првих година немирног мира. Без икакве претходне припреме гурнути смо у вртлог догађаја који су превазилазили наше могућности. Живели смо у уверењу да се на брзину, уз помоћ некога са стране, може много шта променити. Такво мишљење је произишло из чињенице да нисмо били довољно политички образовани. Хтели смо све и одмах.

Нисмо умели да проценимо политичке околности. Југославија се налазила у процепу, између непријатељских војних блокова, притискивана и са истока и са запада. Једно време је чак и пољска Андерсова Армија крајова била на западним границама спремна да интервенише. Све су то биле политичке смишлице и до очекиване интервенције није дошло.

У то време Тито је био јачи него што смо мислили. Уз помоћ ОЗН-е (Одељења заштите народа) завоео је такву страховладу да националне снаге нису могле ништа да учине. Ранковић и Пенезић су збрисали све политичке противнике. По неким подацима више од десет хиљада четника је убијено у акцији чишћења Србије. Питање је да ли је само толико. Насупрот томе чишћења у другим републикама, пре свега у Словенији и Хрватској, су изостала."

Како се ОЗН-а обрачунавала са политичким противницима који су као "народни непријатељи" осуђивани на временске казне?

Најбољи одговор на то питање дао је мој велики пријатељ, сада покојни Борислав Пекић, који је у своје име а и у име свих нас, робијаша из нишког КП дома, написао највеличанственију књигу о животу у Титовим казама-

тима "Године које су појели скакавци".

У овој књизи аутор је описао догађаје који су се односили на једну групу демократске омладине Београда а то је уједно била судбина и наше групе "Белих орлова". Све је описано: хапшење, суђење, интернација у казнено-поправни дом у Пишу.

У то време најтежег терора КП дом је практично био под управом две супротстављене власти: државне управе и оне друге робијашке.

Сва младост која се ту нашла под ударом Титовог кнута и Ранковићеве шибе, под теретом тешких тамничких година, живела је као род рођени настојећи да преживи и себи и сапатнику олакша живот. У дому се ништа није делило, никакве се разлике нису правиле. Свако је свакоме помагао. Свако је свакога у свакој прилици настојао да заштити. И они који су се здравствено тешко осећали, такође су покушавали да помогну другима не тражећи помоћ за себе.

Сећам се да сам се једном приликом тешко разболео. Товарили смо песак у камионе на Јужној Морави.

Изненада се сручила јака киша а када је престала, онако мокри, рукама смо, у мутној реци, ловили рибу. Стражари нам нису бранили јер су нам највећи део улова одузимали. Тада сам назебао и оболео од једне врсте маларије.

Дуго сам лежао у затворској болници. Оно што желим да истакнем је пажња мојих другова која ми је у многоме олакшала боловање. Није било осуђеника који није, ако је могао, искористио прилику да ме обиђе, да ми дотури нешто од хране или лекова. Лекова је било врло мало. Лечени смо тзв. "народским" лековима, примитивном али ефикасном терапијом.

Како сам оболео од маларије имао сам високу температуру. Да би је скинуо, затворски лекар др Чедо Јанковић из Ниша, обавијао ме је мокрим креветским чаршавима а затим покривао са по десетак ћебади. То ми је помогло и излечило.

Иначе, да поновим, услови живота у казненопоправним домовима су били тешки али ми смо их подносили јер смо били млади. Осим тога, били смо сложни. Били смо сложни у несрећи, истомишљеници по националном опредељењу. Нисмо се сукобљавали, ни у околностима када смо били гладни и раздражљиви. Међу нама није било цинкароша. Они су регрутовани из редова криминалаца или отпадника који су издали национални покрет.

Уз све то радили смо тешке физичке послове. Најстрашније и најопасније за здравље било је прављење бетонских терацо плочица за балконе, ходнике, степениште итд. Технологија рада је била примитивна. Све се радило ручно. Постројења за изра-

ду тих плочица слична су воденици са више воденичних каменова. На једној страни где су се плочице брусиле и равнале били су гвоздени, получелични кругови на које је цурила вода. Плочице смо притискали на та гвожђа и брусиле их.

Друга операција, такође повезана са каменим точковима, било је тзв. шлајфовање. То је била финија обрада плочица. Свих осам сати радило се у води, са рукама у води. Имали смо некакве заштитне рукавице али се са њима није могло радити па их нисмо ни користили. Због тога су многи остајали без врхова прстију. Камење их је односило али се у управи због тога нису узнемиравали. На места обогачених младића доводили су друге са прстима.

Било је и других тешких послова. Нешто лакше од терацо плочица било је прављење цигле. Преносили смо блато до циглане а онда смо печене цигле уносили у затворски круг.

Све се радило под врло строгим контролом чувара. Увек смо пролазили кроз један кордон милиције тако да није било услова да неко са ових послова побегне.

Када нисмо радили терацо плочице или цигле, преносили смо тзв. бетонске трегере. То су армирано бетонски посачи дугачки четири до пет метара а тешки неколико стотина килограма. Био је то релативно чист посао али веома тежак за тек стасале и неухрањене младиће.

Често смо, по потреби посла, радили изван КП дома. Упућивали су нас на разна градилишта. Једна група од око хиљаду и пет стотина људи (нисам био у њој) упућена је на сечу дрва на планину Кукавицу код Јесковца. Мислили смо да су они који су тамо отишли на неки начин били бенифицирани. Међутим када су нам, по повратку, испричали како су прошли ми који смо остали унутар зидања били смо, уствари, поштеђени мука.

Најстрашнији посао на који су икада упућени робијашки нишког затвора било је градилиште у Лоњском пољу, у Хрватској. Послали су нас у непосредну близину логора Јасеновац где су некада дневно уништаване хиљаде Срба. Никада нисмо сазнали ко је из ондашњег југословенског руководства одговоран за то.

Становали смо у Старој Градишци а на градилиште канала у Лоњском пољу, удаљено петнаестак километара одлазили смо свакодневно. Хрватски милиционери на коњима и са псима, ни мало различити од усташа, терали су нас трчећим кораком до места рада. Ту смо без хране радили до мрака а тек по повратку у Градишку добијали смо неке отпатке. То је трајало све дотле док неко (онст нисмо сазнали ко) није од Ранковића захтевао да нас врате у Србију.

Враћени смо у Земун, на Калварију (Калварија је губилиште близу Јерусалима, библијска Голгота). Ту смо радили на земљаним радовима и првим градилиштима Новог Београда. После Лоњског поља имали смо утисак да смо на летовању.

Како су санкционисани прекршаји затворских правила и да ли сте их ви кршили?

Било је свакодневних прекршаја "кућног" реда. Они су се кажњавали али не тако строго као прекршаји које су затворске власти оквалификовале као непријатељске. Због њих се завршавало у специјалној хелији или у самици или су, зависно од тежине прекршаја, одређиване друге казнене мере. Забрањиван је пријем пакета, писама, долазак посета и свега онога што је човеку на изванредан начин пружало неку шансу да успостави контакт са спољним светом.

Сви смо искусили те казне. Није било ниједног робијаша који није прошао кроз пакао тих казни, који није доживео страховита мучења у тим хелијама и самицама. Биле су то и хелије смрти из којих су поједини осуђеници на смрт одвођени на стрељање. Међу осуђеницима је било и страних држављана. Неколико виших официра и један генерал бугарске окупационе војске и ко зна све још, јер се није знало ко је у њима, проишли су кроз те хелије.

И ја сам једном приликом провео 37 дана у једној од њих. Било је то од 5. новембра до 12. децембра 1951. год. За то време нико живи ме није ослободио нити проговорио са мном. Провео сам 37 дана изолован од света у апсолутној тишини. Док сам боравио у хелији нисам знао зашто сам уопште затворен. Неко ме је због нечега цинкарио. Тек када сам пуштен позвао ме је помоћник управника, који је у то време био шеф затворске УДБ-е, и упитао ме је да ли је тачно да ми је мајка у пакету са грођем унела и флашу ракије. Одговорио сам му да је то бесмислица и да је срамота што сам 37 дана провео у хелији због очигледно лажне пријаве. Ни онда ни касније никада нисам нио! После сам чуо да ме је цинкарио један од познатих нишких цинкароша, извесни Бане Н. али то данас не могу са сигурношћу да тврдим. Било како било, на најнепосреднији начин, осетио сам тежину робијања у самици.

Да ли је тачан комунистички слоган да је "робија школа револуционара" и колико сте провели у "школи" нишког затвора?

Ближа ми је она народна да "свако зло има и своје добро". Не бих се сложио са многима који сматрају да су затвори и сличне институције овог карактера имале у свему нега-

Станоје Ђорђевић са породицом

тивни учинак. Напротив, мислим да смо ми, млади људи, који смо се непосредно после рата налазили у комунистичким робијашницама много тога и добили!

Прво, сазрели смо као људи. Развили смо осећај међусобног помагања и поштовања других. Сазнали смо колико човек вреди. Научили смо да ценимо добре људске особине, да оцењујемо праве вредности.

Многи који су били на робији изашли су као карактерно чврсти, зрели људи, без обзира на године старости. Сви они су даље, кроз живот, врло успешно крчили себи пут иако је тај пут био трновит, иако су били спутавани на сваком месту и у свакој прилици.

Иначе у затвору сам провео тачно четири године. Упахшен сам у ноћи између 25. и 26. јуна а пуштен сам, после издржане казне, ујутру 26. јуна 1952. године.

Са пријатељима који су остали да робијају, растао сам се у сузама. Знате, године проведене на робији стварају нове пријатељске односе често чвршће и трајније од породичних.

Шта се дешавало по вашем изласку из затвора? Да ли сте имали непријатности због "неподобне" биографије?

На прве непријатности наишао сам одмах по изласку из КП дома. Пошто сам ухапшен пре него што сам матурирао, молио сам да ми у матичној неготинској гимназији омогуће полагање матуре. Нису ми дозволили. Слани су ме од једног до другог, из Неготина за Београд, из Београда за Неготин. Обијао сам врата просветних установа. Ко зна како би се све завршило да нисам срео једног познаника који је у то време био потпредседник Савета за просвету општине Зајечар. Он ме је научио шта да радим, тако да сам матуру положио у Зајечару, четири године после завршене гимназије.

После положене матуре, уписао сам Правни факултет у Београду и завршио га о року. Писам имао неких непријатности изузев неколико привођења у УДБ-у. Било је и неколико покушаја хапшења али сам их, одласком из Београда, избегао. У то време, уочи посета неких страних државника, хапсили су нас "неподобне" из безбедносних разлога. Таква лица, међу која сам и ја спадао, проводила су у изолацији сво време трајања посете. Пушгана су тек по одласку страних државника и делегација. Пошто се време доласка гостију најављивало неколико дана раније, успевао сам да, сазнавши датум посете из новина, умакнем УДБ-и склоним се код својих у село.

Имао сам проблема и са позивом за војску који сам добио пре него што сам дипломирао. После обиласка свих могућих војних надлежстава успео сам да одложим војну службу у тадашњој ЈНА и дипломирам 10. октобра 1952.

Да ли сте после изласка из затвора, за време и после студија били политички активни?

По мом мишљењу, у то време, унутрашњи политички живот земље није постојао. Наравно, Комунистичка партија је била свуда присутна али она је била више нека врста командног кадра а не, како се декларисала, политичка организација. Она својим члановима није допуштала бављење политиком. Није допуштала ни размишљање у том правцу а камо ли доношење неких самосталних одлука. То је била терористичка организација која је чак и своје чланове, ако нису били подобни у одређеном тренутку, ликвидирала. (Резолуција ИИФОРМ БИРОА, Голи оток и каснији обрачуни са многим дисидентима).

Даље, као масовнија, назови политичка организација, постојао је Социјалистички савез радног народа Ју-

гославије. То је била паукова мрежа система. Бавили су се неким проблемима везаним за заједнички живот једне средине али ни то није била политика. Они су извршавали све замисли политичког врха Комунистичке партије.

Дакле, нисам имао неког избора па сам се окренуо дисидентству.

Како се испољавало ваше супротстављање тадашњим политичким структурама и моћницима и да ли сте имали неких нежељених последица због тога?

Моји први дисидентски кораци везани су за екологију, за заштиту човкове животне средине. То су, практично, били моји први кораци бављења политиком.

У Зајечару је дуги низ година радила фабрика стакла "Кристал-стакло". Врста брушеног стакла, познатог као кристал, била је у то време у моди као производ који ће обезбедити "светлу будућност" и Србији и Југославији. У ствари то је била велика заблуда зајечарских и републичких привредника.

Фабрика "Кристал-стакло" је, својим производним процесом, уместо очекиваних благодети донела само главобоље становницима Зајечара. Показало се да је она велика тровач и загађивач ваздуха, воде и тла који је изазивао тешка оболења како запослених радника тако и околног становништва.

Руководство фабрика је прикривало резултате вршених анализа а у тој ујдурми су учествовали и неки зајечарски лекари. На једном протестном митингу назвао сам их због тога "крне душе у белим мантилима"!

Поље екологије је било веома погодно за тзв. дисидентску политичку делатност. Увек је било материјала за критиковање надлежних.

Супротстављајући се зајечарским загађивачима а преко њих и актуелној власти окупио сам велики број енергичних, паметних и способних жена (жене су по питањима екологије увек активније од мушкараца) са жељом да спутамо неодговорне моћнике. Рачунао сам да ће сви они који су окупљени око нашег еколошког друштва једног тренутка постати чланство неке од опозиционих партија које су се у то време најављивале.

Тада, у кратком временском размаку, организовали смо у Зајечару два велика еколошка митинга. На сваком је било присутно по петнаестак хиљада људи што је процентуално веома много ако се узме укупан број становника нашег града. Преко три хиљаде људи учланило се тада у наше еколошко друштво.

Сви општински функционери су са великим огорчењем пратили наше рад. Били смо им трн у оку. На по-

следњем митингу, у присуству новинара из Београда који су водили емитију "Чекајући ветар" назвао сам их отпадницима града Зајечара.

Својом активношћу успели смо да прекинемо онај чувени ротациони круг када су се функционери само по хоризонталу померали са места на место. Ни један од руководиоца који су у време наших протеста били на градским и општинским функцијама нису поново изабрани на нека руководећа места. Поштедели смо Зајечар оних који су га годинама притискали и терорисали.

Последњи општински избори у бившој Југославији одржани су 1988. године. Да ли сте и у којим околностима и ви учествовали у избору општинских функционера?

Учествовао сам. Радници робне куће "Београд" и неких зајечарских институција кандидовали су ме за председника општине.

Прихватио сам кандидатуру да би њима удовољио а и због оних кругова са којима сам одавно био у отвореном политичком сукобу. Требало је да изравнамо рачуне. Многи су ме тада саветовали да се повучем али ме је ипак спречио да одустанем.

Када су видели да немам намеру да напустим изборну трку комунисти су прибегли једној прљавој и срамној али њима допуштеној работи. Из Секретаријата за унутрашње послове Среза Зајечар, онда је то била некаква међуопштинска заједница, извукли су мој досије. Мислио сам да је са 1965. годином и уклањањем Ранковића та пракса престала и да су досијеи спаљени. Међутим није тако било. СУП је и даље располагао са подацима о људима који су одговарали за неке политичке деликте.

Мој досије је одмах донет на кандидациону конференцију. Судији Окружног суда у Зајечару, неком Ђорђу Буђелану, поверена је улога тужиоца који је присутнима требао да протумачи моју ранију политичку, по њима антинародну, делатност. Он је то са задовољством прихватио. Рекао је, између осталог да сам ја 1948. године ухапшен и од стране Окружног суда у Зајечару осуђен због тога што сам ранијих година припадао злочиначкој, непријатељској организацији чији је циљ био рушење постојећег поретка, чиме сам извршио кривично дело из чл.3 тач. 8. Закона против народа и државе. Та "злочиначка" организација били су "Бели орлови". Као њен члан организовао сам писање летака "антинародне" садржине и њихово растурање. За ова ова дела осуђен сам на пет година строгог затвора али ми је казна касније пресудом Врховног суда Србије смањена на четири године.

Читање мог досијеа пред кандидационом комисијом онемогућило је

мој избор за градоначелника. Остао сам и даље одборник у општинској скупштини и за време трајања мог двогодишњег мандата борио сам се свим снагама против свих малверзација и вршљања општинских власти.

Две године после нашег исконструисаног неуспеха на општинским изборима почела су оснивања првих политичких странака. Као позната јавна личност Пеготинске крајине и вођа зајечарског еколошког покрета приступили сте Народној радикалној странци. Њен век није био дуг и она се убрзо распала. Како је дошло до раскола и дали сте ви, на неки начин, допринели унутар страначким разилажењима?

Никада нисам био расколник. Никада нисам желео да се људи унутар исте организације међусобно свађају. Такви постуци су атак на сваку делатност и не дају резултате. Када је дошло до првог раскола у Народној радикалној странци нисам био њен члан.

До тог раскола је дошло на Богојављење, 19. јануара 1990. године а изазвали су га Губерина и професор Турлаков. Обојица су желели да буду челници а то није физички могуће. И странка се на радост комуниста, потоњих социјалиста, поцепала.

Да бих на неки начин допринео сређивању прилика из Зајечара сам послао телеграм и изразио жељу да са великом групом еколога приступим Народној радикалној странци.

Главни одбор странке сачињавали су углавном адвокати који су више причали него радили. Ствари су кренуле наопако. Састанци Главног одбора почињали су ујутро а завршавали се касно у ноћ. Све је било јалово беседништво без икакве иницијативе. Губерина није ништа чинио што би допринело бољем раду и организацији Странке.

Дебакл на првим вишестраначким изборима, иако смо имали велики број присталица, убрзао је размимилажења која су ускоро довела до коначног раскола.

Тражећи излаз из ситуације група виђенијих радикала, чланова Главног одбора, одржала је састанак у Краљеву.

На том састанку проанализирали смо ситуацију и одлучили да учинимо оно што је у интересу Странке.

Шта је то било у интересу Странке изнео сам на првом састанку Главног одбора. Састанак је одржан у хотелу "Путник" на Новом Београду. У реферату који сам поднео, у име већине чланова Главног одбора, захтевао сам да се са места председника уклони Вељко Губерина односно да поднесе оставку, а да се из странке искључе Јанко Лучић и Драгољуб Николић Мишки, због деструктивног деловања.

Губерина је са групом својих присталица напустио састанак. Уз њега су остали десетак општинских одбора који су наставили са радом као Народна радикална странка.

Шта је било са групом, већинским делом Главног одбора, која се издвојила од Губерине?

Иако је напустио састанак у хотелу "Путник" Губерина је и даље, само формално, остао на челу Странке. Имао је нечију снажну подршку.

Једнога дана прочитао сам у новинама да су крагујевачки радикали, које је предводио Тома Николић, примили др Шешеља и да су му омогућили да у крагујевачком Дому културе промовише књигу коју је издао садашњи генерални секретар Српске радикалне странке, Александар Стефановић. Књига се звала "Тако је говорио Чича". Та промоција је била прилика да др Шешељ представи своја политичка гледишта и Српски четнички покрет на чијем челу се налазио.

Томислав Николић је у то време још увек био у крилу Народне радикалне странке које је супротстављено Губерини. Тада се родила идеја о уједињењу овог радикалског крила и Српског четничког покрета којима би се по сопственој вољи прикључили сви за то расположени одбори. Имали смо више састава по том питању. На једном од последњих, у Батајници, коме су између осталих присуствовали Томислав Николић и Јован Савић из Крагујевца, Драмлић из Чачка, Славољуб Петровић из Ариља, Росвита Тополац из Београда, Љубиша Спасић из Трстеника који је све учинио да по налогу Вељка Губерине минира сваки договор, др Шешељ је предложио да се Српски четнички покрет и ово крило народне радикалне странке споје у једну политичку организацију.

Будући да сам био један од старијих учесника састанка, Томислав Николић ме је упитао за мишљење јер су неки, на првом месту поменути Спасић из Трстеника, да би ствар пролонгирани, тражили да се прво среди стање у Народној радикалној странци па да се тек после тога приступи уједињењу.

Категорички сам био против тога, нагласивши да је даље одуговлачење само губљење времена. Рекао сам да ће Српски четнички покрет и без нас живети а да ми без њега нећемо моћи. Закључили смо, без много приче, да се Оснивачка скупштина одржи следеће недеље у Крагујевцу.

Највећи терет организације Оснивачке скупштине поднео је Томислав Николић. Било је присутно преко хиљаду људи, од тога само 670 четничких и радикалских делегата. После водног говора др Војислава Шешеља, исцрпних дискусија и усва-

јања Програма и Статута, прогласио сам, као председавајући, да је 23. фебруара 1991. године основана СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА. Странку смо одмах регистровали и започели са радом.

Коцка је бачена и странка је основана. Који је био следећи корак?

Одмах после тога, недељу дана после Оснивачке скупштине, размислили смо се по Србији. Промовисали смо странку, објашњавали Програм и Статут и текућу страначку политику. Обишао сам, у већини случајева са др Шешељем, а често и сам, скоро сва места у Србији. Можда је на Коцмету остало неколико села која нисмо посетили и у јужној Србији: Црна Трава, Бујановац и Босиљград. Говорио сам на промоцијама, трибинама, преко радија и телевизије, у време када нам је то било могуће. У Пљевљима сам искористио промоцију странке да говорим о хапшењу Чка Дачевића. Умирио сам људе који су протестовали због ситуације у којој су се нашли борци из Пљеваља.

Захваљујући нашим контактима са народом број присталица је из дана у дан растао. Постали смо највећа српска опозициона странка. Наши изборни резултати, нарочито у Војводини, то потврђују. На првим парламентарним изборима за Савезну и народну скупштину освојили смо 25%, четвртину, изашлог бирачког тела. У то време социјалисти су једва постигли такве резултате. А како су их постигли, то се зна!

На последњим, ваљаним, изборима за Скупштину Србије Српска радикална странка је освојила половину посланичких места у односу на предходне изборе. Како процењујете постигнуте изборне резултате?

Чињеница је да је наш посланички клуб у Народној скупштини преполовљен. У околностима под којима смо учествовали у изборној трици, срећа је да смо и толико остварили. Зато и ови резултати за нас представљају успех. Социјалисти су све предузели да нас дискредитују и униште. Нападали су нас а нису нам дозвољавали да користимо јавна гласила за демантовање њихових клевета и неистина. Многе странке би у таквим условима окончаће своју политичку активност. Захваљујући гласачима који нису поверовали у социјалистичке лажи, којима су вредности Српске радикалне странке познате ми смо остали на политичкој сцени. Чак смо, иако са мањим бројем посланика, ојачали. Прочистили смо своје редове. Отпали су колебљивци и прикривени социјалисти.

На крају, одговорно тврдим, да је Српска радикална странка и са "само" 39 посланичких места сада јача и хомогенија него икада.

У радном председништву Трећег отаџбинског конгреса

Трећи отаџбински конгрес Српске радикалне странке?

После тзв. опозиционе партије и Социјалистичка партија Србије годинама су нам злурадо пребацивали да избегавамо одржавање конгреса. Измишљали су да смо аутократски устројена странка која чврстом руком одржава постојеће стање, да се плашимо промена и да немамо довољно ни чланства ни одговарајућих делегата.

Све смо то оповргли на најбољи начин.

Трећи отаџбински конгрес одржали смо 30. јануара у београдском "Дому синдиката". Конгрес је био отворен и његов рад су могли да прате новинари свих новинских и радиотелевизијских кућа и представници свих заинтересованих политичких странака.

(За неупућене, Први конгрес је одржан 23. 1. 1990. године у Батајници, када је основан Српски слободарски покрет а уједињење Српског четничког покрета и већине одбора народне радикалне странке сматра се Другим отаџбинским конгресом).

У раду Трећег отаџбинског конгреса учествовало је 672 делегата од којих је њих 558 указало поверење др Војиславу Шешељу да у наредне четри године буде на челу Странке. Уместо гломазног Главног одбора чије је сакупљање изискивало велике трошкове а ради ефикаснијег и бржег деловања формирана је Централна отаџбинска управа у коју је ушло 60 најистакнутијих чланова Странке. Поред др Војислава Шеше-

ља који је надахнутим говорима отворио и затворио Конгрес говорили су сви радикалски челници из свих српских земаља као и заслужни страначки активисти. Конгрес је тек увече завршио са радом.

То последње велико окупљање српских радикала доказало је да је Српска радикална странка једина опозициона странка која је способна да на владајућој позицији замени до-трајалу социјалистичку партију.

Неки злонамерни и тенденциозни "познаваоци прилика" показују прстом на Српску радикалну странку доказујући њено фашистичко устројство.

Успеси Српске радикалне странке изазивају злурадост код политичких противника и у њиховим главама стварају некакве фикс-идеје које немају никакве везе са стварношћу. Ти "познаваоци прилика" прогласили су нашег председника барјактарем српског фашизма. То, наравно, није тачно. Др Војислав Шешељ је докторирао на теми фашизма и најбољи је познаваоц те материје. Зар није супротно здравом разуму да би он прихватио и пропагирао такав систем чије је мрачне идеје проучио.

У Српској радикалној странци уопште нема поклоника фашизма. Наша страначка дисциплина и наше заузимање за остваривање српских интереса не може се сврстати у категорије које нам инфериорнији од нас натурају.

Да ли је Српска радикална странка у једном периоду својих политичких активности сарађивала са Социјалистичком партијом Србије и била њена про-

дужена рука и да ли је др Војислав Шешел био "црвени војвода"?

Српска радикална странка никада није била коалициони партнер Социјалистичке партије Србије а поготово не њена продужена рука! Чак и онда када су нам после изванредних изборних резултата нудили министарске ресоре ми смо то одбили. Сматрали смо да левица и десница не могу бити у коалицији изузев евентуално, у ратним условима и то само у оном делу који се тиче националних интереса. У свим другим случајевима коалиција између левице и деснице није могућа. Према томе није била могућа ни коалиција између радикала и социјалиста, нити је постојала.

Чињеница је да је било неких идентичних гласања у Народној скупштини поводом појединих предлога али само онда када смо проценили да је то у интересу српског народа. Међутим никада није било сагласности када су ти интереси довођени у питање. То најбоље доказује случај Венс-Овеновог плана који смо ми одбацили а социјалисти прихватили.

Што се тиче другог дела питања о некаквом "црвеном војводи" тврдим да је то обична бесмислица. То је срамно импутирање човеку који је све своје време и енергију посветио борби против комунизма и афирмацији политичког живота у Србији.

Како може човек који је робијао у њиховим казаматима бити њихов присталица. Уосталом познате су Шешелеве скупштинске "филипије" против Савеза комуниста-покрета за Југославију и њеног идеолога и барјактара др Мирјане Марковић. Називати др Шешела "црвеним војводом" је невазпитано и апсурдно.

Рад Српске радикалне странке у Савезној скупштини и понашање осталих парламентарних странака?

Наш рад у Скупштини је апсолутно исправан и подређен је интересима не само наших бирача већ целокупног српског народа. Нема разлога да тако не буде и убудуће.

Што се тиче опозиције она је нејединствена, изузетно слаба, нерасположена за успостављање било каквог консензуса и, ако је даље процењујемо, није довољно политички зрела.

Неутољене амбиције појединаца воде разједињавању опозиције.

Још се није догодило да се по неком питању усагласе опозиционе странке. То погодује социјалистима чији предлози лако пролазе.

Посланици Српске радикалне странке су на последњој седници Скупштине Југославије листом поднели оставке на чланство у скупштинским одборима и комисијама. Шта је иницирало такав поступак радикала?

Наше скупштинске активности су познате. Телевизија преноси седнице па грађани имају могућност да оцењују рад и понашање свих посланика.

Нагомилани притисак и безобразлук владајуће странке на све који не мисле као они није новијег датума. Самовоља и арогантност социјал-посланика је уобичајена појава. У томе предљачи председник Већа грађана Радоман Божовић који је уобразио да је Скупштина његова прђија и да може да ради шта му падне на памет. Он провозира, добацује, прекида и децентралише говорника на један врло невазпитан начин. Ко је пратио телевизијске преносе скупштинских заседања имао је прилике да се у то увери.

Такво понашање председавајућег, чија је дужност да буде скупштински спикер; да даје реч, да води рачуна о поштовању Пословника, да буде непристрасан и коректан, превршило је меру на последњој скупштинској седници.

Када је по Пословнику имао на то право, др Шешел је после излагања једног посланика затражио реплику. Сматрајући да само он има права да одрчује када ће ко да изађе за говорницу, Божовић му није дозволио да реплицира. Том приликом је дошло до оштрог вербалног сукоба између др Шешела и председавајућег.

Остало знате. Прво је Маја Гојковић поднела оставку на место председника Већа грађана а онда смо ми остали то исто учинили; иступили смо из свих одбора и комисија. Проценили смо да је то једини начин у оваквим околностима. Проценили смо да је боље да се повучемо него да нас и даље ниподаштавају и у свакој прилици прегласавају.

Као што знате, ја сам поднео оставку на дужност члана Уставне комисије Савезне Републике Југославије и на дужност члана Комисије за израду пословника. Сматрам да ове наше оставке воде афирмацији парламентарне демократије.

Прича се о новим Савезним изборима. Да ли су они заиста могући у овом тренутку?

Нас више ништа не изненађује. Могуће је да Председник Републике распише нове изборе. Пису ми познати разлози због чега би то учинио али све је могуће. Међутим, ако избори и буду расписани доћи ће, опет, до опструкције скупштинског система. Догодиће се још један пуч. Догодиће се да једно Веће постоји а друго не постоји, рад у Скупштини и њеним одборима биће парализан а парламентарни живот у Србији биће угушен. Испуниће се жеља власти да влада без опозиције. То им се допало у републичкој Скупштини.

Шта ћете предузети у правцу даљег јачања Српске радикалне странке?

Трећи отаџбински конгрес је одредио праван нашег развоја. И даље ћемо настојати да Странку омасовљавамо, да је консолидујемо и да је организационо припремамо за нове изборне и политичке битке. Надам се да ћемо у томе имати успеха. Уосталом пут до успеха није лак. То показује историја Српске радикалне странке и радикализма уопште.

Радикали су бивали хапшени, прогањани, спутавани у раду али су ипак постизали резултате који су допринели развоју Србије и демократије. Надам се да ће и ова последња генерација радикала остварити свој циљ и створити државу по жељи српског народа.

На крају, дозволите да вам поставимо једно лично питање. Докле мислите да ћете присутни и, наравно, активни у политици?

Иако сам човек у годинама мислим да још увек могу да помогнем и допринесем Српској радикалној странци у борби за остваривање програмских начела за које је опредељена. Та политичка борба је мој живот и ја ћу се трудити да га што достојније проживим.

С. Аксентијевић

Испред породичне куће

РАДИКАЛСКА "ГВОЗДЕНА ЛЕДИ"

• **МАЈА ГОЈКОВИЋ**, потпредседник Извршног одбора Српске радикалне странке за Србију у ексклузивној причи за "Велику Србију" открива због чега је ушла у политику, зашто ју је фасцинирала личност др Војислава Шешеља, говори о томе шта замера Слободану Милошевићу и његовој супрузи, оправдава и помаже колико год је то могуће праведну борбу српског народа у српским земљама и објашњава разлоге зашто је поднела оставку на функцију потпредседника Већа грађана савезног Парламента

Шешељево неодољиво тајно оружје

Маркантна црнка, обично увек са десне стране др Војислава Шешеља, госпођа Маја Гојковић-Влаисављевић на рејтинг-листи српских политичара спада у сам врх. Док се политиком у осталим странкама баве обично фрустриране, несатисфисирани жене, госпођи Гојковић она није била нужна као средство самодоказивања, с обзиром на то да припада новосадском пет-сету, да је потомак једне од најугледнијих адвокатских породица у Војводини и да ју је "Дуга" пре него што ће упловити у брачне воде прогласила "најбогатијом и најпожељнијом удавачом северне покрајине". Међутим, све видљивија угроженост српског народа у Хрватској и Босни с краја 80-их година и отварање српске политичке сцене за плуралистичка размишљања условили су да перспективни млади адвокат крене стопама својих предака и учлани се у радикалну странку. Наиме, госпођа Гојковић је у родбинским везама са Драгишом Васићем, док је њен деда Добривоје Гојковић у малом селу крај Чачка Горња Трелча био секретар Српског четничког покрета. Мајин отац, гдин Мита Гојковић, био је још као гимназијалац хапшен и затваран због песама у којима се на метафорични начин ругао тада неприкосновеном Јосипу Брозју. Пошто је у својој средини проглашен "антикомунистичким" и "антидржавним елементом", па као такав није могао да се запосли иако је Правни факултет у Београду завршио у рекордном року, гдин Гојковић долази 1956. у Нови Сад, жени се Савком Красавац, која се данас бави хуманитарним радом и председница је Кола српских сестара, кћерком некад богатог новосадског гвожђарског трговца коме је после II светског рата новоуспостављена "народна" власт све конфисковала. Из тог брака најпре се родио син Драган, сада чувени новосадски адвокат који се бави најзамршенијим кривичним процесима, а 22. маја 1963. године и кћи Маја.

Како сам завршила комунистичку фазу у 14. години

Мајине успомене на детињство карактеришу два момента. Никако није могла да помири чињеницу да јој родитељи одлазе у цркву, негују славске обичаје, а с друге стране у школи је уче да треба да воли Броза више него оца и мајку заједно.

"Одавно сам схватила кобну Титову улогу по српски народ. Међутим, морам да кажем да сам пролазила кроз, како бих рекла, неку комуни-

стичку фазу. Додуше, у периоду између десете и четрнаесте године. На свим литерарним конкурсима на тему "Тито, револуција, мир" редовно сам односила прве награде и била једна од "најперспективнијих младих војвођанских писаца". По, у кући мога оца коју су посећивале најугледније новосадске грађанске породице, водили су се неки сасвим другачији разговори о правој природи партизанског и четничког покрета, о томе како је Социјалистичка Федеративна Република Југославија нова фатална замка за српски народ... Схватила сам да су те приче тачне и више писам хтела да учествујем ни на једном књижевном конкурс који се бавио "историјским" темама. Последњи пут имала сам "додира" са Ј.Б. Титом када сам била приморана да учествујем на слету уприличеном у његову част. Непосредно после тог слета Тито се разболео и умро, можда зато што сам ја на њему играла!", прича уз осмех Маја Гојковић.

Иначе, тај осмех је њено непобедиво оружје. Чини је десет година млађом него што јесте, а и Маја сама каже:

"Многе може да завара мој осмех који не скидам са лица. Не знају да је то моје оружје којим успевам да савладам сваког политичког противника." Уз пријатну појаву и културно понашање Мају Гојковић-Влаисављевић карактерише и чврста рука, тако да је новосадски челници СРС-а готово беспоговорно слушају.

Рани политички радови

Маја вам може сатим говорити о њеним младачким амбицијама. Као свако дете из боље куће похађала је балетску школу, часове клавира и имала "тичерку" за енглески језик. Каже да су је привлачила тзв. "јавна занимања", па је сатима маштала о звању диригента налик на Херберта фон Карајана или Зубина Мехту. Желеда је постати и новинар, а онда је "преломила" и одлучила да угледна адвокатска канцеларија Гојковић добије још једног члана.

Госпођа Влаисављевић је у року завршила Правни факултет у Новом Саду и код професора Тибора Варадича и Момчила Грубача, који припадају реформистима и презиру све што има префикс "националног" добила је високе оцене.

"Њих двојица су као професори били изузетно коректни према мени. Иако код обојице нисам знала по једно питање добила сам, чини ми се, осмице. Док је још био министар за мањине једном ми је др Грубач рекао да смо се обоје јако променили од времена када смо били на релацији студент-професор. Одговорила сам му потврдно, додавши: "Неко на боље, а неко на горе". Др Варачи ми је коректно честитао избор на место потпред-

седника Већа грађана у Савезној скупштини", сећа се гђа Гојковић.

За време студентских дана доста је путовала. Тако је пола године после дипломирања провела у једном од најпрестижнијих европских универзитета у Минхену усавршавајући немачки језик који говори перфектно, тако да би комотно могла да буде и судски тумач. Пошто је члан Међународне адвокатске асоцијације боравила је на конгресима у Њујорку и у Мексико Ситију.

"На жалост, данас више не добијам позиве за учешће на међународним адвокатским конгресима. Биће да функционери ове асоцијације помно ишчитавају ко је ко у политици Србије, па кад виде да сам ја једна од челница њима омражене Српске радикалне странке, одустану од жеље да ме виде на њиховим скуновима."

Кум Оливер Новаковић као политичка инспирација

У раним 20-им годинама много чита, посећује биоскопске и позоришне представе. Питамо је које су књиге, филмови и музика обележили њену рану младост.

"Када ме већ то питате, паћи ће се у мојим најдражим уметничким делима све и свашта. То ће личити на све осим на "Кућу стила", али ће профилсати мој портрет. Одувак сам се дивила интелектуалцима који су на питање новинара коју би књигу понели на пусто острво одговарали као из пушке са једним јединим насловом. Прво, ја не бих никад отишла на пусто острво, а ако би се којим случајем тамо обрела понела бих једно 50-ак књига које су ми помогле да постанем жена посебне нове врсте осећајности. Као дете обожавала сам "Алису у земљи чуда", Луиса Керола, "Књигу о пунгли" Рајарда Киплинга и Целвиновог "Моби Дика". Када сам одрасла читала сам Достојевског, Булгакова, Толстоја, Селингера... Сада напросто гутам књиге Стивена Кинга, уживам у дневничким записима Ендија Ворхола и Алме Малер, најфасцинантније жене XIX века у коју су буквално били заљубљени сви уметници тог времена."

Маја Гојковић обожава филмове-епопеје какви су Кополини "Кум I" и "Кум II", Леонеови "Био једном у Америци", Скорсезеови "Добри момци", Алсеном "Менхети", Хјустонова "Афричка краљица"...

"Од домаћих филмова могу само на мишиће да извучем два: Шијанове "Маратонце" и Драгојевиће "Ми нисмо анђели".

Ова безбрижна млада жена о којој тече наша прича заиста није имала разлога да тако жестоко загази у политику, али захваљујући породичној традицији, као и блиском пријатељ-

ству фамилије Гојковић са чувеним новосадским адвокатом Оливером Поваковићем промене које су захватиле бившу Југославију нису мишошле ни њу.

"Од самог почетка вишестраначког живота код нас определила сам се за националну опцију. Како ми породична генеза налаже, мој први избор пао је на Народну радикалну странку којом је тада председавао Вељко Губерина. Мом крштеном куму гдину Оливеру Поваковићу било је веома стало да будем међу чланством НРС и ја сам се одмах активно укључила у њен рад. Странка на самом почетку трпи ненадокнадиву штету. Наиме, гдин Поваковић и његова супруга гину у саобраћајној несрећи која до данашњег дана није расветљена, тако да су још у оптицају приче да је та погибија била по налогу Државне безбедности. Мени је одмах постало јасно да су у Губеринине радикале убачени полицајци како би нас дискредитовали јер је тада режиму највећа опасност на предстојећим изборима претила управо од Народне радикалне странке. Ускоро сам почела да сумњам и у самог Губерину и морам да признам да сам била један од најжешћих бораца струје у НРС која се залагала за то да се Вељко смени. Када су прошли први вишестраначки избори, а радикали нису узели ниједан посланички мандат, тада је већ свима постало јасно да уколико желимо да очувамо странку Губерина мора да оде са њеног врха. Постављало се питање његовог наследника".

Избор правог човека за вођу Српских радикала

Како у најужем руководству Народне радикалне странке није било ниједне харизматске личности нити правог политичара који би могао да прузме функцију њеног председника, договорено је да на то место позове политичку звезду у успону, која је блеснула приликом телевизијске промоције председничких кандидата, др Војислава Шешеља, тада првог човека незарегистрованог и забрањеног Српског четничког покрета."

Маја Гојковић-Влаисављевић је први пут видела др Шешеља непосредно после његовог изласка из затвора 1990. године, на промоцији у Дому културе у Новом Саду.

"Фасцинирала ме је његова еloquentност и способност да пронађе праве речи за све оно што нам се дешава. Тада га још нисам упознала, мада ми је одмах на први поглед деловао отресито и женском интуицијом сам осетила да је то прави човек који би могао да поведе и окупи поражене и дезоријентисане Губеринине радикале. Огромна група незадовољника из НРС-а која је желела да се бави политиком, а не интригама одлу-

чила је да оснује нову странку чији ће председник постати др Војислав Шешељ. Фамозног 23. фебруара 1991. године у Крагујевцу др Шешељ је изабран за председника Српске радикалне странке и од мале групе заједничким националним сном повезаних истомисленика, партија је за нешто више до три године израсла у најмоћнију опозициону групу на политичкој сцени Србије.

Маја Гојковић тада постаје потпредседник СРС-а.

Шешељево хапшење и одбрана

Убрзо отпочиње рат пуцњевима у Борову-селу 2. маја 1991, а Маја се није ни тренутак премисљала да се у њега активно укључи:

"Чланови моје странке су се пријављивали у добровољце, а моје је место било уз њих. Осим тога, и пре него што је почео рат 2. маја у Борову-селу, ја сам већ била на народним зборовима по Барањи и славонским местима. Било ми је јасно да ће рат планути. Непосредно сам се у то уверила после збора у Јагодњаку код Белог Манастира, 20. априла. Ручали смо после збора са тадашњим министром за Србе изван Србије Станком Цвијаном, Миланом Парошким, Илијом Кончаревићем, а затим кренули назад у Нови Сад. На мосту код Батине зауставила нас је полиција. Била сам у последњим колима у конвоју и нисам знала зашто је наша колона стала. Са супротне стране су пролазили Срби и аблендовали ми, а ја сам мислила да је то зато што поздрављају београдску регистрацију. Међутим, пошто се одужио чекање кренула сам према првим колима у којима је био Воја, и тамо сам видела да др Шешеља МУП Хрватске држи у једном комбију. Прва асоцијација ми је била да поседујем адвокатску легитимацију. Потрчала сам према комбију, а око пута су лежали муповци са аутоматима на готове, иза зграде бензинске пумпе вири заседа, а из шуме се види блесак полускривених полицијских кола. Схватила сам тек тада да смо упали у заседу и то испред самог моста преко којег се улази у Србију. Пришла сам једном старијем полицајцу, за кога ћу касније сазнати да је то Јосип Рајхл Кир, шеф регионалне полиције Осијска, кога ће Хрвати убити зато што је тада пустио Шешеља и зато што је 2. маја закаснио 15 минута у уставској акцији на Борово-село. Представила сам се као Шешељев адвокат и показала легитимацију Међународне адвокатске уније. Намеравали су да га одведу у Осијек и моја их је легитимација збунила. Нису знали да сам потпредседник странке; за то време док су проверавали у централи, у Осијеку, наши Срби су стигли из Белог Манастира и поставили се хрватским муповцима на-

супрот и уперили у њих пушке. Са слушање је, тако обављено на брзину, и то у комбију. Седела сам до Воје и једног тренутка сам се уплашила његових одговора. Питали су га да ли је српски четнички војвода, он је потврдио. Питали су га да ли би нешто променио у свом говору у Јагодњаку, он је одговорио да не би ништа. Затим су га пустили. Пред отвореним вратима марине, Шешељ је рекао Киру: "Кад ја вас ухансим, нећу вас тако брзо пустити!"

Победа Српске радикалне странке у Војводини

Српска радикална странка у Војводини јача преваходно захваљујући ангажману Маје Гојковић. Тадашњи председник Извршног одбора Новог Сада, а сада потпредседник Народне скупштине Србије др Ђорђе Башић није желео да да просторије странци Војислава Шешеља, па су тада малобројни чланови морали да се састају по новосадским кафетинама. Тако је новосадски одбор СРС-а створен у пиверији "Борло", а том конспиративном састанку присуствовали су поред гђе Гојковић и Игор Мирковић и Ђорђе Ширавовић, генерални директор војвођанског гиганта "Повкабела", који је данас посланик СПС-а у републичком Парламенту. Нашој сараторници су будући чланови СРС-а купали у свако доба дана и ноћи на кухња врата, зивкали је телефоном и 50 пута на дан молели је да се нађу како би им образложила страначки програм. Она је све то стрпљиво подносила и ускоро је таква политика почела да убире и резултате. У то време на војвођанској политичкој сцени, најснажније опозиционе странке биле су СПО и реформисти, али је СРС играјући на карту Срба-староседелца Војводине који су одувек били јасно национално опредељени успела да покрајину привуче на своју страну.

"У Војводини нам је пошло за руком да организујемо месне одборе у сваком граду, у сваком селу, изградиле смо фангастичну машинерију. Реформисти, на пример, који имају један центар у Новом Саду и само један одбор у Суботици, нису до данашњег дана схватили да за њих треба да гласа и неко у Бачком Меглићу или Каћу, рецимо. Те људе већина странака заборавља. Они не знају да напипају пуле обичног грађанина који схвата да је српско национално питање питање сада најбитније и да се оно треба хитно решавати. Ишли смо по мањим местима и лично контактирали са чланством јер су главни медији и онда, као и данас, били за нас затворени."

Године 1992. преломној по много чему и за земљу и за Српску радикалну странку Маја Гојковић улази у Савезни парламент, а СР Југославија

добија досад најшармантнијег политичара за председавајућим столом Већа грађана. Готово је индикативно да су и многи горљиви противници Српске радикалне странке (др Драгољуб Мићуновић, на пример) тада по први пут гласали за неку иницијативу др Шешеља када је предложио да потпредседник Савезног парламента буде управо Гојковићева. Ту функцију је обављала све до недавно, и била по мишљењу готово свих скупштинских извештача убедљиво најомиљенија личност Савезног парламента. Неки су је ковали у звезде, тврдећи, да би она уместо Лилића требало да буде шеф државе, скоро сви посланици СПС-а у интервјуима су жалили што таква дама и интелектуалка није у њиховим редовима, а она је с карактеристичним осмехом такве изјаве коментарисала:

"Знаш, многи не верују, али ја својој страници често замерам то што није довољно радикална по многим питањима. Изненадили бисте се када бих вам открила да ја спадам у 'тврду

ска звезда: уредници су се јагмили да је имају на насловним странама или као госта у телевизијским емисијама.

"Мислим да је медијима одговарала чињеница да сам жена која одудара од СПС-активисткиња које се изгледом нису одмакле из времена АФЖ-а. Знате, на овом партијархалном простору је готово несхватљиво да жена искључиво захваљујући својим интелектуалним и личним квалитетима може да се домогне значајних функција у политици и држави. Неки 'прљави' новинари су склони да женама које су далеко догурале у политици или некој другој јавној професији прикаче приватне разлоге попут оних најбаналнијих да су успеле захваљујући чињеници што су интимне пријатељице страпачких шефова. То су најобичније глупости! Одједном сам постала веома популарна. Људи су ме заустављали на улици питајући ме о свему и свачему, као да ме годинама познају. Међутим, схватила сам да сам постала интересантна медијима када су новинари

тио је овде споменути и детаље боравка делегације СРС-а, уочи рата, у Сарајеву, предвођене Шешељем и Гојковићком која се том приликом сусрела са др Радованом Караџићем, а др Војислав Шешељ је имао заказани наступ у култној емисији Другог програма сарајевске телевизије "Умијеш живљења" као гост београдске новинарке Мирјане Бобић-Мојсиловић. Због гостовања четничког војводе у Сарајеву, муслимани и Хрвати организовали су до тада невиђене демонстрације у Босни, а о томе Маја Гојковић каже:

"Икада се не бојим за свој живот. Не познајем страх када сам на лицу места. Ипак, морам да признам да сам се тада у Сарајеву истински уплашила. Саветовала сам Воји да се склонимо, али он није хтео о томе ни да чује. Импоновала ми је његова стаљоженост и храброст. Писмо тада разјареним балијама уступили ми за педаљ. Враћајући се у Србију било ми је савршено јасно да таква мржња коју сам видела у очима тих помахниталих демонстраната неће изаћи на добро и да ће рат у Босни ускоро планути."

Изиритирана небригом СПС-а према српском народу у Републици Српској и Крајинама

Маја Гојковић као права, чисто-крвна Српкиња обилази српске борбе на првим линијама фронта у Републици Српској, преко хуманитарних организација прикупља лекове и храну за болесне и рањене, труди се да што више времена буде са својим пострадалим народом. Те, 1992. и почетком наредне, Српска радикална странка и Социјалистичка партија Србије имале су додирних тачака у решавању српског националног питања. Међутим, прве варнице сукоба СПС-а и СРС-а избијају након Милошевићевог прихватања Венс-Овеновог плана за Босну који је српски народ стављао у најнеповољнији положај у односу на Хрвате и муслимане у бившој БиХ. Маја Гојковић је изиритирана небригом СПС-а према Србима у Босни тада храбро изјавила:

"Ако овај режим настави са својом издајничком политиком, ми радикали, ћемо бити приморани да сами организујемо помоћ нашој браћи у Републици Српској. Буде ли СПС поставио наоружане страже на Дрини крнућемо са конвојем, а на челу те поворке ићи ћемо Војислав Шешељ, ја и сви савезни и републички посланици, па ако већ желе нека пуцају прво на нас! Пошто је наша странка на прошлим изборима освојила 30 посто гласова, ти пуцњи би симболизовали хице у 30 процената српског народа". Маја је у том интервјуу пророчки предвидела невоље које ће задесити

Гошоња Гојковић на радном месту

струју' Српске радикалне странке'. Но шалу на страну. Трудила сам се да према свим савезним посланицима, без обзира у којој су странци, будем максимално толерантна што је признаћете тешко полазило за руком председавајућем Већа грађана Радовану Божовићу."

Трачеви у које не верују ни они који их лансирају

Убрзо по добијању значајне функције гђа Гојковић је храбро поднела терет медијске славе и новинари несклони политици коју она заступала не могу јој замерити на професионалном односу који има према "седмој сили". Убрзо је постала права медиј-

почели да о мени шире разне трачеве. Прво су причали да сам супруга председника моје странке, да би ме "Дуга" касније повезала са Милорадом Црњанином, а сада све оне лажи које лансира психопата Чеко Дачевић. Међутим до тих прича држим к'о до лањског снега."

Међутим, парламентарни ангажман гђе Гојковић био је 1992. умногоме мањи него наредне и ове године, али имала је за то ваљане разлоге. На српским сватовима у Башчаршији убијен је стари сват што је представљало кап која је прелила чашу гнева српског народа због третмана који је имао у Алијиној "грађанској држави". Српски народ то није могао да трпи и рат у Босни и Херцеговини био је неизбежан. Интересан-

због чврстог националног става српске радикале:

"Не верујем да ће Слободан Милошевић кренути у авантуру да политички елиминира СРС. Ми бисмо у том случају били спремни да изазовемо кризу обеју влада и Савезне и Републичке јер социјалисти без нас сами не могу да владају".

Српска радикална странка је тада била у свом зениту. Као од шале др Шешељу и његовим посланицима успело је да са функција склопе Милана Панића, Добрицу Ђосића и увелико искомпромитованог начелника Генералштаба Војске Југославије генерала Животу Панића.

"Кројачи новог светског поретка видели су да смо у безизлазној ситуацији и подметнули су нам Панића коме је био циљ да понизи Србију. Он је био свестан као и овдашњи 'демократи' да ће санкције бити скинуте онда када се Србија буде свела на Београдски пашалук. Панић је интернационализовао проблем Косова, одлазио је Ругови на ноге у Приштину... Санкције су, међутим скинуте само са Панићеве "Галенике" захваљујући уступцима тадашњег државног секретара САД Лоренса Иглбергера, познатог србомрца. Схватала сам у то време премијера Панића: он је чувао своју имовину, страни је држављанин, није живео са нама. Уосталом, Панић је и члан Демократске странке у Америци, из које је поникао и Бил Клинтон, и у Србији је покушавао да следи програм своје странке. Што се тиче Добрице Ђосића он ме никада није фасцинирао ни као човек ни као државник ни као књижевник. Он је био и остао комуниста. Пре неколико година је изјавио да би ако би се поново родио опет био комуниста. Шта смо могли да очекујемо од таквог човека? Са генералом Животом Панићем био је другачији случај. Председник СРС-а др Војислав Шешељ недвосмислено је показао да је бивши начелник Генералштаба заједно са својим сином ортодоксни лопов који је пљачкао државну касу. Поносна сам што сам члан странке која је успела да разобличи све пороке људи који су де факто управљали државом."

Харанга против радикала

Пошто су се ближили наредни избори тако се заоштравао и сукоб између радикала и социјалиста, а свестан опасности да радикали, ако им се прохте, могу сменити тадашњег председника Владе Србије Николу Шаниновића, Милошевић се одлучио за "најбезболнију опцију" - распуштање Парламента.

"Била сам шокирана када сам на Дневнику РТС-а чула оно беспризорно саопштење СПС-а у којем нас социјалисти оптужују за фашизам, ратно профитерство и шта још не. То је

"Гвоздена леда" и "гвоздени" војвода у Савезној Скупштини

било скандалозно јер Српска радикална странка и њени добровољци су на свим фронтovima часно носили барјак српства, нико од њих није узео ни новчића и нико се ратом, за разлику од многих фаворита СПС-а, није обогатио. Следило је хапшење наших чланова по Војводини и Србији. Чувши за њих, одмах сам, као адвокат, отишла у сремскомитровачки затвор, међутим нису ме пустили да у њега уђем ни са адвокатском, ни са посланичком легитимацијом. Међутим, нисам се уплашила, била сам спремна да се придружим нашим члановима који су недужни били у хелијама, а уосталом од СПС-а чију политику, у ствари води др Мирјана Марковић Милошевић која заговара повратак комунизма и реинтеграцију Југославије ме већ тада ништа није могло изненадити."

Маји Гојковић је још једном и на последњим изборима успело да победи медијску блокаду у Војводини, готово на новосадској телевизији, где је директор Марко Кековић изричито забранио појављивање радикала на малим екранима, без обзира на то што су и градоначелник и потпредседник новосадске Скупштине припадници СРС-а.

"Успели смо да још једном докажемо да смо најрелевантнија опозициона странка у Војводини против које социјалисти немају адекватни одговор. Из поузданих извора сазнајем да господин Радован Панков има великих проблема у СПС-у због нашег успеха на протеклим изборима у Војводини. Размишљајући како да реши проблем радикала упадао је из грешке у грешку. Као специјалног агента који је требао да сузбије

очигледне симпатије Повосајана према СРС-у поставио је г-дина Јована Радића, иначе Божовићеву десну руку са Економског факултета. Грешка, међутим, лежи у томе што др Радић не може да води ниједну странку с обзиром на то да има очигледних проблема са оријентацијом у граду у којем тренутно живи. Никако од своја три стана у Новом Саду да потрефи који је од њих онај прави!"

Погубна носталгија за комунизмом др Мирјане Марковић

Потпредседница Српске радикалне странке никада није имала симпатије за "поетски надахнуте" дневнике др Мирјане Марковић који сваке друге недеље "кресе" странице тиражног илустрованог магазина – "Дуге". Некако пред изборе 1993. Маја Гојковић се храбро, што је до ње учинио само др Шешел, упустила у јавну полемику са најмоћнијом другарицом у Србији, осврћући се на њена негативна писанија о председници СРС-а:

"Данас у Србији, на велику радост изнуреног народа, на Дедињу обитавају две најпознатије српске другарице: другарица Јованка је била веома лепа жена, а другарица Мира је неугледна супруга председника Србије. Ламентирање ове друге је перверзна идеја гимнастика којом се Мира Марковић замајава у својој доколици. Цинично је бацати у лице изгладнелом народу своју лакоћу живљења. Они који буду требали знаће да процене да ли је у њиховом примарном интересу да знају где расте ивањско цвеће или како пева цвркач. По др Марковић Срби се деле на ове овде и оне тамо. Они који су тамо не смеју овамо јер не разумеју србијанске Србе. А ако би којим случајем и дошли овамо не смеју да пишу против режима, чак и ако се окупају у Великој Морави или знају где спава цвркач. Мислим да другарица Мира не разуме Србе ни тамо ни овамо, али срећом да се српски народ између себе разуме барем у најбитнијој ствари – у биолошком опстанку". Госпођа Гојковић тврди још да је др Марковић захваљујући својим брачним везама успела да узурпира најмоћније медије у Србији, али и "НИН" је пренео као "речи утехе" Мајину реченицу: "Док се ја бавим политиком, другарица Марковић-Милошевић нема никаквих шанси." Госпођа Гојковић још каже:

"Др Марковић је жена која очигледно нема интима већ готово настрано ужива да се Срби саблажњавају над њеним тзв. 'дневницима' у 'Дуги'. Једно сигурно знам да се њене идеје о повратку комунизма у Југославију граниче са научном фантастиком."

Прошле године Маја је презимену Гојковић додала још једно – Влаисављевић удавши се за талентованог новосадског сликара Игорa. Један од кумова на скромној церемонији био је и функционер СРС-а Игор Мирковић:

"Са Игором Влаисављевићем сам већ више од пет година и он је веома толерантан према мом бављењу политиком. Поред овако динамичне жене каква сам ја, ништа му друго и не преостаје. Иначе, одабрала сам за своју животну професију политику, одлично се у њој спалазим, а ако једног дана на политичкој сцени за мене не буде места, увек ћу моћи да се вратим адвокатури".

Најтеже време – оно проведено поред Радомана Божовића

Без обзира што већина опозиционих функционера имају само речи хвале за њу, Маја Гојковић је веома оштра у оцени деловања осталих странака.

"Испоставило се да је једино Српска радикална странка истински опозициона. Вуку Драшковићу замрам што лавира у ставовима – једном је за Србију од Пеготина до Кипина, а већ сутрадан каже да поздравља бомбардовање НАТО-а српских положаја око Горажда. Патриотско освешћивање др Зорана Ђинђића треба поздравити, али његов боравак на Палама и оне сепансе са печеним волом деловале су прилично неискрено. Што се осталих странака тиче допада ми се чврст, национални став др Војислава Коштунице који је једини остао принципијелан, док за деловање војвођанских реформиста или Агоштонове ДЗВМ немам нимало разумевања."

Маја Гојковић је пре два месеца била поново у жижи интересовања јавности. Председавајући Већа грађана др Радоман Божовић не памти да је икада у својој политичкој каријери чуо тако оштре речи (ако се изузму оне које му са скупштинске говорнице упуту др Шешел као што је гђа Влаисављевић изговорила подносећи оставку на место потпредседника Савезне скупштине:

"Сарадња између мене и Божовића је свих 13 месеци колико смо радили заједно била катастрофална. До моје оставке разговарали смо искључиво преко наших секретарица, а трудила сам се да што је могуће ређе посећујем његов кабинет. Знате, моје представе и снови о политици сежу даље од потпредседничког места поред Радомана Божовића. Верујте ми, човек мора заиста да има настрану машту, ако му животни сан представља да седи уз Божовића! Уосталом, радикали сада покрећу његову одговорност за бахато већење седница и непоштовање пословника и ако се изгласа Божо-

вићеву неповерење, не знам шта ће се догодити са њим. Наиме, ја сам му и у једном приватном разговору рекла да ћу се када престанем да будем политичарка бавити адвокатском професијом, а када му се измакне функција, не могу ни поред најбоље воље да замислим шта ће радити председник Божовић."

Победа Жириновског и Берлусконија – добар сигнал за српске радикале

Шешелева "десна рука", како је многи називају, има и оштар став према творевини названој СР Југославија:

"Ова Југославија је бедна и провизорна барака, склепана из нужде да би се сачувала некаква илузија југословенства. Ми морамо створити моћну и неосвојиву тврђаву српске државе од најбољег материјала наше славне државотворне традиције. Херојска борба српског народа, у Републици Српској и Републици Српској Крајини данас, одредила је границе будуће српске државе. Згражавам се над спољном политиком коју води СПС, мада често кажем да би када се исцртају границе Велике Србије требало подићи споменик захвалности политичарима Запада који су нас ослободили последњих илузија не само о 'савезницима' већ и о 'демократији' и 'људским правима'. Били су у праву наши преци када су нас у јуначким песмама упозоравали да су 'Латини старе варалице'. Политичари Запада су нас издали у корист новог светског поретка. Срби савезнике морају потражити међу народима који су сачували националну самосвест и државотворну вољу, пре свега на линији православних и словенских народа Истока."

Маји се необично допада то што је на изборима у Русији тријумфовао Владимир Волфович Жириновски и што је Берлускони са својом "форца Италиа" направио праву пометњу у политичком животу на Апенинском полуострву:

"Победа деснице у Русији и Италији само је доказ више да је социјалистима свуда одзвонило. На следећим изборима показале се то и у Србији. Под политичком десницом овде искључиво подразумевам Српску радикалну странку, која би одмах, судећи по квалитету људи који су јој пришли, могла да оформи стабилну владу, сличну оној Николе Пашића чије идеје СРС доследно следи."

Радикали никад нису били шовинисти

Пошто делује на подручју мултинационалне Војводине, Маја Гојко-

вић има и чврсти став о питању националних мањина:

"Српска радикална странка је националистичка, а не шовинистичка странка. Прави Србин и православца не мрзи друге народе. Можда је та склоност ка праштању и наша највећа грешка, међутим Срби никада у својој историји нису били дискриминаторски расположени према припадницима осталих нација које са нама живе. Иначе, мислим да је националним мањинама добро у Србији, а они који се одавде селе не чине то због притисака, него да би побољшали свој економски положај. Имам много пријатеља у Новом Саду, а неки од њих нису Срби. Међутим, никада ми нису замерили то што припадам Српској радикалној странци, нити су ми се пожалили да им се нешто непријатно дешава. Њима је-сте тешко, али тешко је и нама, можда и теже пошто смо изложени невиђеном терору и анатемисању међународне заједнице."

Потпредседница Шешељево странке има и оригинални став према "женском питању":

"Разумљиво је унеколико то што Србији прети 'бела куга'. Да би се одлучила на стварање новог живота свакој жени потребно је надахнуће. Немогуће је тражити од жена да рађају децу мушкарцима који су унапред капитулирали пред сваком претњом или недаћом. Да бисмо по-

већали natalitet морамо развијати дух јунаштва, српским мушкарцима морамо да помогнемо да буду оно што им природа и традиција налажу. Наравно, неопходна је и политика материјалног подстицања коју треба усмерити ка српском народу и неким мањинама ради очувања етничке равнотеже. Дobar правни основ за то пружа нам амерички систем 'позитивне дискриминације'".

Разочарана у монархију

Госпођа Маја Гојковић – Влаисављевић тврди да је престала да буде монархиста оног часа када је упознала Александра II Карађорђевића јер јој је било несхватљиво то да претендент на српску круну не зна српски језик. Такође, иако је верница није практиканткиња, јер како каже: "... од новокомпонованих верника се више не може ући у цркву".

Противи се и мешању цркве у државне послове:

"Сматрам да свештеници и било која црква не смеју да се петљају у политику. Једно време Српска православна црква, поготово неки свештеници, имали су само речи осуде за ангажман наше странке, а ја сам ренимо верник од када знам за себе. Црква је потребна свим верницима, и надам се да је СЦП коначно схватила да она

припада српском народу, а не да га дели по партијској припадности."

Пуно се калкулисало и око тога да се иза Милошевићевог обрачуна са радикалима крије намера председника Србије да, ако жели да му Запад скине санкције, пошаље у Хаг као "ратног злочинца" др Војислава Шешеља.

"Та листа 'Хелсинки Воча' је најобичнија глупост. Војислав Шешељ и ако би ишао у Хаг онда би са собом, сигурно, повео још по неког блиског Милошевићу. Иначе, импонује то да је на истој листи 'ратних злочинаца' скупа са Шешељом и др Радован Караџић, политичар кога неизмерно поштујем. Што се мене лично тиче, добровољно бих се пријавила за Хаг да бих била у друштву Воје и др Караџића!"

Маја Гојковић – Влаисављевић коју многи сматрају "најмоћнијим тајним оружјем" др Војислава Шешеља, Повосађани могу срести на свим премијерама и модним ревијама које се организују у граду. Како да не када ова жена рафинираног укуса носи моделе Версаеа и Ајсберга и апсолутно је нико, па чак и кад иде по бакалук на пијану, не може видети розану и лоше одевену. Додамо ли томе високо образовање и културу, прича о "тајном оружју" и није тако безазлена.

Теодора Павловић

ТВРД ЈЕ ОРАХ...

- За Српску радикалну странку Црна Гора је симбол
- Српски спартак
- Чувајте се Данајаца
- Телевизија није "јавна кућа"

Реците неколико основних података о себи.

Рођен сам 1957. године у селу Горанско, општина Плујине, познато старохерцеговачко племе Пива у Великој Србији. Гимназију сам учио у Никшићу и Беранама, а завршио сам Економски факултет у Подгорици. Последње три године, прије избора за посланика у Скупштини Републике Црне Горе, радио сам као финансијски директор Предузећа "Никшић трговина" у Никшићу. Имам различитих интересовања, а у економији сам практичар са смислом за теоретске аспекте економије. Немам претходног искуства у политици.

Као симпатизер Народне странке Црне Горе учествовао сам у рату у периоду март-мај 1992. године на Херцеговачко-Дубровачком ратишту. Када је Народна странка одступила од концепта јединствене српске државе, учланио сам се у Српску радикалну странку, прије свега да будем војник а не политичар. Ето ме сада у политици.

Како Српска радикална странка Црне Горе види расцеп Југословенске кризе и у том контексту питање Превлаке?

Мишљење да је Југославија из 1918. до 1991. године била добра држава не важи када је у питању српски народ. Срби немају много разлога да за њом жале тога што се у њој изгубили државу. Српску државу су, у ствари, прокоцкали Карађорђевићи, а сатанизовали и готово уништили комунисти. Распад те Југославије извршен је по комунистичком националном рецепту, максимализацијом циљева и интереса малих не државотворних народа а

на штету Срба. Све то уз велику помоћ "цивилизованог" Запада, посебно Њемачке. Концепт самоопредељења народа важно је са све осим за Србе. Највећу кривину за то ипак носе владајуће партије у Србији и Црној Гори. Дозволиле су да им државу побијеле пара државе а војску пара војске. Тим двијема партијама Српска радикална странка није спорила патриотски карактер али очигледно да у остваривању српског националног и државног интереса нијесу биле успјешне. Пацификацију владајућих партија у Србији и Црној Гори, мада између њих не постоји знак једнакости, вршиле су и одређене политичке партије (у Србији блок странака ДПС а у Црној Гори сепаратистичке странке), али то није довољно оправдање за неуспјешну политику. И право је објашњење да комунисти у Срба, као и код Руса нијесу националисти и да су често радили против свога народа. Типичан примјер је Превлака. Њен прави назив би могао да буде Превара. Она показује како се Српски комунисти односе према сопственој државној територији. Пјесник из Пиве Божидар Живковић каже у једној пјесми: "Они једу овна око Превлаке /народ једе зеље иза оградe." Значај Превлаке владајућа партија у Црној Гори намјерно умањује јер проблем Превлаке види искључиво као проблем одређивања границе на мору. Међутим, без стратегијске дубине (до Пељешца) Превлака нема значај који јој се придаје. Само Српска радикална странка тражи цјеловито рјешење Превлаке.

Југословенска криза не може бити ријешена без пуног остваривања српског државног и националног питања. Срби ван АВНОЈ-евске Србије су, у супротном, осуђени на нестанак.

Драго Баќрач, председник Извршног одбора Српске радикалне странке за Црну Гору

Велика Србија као јединствена држава српског народа је основа политичког програма Српске радикалне странке. На путу до тог програмског опредељења Српска радикална странка није, за разлику од других партија, посебно владајућих (са изузетком СДС у Републици Српској) одступала. У том смислу се програм Српске радикалне странке појављује као једина шанса Србима који живе ван граница данашње Србије.

Ради отклањања неких заблуда око става Српске радикалне странке према Црној Гори, морам да кажем да Црна Гора није за њу топоним – назив подловћенских шума, као што је то случај код црногорских сепаратиста. Замислите само назвати Црну Гору именом Монтењегро. Већ је то издаја. Звучна туђина: као да су Црногорци дјeca. За Српску радикалну странку Црна Гора је симбол. Ми смо против АВНОЈ-евске суштине и форме федералних држава, а за враћање на суштину концепта државности Црне Горе из времена династије Петровића. Опет ради бољег разумијевања: Црногорски концепт државности је концепт уједињења српских земаља у једну снажну државу.

Срби у бившој БиХ су остварили минимум циљева и уједињење српских земаља не се сигурно десити. Муслимани су тамо добили државу и ако на то нијесу имали право, што је само доказ да Срби дају увијек више. Република Српска мора да добије излаз на море у потезу од Превлаке до уша Неретве.

Са Републиком Српском Крајином ситуација је знатно тежа. Основни проблем представљају преживљене комунистичке идеје потицане из СК-а покрет за Југославију. Ипак мишлим да ће Крајишници уз помоћ свих

Срба успјети у својој борби за слободу и прикључити се држави Србији.

Српска радикална странка Црне Горе учествује у раду Црногорског и Савезног парламента која је њена улога и колики је учинак?

Српска радикална странка је у Скупштинама дјеловала и даље ће дјеловати као конструктивна опозиција. Врло често смо ишли против страначких интереса, а ради општег добра и мира.

Српска радикална странка се определијела за парламентарне методе борбе за власт и од тога неће одустати док су услови имало регуларни.

Што се тиче црногорске Скупштине мучан утисак са сједница је резултат тамошњег односа снага. Највећу одговорност сноси владајућа партија из простог разлога што има највише мандата. Даље, превише се даје простора сепаратистичким странкама што изазива нетрпељивост и сукобљавања преко мјере доброг укуса. У црногорској јавности је створена лажна слика да је црногорска Скупштина добра а да србијанска и савезна не ваљају, а све то у циљу развијања нерасположења према Србима и Савезној држави.

Српска радикална странка ће и даље дјеловати активно. Указиваће на негативну праксу и тражити конкретну одговорност. Незадовољни смо укупним учинком и црногорске и савезне Скупштине, али за лош рад највећу одговорност имају владајуће партије.

Странку којој припадате немилосрдно нападају, како владајуће тако и опозиционе странке. Многи вам предвиђају нестанак са политичке сцене. У чему је тајна ваше популарности? Како у Црној Гори коментаришете напад на Српску радикалну странку у Србији?

Српска радикална странка је једина озбиљна политичка странка које се актуелне власти у Србији и Црној Гори плаше. Разлог за њихов страх требало би тражити у снази Српске радикалне странке. Квалитет програма, принципијелност, храброст, непоткупљивост, спремност да се суочи са свим унутрашњим и спољним непријатељима, бескомпромисност у одбрани српских националних и државних интереса су оне карактеристике Српске радикалне странке које јој доносе све већу популарност. Није тачно да Српска радикална странка нема кадрова. Ово је вријеме демистификације политике и управо се показује да владајуће партије у Србији и Црној Гори немају кадрова који би земљу могли да извуку из кризе. Да те кадрове имају не бисмо били у оваквој ситуацији. Већина чланова Српске радикалне странке се до сада није озбиљније

окушавала у политици и врло брзо смо уочили немогућност владајућих партија да ријеше проблеме које су својом неспособношћу произвеле. Наш нестанак са политичке сцене је пусти сан политичких аутсајдера. То што нас нападају, само показују да смо у праву. Ипак последњи напади из СПС-а и њихових политичких трабаната су примјер за историју безчасћа. Напад са ДЕЈОС-овском интонацијом и брзовском исцелацијом. Види се чији су идеолошки сљедбеници и СПС и оне странке и особе које у том нападу учествују.

Што се тиче ситуације у Црној Гори владајућа партија за сада има нешто блажи однос према Српској радикалној странци а то оцјењујемо као обострани допринос грађанском миру у Црној Гори. То значи да сада у Црној Гори нема хапшења, батињања и малтретирања радикала на начин како је то рађено '92 и '92 године. Владајућа партија у Црној Гори се, за сада, определијела за сљедећи начин борбе против Српске радикалне странке једине Српске странке од значаја у Црној Гори: форсирају се такозване мале српске странке. Ријеч је о Српској народној обнови, Српском отаџбинском покрету, Народној демократској странци Митра Чворовића, Демократској странци Слободана Вујосевића и Удружењу ратника рата '91-'92 године. Ово Удружење ратника није политичка партија али је учествовала на изборима и гласају га Српски бирачи у Црној Гори. Ове мале партије које нијесу могле да изборе парламентарни цензус да би ушле у Црногорску скупштину односе значајан дио гласова који су по опредјељењу српски а тим бирачима је најближа Српска радикална странка. Могло би се чак рећи да у значајној мјери нема никакве разлике али су те странке вођене од руководства са нереалним политичким амбицијама. Те амбиције су штетне нарочито када се има у виду изборни систем у Црној Гори јер њихове гласове међусобно дијеле странке које уђу у скупштину. Тако се десило да типично српске гласове добију и најљући непријатељи српства на овим просторима Црногорски либерали и реформисти. Ако је на последњим изборима и постојала погрешна политичка процјена руководства тих малих српских странака сматрамо да на сљедећим изборима бар бирачи тих странака, ако не и њихово руководство, неће поновити исту грешку. Владајућа партија форсира ове странке јер тако добија највећи дио њихових гласова које, иначе, не би могла добити. Владајућа партија, такође, форсира сукобе у самој Српској радикалној странци на начин што супротно закону не омогућава смјену искључених Савезних посланика Српске радикалне странке из Црне

Горе. Та искључена група радикала је без икаквог утицаја у чланству Српске радикалне странке у Црној Гори али владајућа партија омогућава значајан простор у јавним медијима чиме, код дијела неупућене јавности, ствара забуну.

Црногорске сепаратистичке странке главну брану одвајању Црне Горе од Србије виде у Српској радикалној странци. Либерални савез Славка Перовића је идеолошко недоношче комунистичког система у Црној Гори. Прави вођа Либералног савеза је Вељко Милатовић бивши високи државни партијски функционер у Црној Гори и Југославији. Либерални савез Црне Горе је инструкисао и финансиран од Ватикана и страних обавјештајних служби. Либерали злоупотребљавају име и идеју везану за Црну Гору, баве се фалсификатима историје и прошлости Црне Горе и успијевају да придобију један дио бирача у Црној Гори. Међутим, већину њихових бирача на последњим изборима представљали су муслимани и Шинтари, чије националне странке нијесу изашле на изборе. Либерални савез је до краја 1993. године био и коалициони партнер владајућој Демократској партији социјалиста у Влади Црне Горе, што најбоље говори о томе да је постојала и да још увијек постоји веза између бивших комуниста и Либерала.

Друга сепаратистичка парламентарна странка у Црној Гори је Социјалдемократска партија Црне Горе која представља у највећој мјери бивше реформисте Анте Марковића, што најбоље одсликава какав је њихов политички профил. Готово сви истакнутији функционери ове партије били су на "школовању" у иностранству а већина у САД. Они имају нешто мудрији приступ државном питању Црне Горе па су чак учествовали на последњим савезним изборима гдје имају пет посланика у Вијећу грађана Савезне скупштине. И ова партија је добила значајан дио муслиманских и шинтарских гласова.

Међутим, главни политички противник Српске радикалне странке у Црној Гори је Народна странка Црне Горе. Српска радикална странка не би имала ништа против Народне странке када би ова последња заступала српске националне и државне интересе што се у Црногорској скупштини и јавности није често дешавало. Народна странка на врло несправнијелан начин и свим средствима напада Српску радикалну странку. Али и поред тога немају у томе многог успјеха.

Ангажман посланика Српске радикалне странке у Скупштини Црне Горе је запажен. Често критикујете владајућу партију. Зато је било право изненађење када сте у тренутку гласања око повјерења Влади

Црне Горе прошле године напустили сједницу. Још увијек вам то пребацују. Због чега сте то урадили?

Владајућа ДПС је странка без правог програма изласка из кризе, без праве историјске оријентације у погледу државности Црне Горе у будућности. Њено идеолошко чедо су црногорски сепаратисти (либерали социјал-демократи и други).

Пораст криминала (општа пљачка, несигурност имовине и живота грађана) је у директној вези са носиоцима власти. Последњих година се намјерно стварао хаос ради легитимитета њихових будућих акција нарочито у праву сецесије Црне Горе од Србије. Градске мафије воде бивши и садашњи радници Државне безбједности.

Привредни криминал је последњих година постао владајући начин понашања у привреди. Прави ратни профитери су власници приватних предузећа који су се обогатили шверцом и спекулацијама што им директно омогућује званична власт у Црној Гори. Ти приватници су најчешће у блиској рођачкој или пријатељској вези са високим државним функционерима и што је још опасније они финансирају сепаратистичке странке у Црној Гори.

Српска радикална странка је била једина опозициона парламентарна странка у Скупштини Црне Горе јер су друге парламентарне странке биле коалициони партнери у Влади Црне Горе. И ако владајућа ДПС има просту већину у Скупштини Црне Горе они су другим парламентарним странкама понудили партнерство у формирању владе што су друге парламентарне странке, осим Српске радикалне странке, прихватиле. На тај начин је владајућа партија у Црној Гори имобилисала опозицију. Једино су посланици Српске радикалне странке гласали против Владе приликом њеног формирања. Нашом активношћу, посебно посланика Аћима Вишњића, власт је била принуђена да једног министра Ђукановићеве владе ухапси. У другој половини прошле године Владу су напустиле ове друге странке тако да је сада једнопартијска.

Напуштање Скупштине, док су услови имало регуларни, није начин на који раде посланици Српске радикалне странке. Без намјере да оправдавам Клуб посланика Српске радикалне странке у Скупштини Црне Горе и без скидања моје одговорности тим поводом, морам да кажем да је била врло лоша комуникација између Клуба посланика и тадашњег председника Странке за Црну Гору Вукчевића, као и очигледно несналажење посланика. Нијесам учествовао у раду Клуба приликом у одлучивању о напуштању сједнице јер сам, као потпредседник

Скупштине, у моменту док је Клуб одлучивао, био у Председништву скупштине, а по доношењу такве одлуке морао сам да је поштујем. Бивши председник Странке Вукчевић је врло често изазивао конфузије међу нашим посланицима, између осталог и због тога што је његов интелектуални ниво био такав да он једноставно није могао да пренесе на квалитетан начин ниједан озбиљнији политички став Странке из Београда. Тако се десило да до дана одржавања сједнице Скупштине на којој се одлучивало о повјерењу Влади посланици Српске радикалне странке нијесу имали став председника Вукчевића како треба гласати тим поводом. Посланици су иначе имали чврст став да гласају за неповјерење Влади. Сам предлог Народне странке Црне Горе да се води расправа о неповјерењу Влади Црне Горе је био њихова чиста режија јер су до тада имали своје ministre у Влади.

Да се вратимо односу Српске радикалне странке и Народне странке. У Црној Гори поред наше Странке као српска дјелује и Народна странка и ако вам је бирачко тијело малте не исто, политички програми вам се битно разликују. У чему су разлике?

Српска радикална странка је једина Српска парламентарна странка у Црној Гори. Народна странка је напустила концепт националне српске странке и тако разјединила Србе у Црној Гори. Они за себе кажу да су грађанска странка српске препознатљивости. Већина Срба из Црне Горе каже за њихову политику да је непрепознатљива по српству. Дио вођства Народне странке са Килибардом на челу је натурао зеленашки, федералистички концепт српског националног питања у Црној Гори. Подударност тога концепта са комунистичком формом и суштином федералне државе чланице је очигледна. Штетност тог концепта за Српски народ је такође врло очигледна. Сјетите се само инсистирања дијела посланика за натурање императивног мандата посланицима у Вијећу република. За читаоце ван Црне Горе који не познају најбоље политичке односе у Црној Гори, само да појаснимо да је Народна странка тражила императивни мандат за посланике из Црне Горе у Вијећу република Савезне скупштине. То значи да је Народна странка била спремна да гласа у Вијећу република и против свога става а нарочито против интереса Српског народа јер је натурање императивног мандата посланицима било узроковано чињеницом да у Вијећу република постоји два посланика Српске радикалне странке чији би гласови могли превагнути при одлучивању. Иначе, није тачно да су посланици

Српске радикалне странке Црне Горе у Вијећу република гласали против интереса Црне Горе. Императивни мандат не штити равноправност федеративних јединица. Он је, на начин како га је тражила Народна странка, тада политички трабант владајуће Демократске партије социјалиста, конфедерално комунистичко наслеђе и служи за разбијање Савезне Републике Југославије. А равноправност федералних јединица је утврђена Републичким и Савезним уставом. Истим уставним рјешењима је Црна Гора, у ствари, привилегована. Инсистирањем на равноправности Црна Гора може само да изгуби. Може се говорити о равноправности и неравноправности грађана јер сви устави уређују равноправност грађана а по Црногорском уставу сувереност такође припада само грађанима а не федералним републикама. Наравно постоји на дјелу неравноправност владајућих и других елита у Србији и Црној Гори. То је оно што боли ДПС и друге партије у Црној Гори. Комунистичка носталгија за привилегијама. Предлог Народне странке Црне Горе о увођењу императивног мандата показује које тројанске коње подметнуто Србима у Црној Гори. Црногорци, чувајте се Данајаца!

Народна странка Црне Горе покушава да доведе у заблуду српски народ у Црној Гори јер на мала врата уводи конфедерализам. Овдје посјећам на декларацију Народне странке Црне Горе и Демократске странке Србије о новом одређивању односа између Црне Горе и Србије у заједничкој држави, као и према српском народу који је остао изван њених граница. Због значаја нашег питања а да би се боље показао карактер државног програма Народне странке детаљније ћу се задржати на овој Декларацији.

Антисрпски карактер државног програма Народне странке најбоље се види из једног става ове декларације гдје се каже "да треба прогласити дисконтинуитет са бившом СФР Југославијом и са СР Југославијом путем демократског изјашњавања грађана Србије и Црне Горе." Овај став значи да је потребно прогласити независност Црне горе и Србије што је апсолутно супротно интересу Српског народа у Црној Гори. Ради истине, у Декларацији се изражава очекивање да ће народи у Србији и Црној Гори демократским изјашњавањем показати вољу да живи у заједничкој држави а каква би та држава изгледала показују наредни ставови из Декларације гдје се каже да ће заједничка држава сачувати у свом имену име Србије и име Црне Горе. Скупштина те државе би имала своје сједиште и најизмјенично би засиједала у Београду и Подгорици.

Очигледно је да би се радило о некаквој конфедерацији а такође се јасно каже да та држава не би у свој састав укључивала републику Српску и Републику Српску Крајину. Сличности са, по Србе, погубним комунистичким рјешењима државног и националног питања Срба виде из других ставова Декларације гдје се истичу посебне традиције народа у Црној Гори и Србији, потреба афирмисања тих посебности и онемогућавање сваког облика "унификација посебности које се огледају у традицији, обичајима, култури и језичком нарјечју".

Не смију се заборавити честе Килибардине изјаве "са Србијом увијек под Србијом никад". То је изборни слоган Народне странке и често помињана изјава на јавним скуповима, коју су престали да користе када смо им у полемици указали да је ријеч о изјави хрватских политичара између два свјетска рата.

Још је много примјера анти-српског понашања дијела вођства Народне странке: прихватање Овенових мапа, прихватање "зеленог буквара" у Рашкој области, захтјева за отварање катедре за албански језик на Филозофском факултету у Никшићу, тајних договора пред изборе 1992. године са руководством Странке демократске акције и Либералног савеза око њихове подршке кандидатури Новака Килибарде за председника Црне Горе.

Међу члановима и бирачима Народне странке Црне Горе има доста способних и часних чланова, али у вишепартијским системима је пресуднија улога вођства странака. Требало би да Народна странка врати изворни државни програм а не да инсистира на дисконтинуитету са бившом и садашњом Југославијом што је директан пут у сецесију Црне Горе од Србије. Требало би такође да чланови Народне странке поново прочитају или чују своју химну "Онамо, 'намо."

Познато је да Српска радикална странка у Црној Гори за дуго није формирана да се не би цјепкало српско бирачко тијело у Црној Гори, али када је Народна странка одступила од концепта уједињења српства и у Црној Гори је на брзину формирана Српска радикална странка, пред мајске Савезне изборе 1992. године. Као симпатизера Народне странке одлука вођства Народне странке да не изађе на референдуме у Црној Гори за Савезну државу 1992. године и мајске Савезне изборе исте године, затекла ме је на Херцеговачко-Дубровачком ратишту. Сазнање да тада једина Српска странка у Црној Гори напушта концепт јединствене Српске државе тешко ме је погодила па сам се у једном моменту носио мишљу да напуштим Црну Гору. Ово сте жеље-

Драго Бакрач на херцеговачком ратишту – мај 1992. год.

ли да чујете као одговор на ваше прво питање.

Српска радикална странка сматра да без јединствене српске државе нема рјешења српског националног и државног питања, а тиме ни рјешења југословенске ни балканске кризе. Не постоји ни један озбиљан разлог да би се Срби као јединствен народ спорили око питања државног уређења те своје државе. Много је ефикаснија унитарна држава од других облика држава. Тиме би се ријешило и питање српске неслоге и српских сепаратизма који нас непрекидно прате од распада Душановог царства. Није такође вријеме да се Срби споре око тога хоће ли монархију или не. Србима би можда и користила просвештена диктатура али таквог краља Срби би врло брзо убили (због чега ће нам још једно краљеубиство), а монархија Скандинавског типа у нашим условима збиља нема оправдања. Српска радикална странка признаје историјске заслуге појединих српских династија и краљева али није романтичарски везана, као неке странке, за питање враћања монархије код Срба. Уосталом, Срби су у овом вијеку имали три своје и неколико окупаторских династија. Актуелни престолонаследник из бивше династије Карађорђевића ни по чему не заслужује да буде краљ свих Срба.

Српска радикална странка је за републиканско државно уређење.

Због чега се толико бавите Народном странком? Да ли сукоб Српске радикалне странке и Народне странке штети српским интересима у Црној Гори?

Ни ја ни Српска радикална странка нијесмо оптерећени питањем Народне странке. Ово је био одговор на ваше питање. Није Српска радикална странка узрок подјела у српском на-

роду због тога што је у политичком смислу Српска радикална странка једина озбиљна политичка снага која инсистира на јединственој држави Срба. Припадам оним Србима који би своју државу назвали по свом националном имену а придјев велика је осјећај дуга према историјској величини и стварној снази српског народа.

Насупрот томе, Народна странка Црне Горе заступа АВНОЈ-евско ватикански коминтерновски и Кардељевски приступ рјешењу српског националног питања. Они се убише да докажу да српско национално и државно питање у Црној Гори рјешавају на основама и на политичком наслеђу династије Петровића. У питању је само још једна превара српског народа у Црној гори јер државни концепт, као и национални династије Петровића је био уједињење Српског народа у једну "компактну државну цјелину". Овај израз компактна државна цјелина српског народа сам преузео из програма једног од последњих председника влада независне Црне Горе. Ријеч је о 1916. години и програму председника Владе Црне Горе у изгнанству, јер је Црна Гора била окупирана од стране Аустроугарске. Ради се о средини I свјетског рата и програму са којим се сложио тадашњи краљ Црне Горе Никола I Петровић. Тек под крај I свјетског рата суочен са тежњама Српског народа у Црној Гори да се уједини са Србијом у једну државу краљ Никола I Петровић је из династичких разлога оспорио уједињење Црне Горе и Србије, али није спорио српски национални карактер Црногораца. Значи, позивање Народне странке да наставља државотворну традицију династије Петровића у Црној гори, нема основа.

Народна странка признаје одлуке АВНОЈ-а, а не признаје одлуке Велике Народне скупштине Српског народа у Црној Гори, познатије као Подгоричка скупштина из 1918. године када је Црна Гора уједињена са Србијом у државу Србију под династијом Карађорђевића. Позивање Народне странке на династију Петровића такође значи да је Народној странци ближи концепт независне Црне Горе и због тога што Народна странка претпоставља монархистичанско државно уређење.

Народна странка се, значи, не враћа Петровићима и Ловћену већ, чини ми се, Ђиласу и његовом схватању и начину рјешавања српског националног и државног питања. То што су у црногорској штампи и јавности у опште честе изјаве представника Народне странке да, када је у питању Црна Гора, они боље могу да сарађују са Либералним савезом Црне Горе него са Српском радикалном странком, и што често покрећу и једнако гласају о одређеним значајним питањима у Црногорској скупштини која могу имати озбиљне реперкусије на српско државно питање у негативном смислу само показује ко су и шта намјеравају да ураде Народна странка и њени челници када је у питању српска држава.

Важност овог питања нас сили да понекад идемо у отворени политички сукоб са представницима Народне странке, и ако се том сукобу не радујемо. Наше сукобљавање неспорно штети српским интересима у Црној Гори али је сукобљавање нужно управо због заштите српских националних интереса. Радикали су у неколико наврата имали заједничких активности са Народном странком Црне Горе и томе смо се посебно радовали. Ради читалаца изван простора Црне Горе морамо да кажемо да је Народна странка, странка типично СПО-овске оријентације и да са њом односно да са њеним руководством тешко можемо наћи заједнички језик. Уосталом, Народна странка је формирана и постоји само на простору АВНОЈ-евске Црне Горе што најбоље показује њене државне погледе. То што Срби различито гледају на своје национално и државно питање није добро али је изгледа чињеница да се са тим морамо помирити. Срећа је што сепаратистичке тенденције код Срба немају значајну подршку у народу. Српска радикална странка ће истрајати на свом програмском одређењу у погледу стварања јединствене српске државе.

Какав је однос Српске радикалне Странке Црне Горе и Српске радикалне странке?

Српска радикална странка Црне Горе је организациони дио јединствене Српске радикалне странке ко-

ја дјелује на просторима свих српских земаља. Она је једина политичка странка која је парламентарна странка у свим српским земаљама са изузетком Републике Српске гдје још увијек нијесу одржани вишестраначки парламентарни избори. Јединственост Српске радикалне странке је гаранција за остварење програма Странке посебно у дијелу стварања јединствене српске државе. Конфедерални карактер Савезне Републике Југославије усливио је потребу посебне регистрације Српске радикалне странке у Црној Гори што није добро, али су таква законска рјешења. То такође не значи нејединственост странака. Највећу популарност Странци управо доноси та чињеница да као јединствена дјелује у свим српским земаљама. Већ сам претходно рекао да је јединственост Српске радикалне странке у смислу њене организације једина озбиљна залога Србима ван АВНОЈ-евске Србије да ће једнога дана сви Срби живјети у једној држави. Владајуће партије у Србији и Црној Гори потхрањују сукобе у Српској радикалној странци управо на том питању, а неће имати успјеха у томе.

Једном сте изјавили да, ако Црна Гора није била српска држава и краљ Никола српски краљ, онда је он окупирао а не ослободио четири петине Црне Горе. Хоћете ли објаснити за читаоце "Велике Србије" ову изјаву?

Изјава је сама по себи врло јасна. Зна се шта је обухватала стара Црна Гора. Четири нахије. У XIX и на почетку XX вијека ослобођен је највећи дио данашње Црне Горе. Црна Гора је највише проширена за власти посљедњег црногорског краља Николе I Петровића има много сачуваних писаних доказа да је себе сматрао српским краљем. Ако сада црногорски сепаратисти тврде да Црногорци нијесу Срби онда је тачна моја изјава из вашег питања.

Црногорске сепаратисте сте назвали "малоцрногорцима".

Код црногорских сепаратиста је најчешће у оптицају израз "сто посто Црногорци", за схватање о постојању тзв. чистих Црногораца који наводно нијесу Срби. Да се надовежем на претходно питање: црногорски сепаратисти су на свој начин екстремни националисти усмјерени искључиво антисрпски. Али за разлику од свих националиста на просторима бивше Југославије, па и шире, који су великонационалисти, они свој национализам свде у авнојевске оквире Црне Горе. Због тога их називамо "малоцрногорцима".

Да ли Српска радикална странка признаје постојање црногорске нације и Црногораца?

Нација је историјска категорија, што значи да је настала у одређеном времену и простору. Црногорска нација је комунистичка измишљотина са циљем разбијања српског етничког бића. Они који тврде да постоји црногорска нација никако не могу да одговоре када је и на ком простору настала. Врхунац неозбиљности у том смислу је изјава Веселина Ђурановића, бившег високог и партијског и државног руководиоца (био је дуго предсједник Савезног извршног вијећа) да је црногорска нација створена за четири године тзв. Народноослободилачке борбе. Јасно, требало је помирити авнојевски принцип територијалне подјеле Југославије са принципом националног одређења што ће касније постати рецепт за разбијање Југославије.

Пошто се зна да је нација објективна историјска реалност Српска радикална странка ту нема шта да признаје или не признаје. Наравно, да Црногорци постоје као становници Црне Горе.

У једном броју никшићког листа "Оногошт стандарда" изјесни Брано Мићуновић је јавно рекао да ће др Војислав Шешељ бити убијен када дође у Никшић, да би скратио муке Србији, како он каже у том мини интервјуу. Да ли вам је познато то име и како правна држава дозвољава тако нешто?

Познато ми је то име, мада човјека лично не познајем. Читао сам да се својевремено изјашњавао као Србин па не вјерујем да је у "Оногошт стандарду" изјавио да се Црногорци ликом разликују од Срба. Мислим да је то подвала Мићуновићу ради боље продаје листа. Не читам "Оногошт стандард" јер је све више булеварски и антисрпски лист. Јавно изречена пријетња је својеврсно признање и доказ за јавног тужиоца. Зато се и ја питам како правна држава дозвољава све то. Иначе, послије те наводне изјаве др Војислав Шешељ је више пута јавно био у Никшићу.

Да ли је потребна лична храброст да бисте се бавили политиком?

Бити истакнутији члан Српске радикалне странке у Црној Гори носи извесне ризике у погледу безбједности. Ријеч је прије свега о могућем неприципијелном односу власти према радикалима и активностима антисрпских снага у Црној Гори. Тачно је да смо често изложени за сада само вербалним нападима од стране припадника црногорских сепаратистичких странака. Ипак и даље смо у политици а све то нема пресудне везе са личном храброшћу. У питању су одређења, односно један вид грађанске храбрости што је већи степен, да тако кажем, храбро-

сти. Иначе Црна Гора је једина од српских земаља у којима су Срби национална мањина. По посљедњем попису становништва из 1991. године у Црној Гори има 9% Срба. Међутим, требало би имати у виду да је тај попис извршен на недемократски начин. Доказују то наличном примјеру: мене су пописивачи противно мојој вољи пописали као Црногорца. Већ 1992. године на изборима српске странке су понијеле око 30% гласова бирача у Црној Гори. То доказује да Срба у Црној Гори има више него што би многи жељели. За посљедњу годину и по дјеловања Српске радикалне странке као најзначајнијег српског политичког фактора у Црној Гори све је већи број Црногораца спреман да се изјасне као Срби по националности. Ипак, 50 година расрбљавања оставило је јаке коријене.

Да ли бисте, за случај да на парламентарним изборима црногорске сепаратистичке странке добију потребну већину бирача и изврше сепарацију Црне Горе признали такав резултат и мирно прихватили такав избор?

Ваше питање има један озбиљан недостатак. Превише је хипотетичког карактера. По оној шта би било кад би било. Прво, сматрам да тако нешто није могуће. Друго, тако нам питање у Црној Гори често постављају сепаратисти да би доказали како смо екстремни и недемократични, јер обавезно већина радикала одговори да би оружјем спрјечили такав развој догађаја. У питању се крије замка: како 9% Срба у Црној Гори може на изборима или референдуму спрјечити на демократски начин оцјепљење Црне Горе? Па, никако. О чему се ту ради: о државном статусу Црне Горе не могу одлучивати националне мањине којих у Црној Гори има прилично, око 28%. Даље, посљедња легална правна ситуација која се може признати када је у питању државно правни статус Црне Горе је одлука Велике подгоричке народне скупштине српског народа у Црној Гори из 1918. године о уједињењу Црне Горе и Србије у државу Србију. Све касније комунистичке мутације Црне Горе од АВНОЈ-а преко друштвено-политичких заједница и Републике до самопроглашења у државу по Црногорском Уставу из октобра 1992. године не могу, по мом мишљењу, да произведу правно дејство.

По тој логици Срби у Републици Српској Крајини (бившој Хрватској) и Републици Српској (бившој Босни и Херцеговини) гдје су представљали апсолутну мањину нијесу имали право да се боре за своју државу. Прво из једне цјелине каква је била Југославија из 1918. до 1991. године истргнете један простор, па макар то

био и простор авнојевских република, на коме су Срби мањина, и онда им одузмете право на самоопредјељење. Е, не може тако!

Колико знамо једино сте ви у Црној Гори истицали проблематику званичног службеног језика у Црној Гори. Шта мислите о "црногорском језику"?

Познато је да је Владимир Бакарић инсистирао код црногорских партијских руководиоца на формирању црногорског језика, иако је јасно да се у Црној Гори говори српским језиком. Циљ таквог инсистирања је јасан. Занимљиво је да код тадашњих црногорских комуниста, ријеч је о 70-им годинама овога вијека, то још увијек није могло да прође. Али, посијано је сјеме зла.

Данас се црногорски сепаратисти упорно залажу за то да се службени језик у Црној Гори назове "црногорским језиком".

У Црногорском Уставу пише да је у службеној употреби српски језик ијекавског наречја. На основу такве формулације сада се форсира некаква граматичка ијекавица којом нико никада у Црној Гори није говорио. Једна по много чему анахрона појава која страшно асоцира на тзв. хрватски новогovor. Намјере су јасне: што више путем разлика у језику удаљити Црногорце од других Срба.

Нужно би било у јавној службеној комуникацији изједначити ијекавско и екавско наречје.

Ви ипак нијесте стручњак за језик, социологију, историју!

Не правите грешке мојих политичких противника. Нијесам ни говорио као експерт за језик, историју Црне Горе или национално питање. Моје се интересовање исцрпљује на нивоу политичке артикулације тим поводом, што ми надам се немате намјеру ни право да оспоравате.

Како оцјењујете двогодишње функционисање Савезне државе?

Тешко би се могло рећи да Савезна држава функционише. Бар не добро. Центри моћи у републикама чланицама не желе да се одрекну привилегија, а када је упитању Црна Гора онда је ту редовно било и фамозно питање такозване "равноправности". И привилеговане групе у Србији имају своје разлоге да задрже статус кво. У федералним државама републике чланице немају међународно правни субјективитет то јест нијесу државе. Питање њихове равноправности се уређује Уставом, и у принципу, равноправност није могуће остваривати по републичком персоналном кључу, то јест ако је председник Владе из Црне Горе председник државе је из Србије. Ни један устав не прецизира шта се подразумијева под пој-

мом равноправност република чланица из претог разлога што уставни познају категорију равноправност грађана. Могуће је, наравно говорити о (не) без разума равноправности републичких елита (политичких, економских, културних, спортских и других). Е, ту се јављају проблеми, јер елите које губе привилегије (замислите релацију са примарном емисијом, кредитним, извозно-увозним дозволама и сл.), своју неравноправност пребацују на терен неравноправности република чланица. И шта се дешава? Држа се држава. Природно је да Српској радикалној странци не одговара такав концепт државе.

Двије године од како постоји СР Југославија су биле управо крцате таквим ситуацијама. Српска радикална странка није задовољна функционисањем Савезне државе. Подржаћемо тенденције јачања функција Савезне државе јер нас то води у стабилнији поредак.

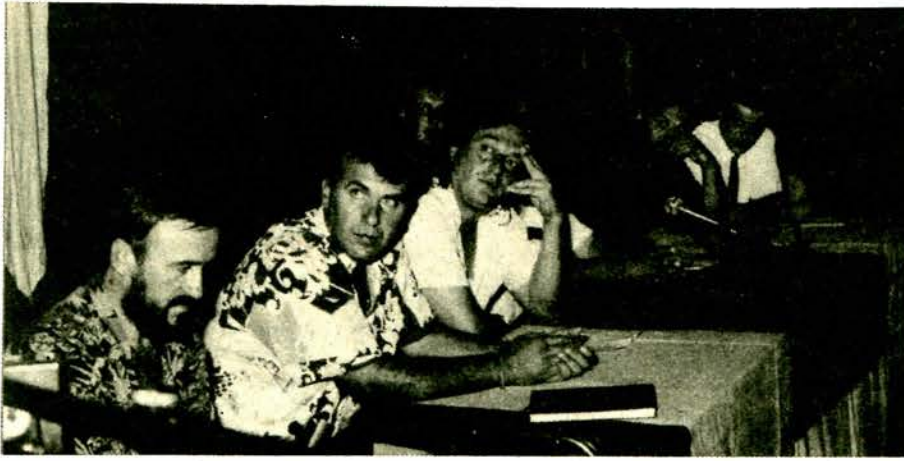
Какав је Ваш став поводом започетог процеса власничке трансформације у Црној Гори?

У Југославији су на дјелу три концепта, како кажете, власничке трансформације. Према програму новог председника Владе Србије Марјановића биће практично заустављен процес приватизације. У Црној Гори влада инсистира на убрзаној приватизацији. Трећи концепт је недовољно јасан концепт Савезне владе.

Познато је да је основни елемент економског програма Српске радикалне странке приватизација. Приватни сектор је своју успјешност и отпорност доказао у свим ситуацијама. Због тога се залажемо за систем неограничене слободне приватне иницијативе.

Због чега онда не подржавамо најављену убрзану владину иницијативу за приватизацију такозване друштвене својине у Црној Гори? Из више разлога. Због непостојања тржишних услова (санкције, блокада) није могуће реално процијенити вриједност друштвеног капитала. Такође, због санкција не постоји довољна куповна моћ потенцијалних акционара што снижава вриједност друштвеног капитала који ће се откупљивати у бесцијење. Даље, очигледна је недовољна флексибилност а понекад и недореченост законских рјешења у конкретним случајевима (бивши власници, самостална улагања, заједничка улагања, отплаћени комерцијални кредити, регионални аспекти и слично).

Влада Црне Горе преко својих структура форсира убрзану приватизацију да би искористила ниску вриједност друштвеног капитала и омогућила њихову продају људима који су блиски власти. Тако се под видом власничке трансформације припре-

На сабору уједињења Српских странака у Боки Которској, августа 1993

ма невиђена пљачка такозване друштвене својине.

Влада Црне Горе се, умјесто да припрема прихватљив економски амбијент, последњих година више бавила предузетничком дјелатношћу, што је неприхватљиво. Шири круг људи из околине власти обогатио се шпекулацијама. Сада ће они да за мале паре откупе све што ваља у Црној Гори.

Српска радикална странка није против богатих људи, чак се бори за друштво у коме ће више бити богатих људи, али до богатства треба стићи радом.

Да ли су Србија и Црна Гора као старе српске државе и матичне државе Срба и даље Пијемонт српства?

И сам понекад тако кажем а погрешно је Србију и Црну Гору називати матичним државама Српског народа. Тако се иде на руку онима који тврде да Срби преко Саве и Дрине немају шта да траже. Тачно је да Србија и Црна Гора због неспособне власти нијесу више Пијемонт српства, мада се посебно без Србије не могу постићи рјешења преко Дрине, која би задовољавала опште српске интересе. Српски Пијемонт данас чине Српске земље западно од Дрине, посебно Република Српска. Срби у Републици Српској бране слободу и част цијелог српског народа. Они у овом тренутку чувају душу нашег народа и због тога имају пуну подршку Српске радикалне странке. Срби су више пута показали да су за мирно рјешење. Не траже за себе ништа што им не припада и то исто не бране другима. Апсолутно није тачно да је Југославија таоц политике Срба из Републике Српске.

Српска радикална странка не сумња да ће Срби у Републици Српској остати на висини историјског тренутка. Лажна је дилема мир или рат и чиста замјена теза у пропагандне сврхе, јер ни једна озбиљна политичка странка у Срба није за рат. У-

сталом, Срби су постигли војничку побједу. Српска радикална странка је такође за мирно рјешење, али не по цијену виталних интереса српског народа. Познато је да су Овенове мапе и већина других планова такозване међународне заједнице максимализовале територијална и правно политичка рјешења у корист Хрвата и муслимана, а на штету Срба.

Колико су у овом периоду ванпарламентарне странке утицале на формирање демократског миљеа у Црној Гори и јавног мјенја уопште? Шта мислите о националним странкама Шиптара и муслимана? Које су могуће тенденције у кретању бирачког тијела у Црној Гори и је ли оправдано очекивати појаву нових странака?

У Црној Гори су прије посљедњих избора постојале бројне странке које нијесу успјеле да изборе скупштински цензус. За већину њих ми није познато да ли и даље постоје. Бојим се да је њихова једина улога била, да у условима недовољне информисаности, расцјепкају бирачко тијело на тај начин што би одвукле значајан дио бирача, ипак недовољан за изборни цензус. Посебно се то односи на мале српске странке у Црној Гори. Владајућа странка је по изборном систему добила највећи дио тих гласова, које иначе не би могла добити. Процењујемо да ће владајућа партија подржати њихов даљи рад, из истих разлога.

Посебно бих овдје истакао да су странке које окупљају Шиптаре и муслимане погријешиле не изласком на изборе. Овако је дио тог бирачког тијела дао своје гласове странкама које ће да их инструментализују за своје циљеве и натурајући им сепаратизам, отежавају њихов положај због сукобљавања са већинским српским народом.

Муслимани, Шиптари и Хрвати у Црној Гори морају да се одрекну окупаторских традиција и тежњи. Њихово инсистирање на независној Црној

Гори значи да се нијесу одрекли старих амбиција, јер расцјепкање српске земље су лакши плићен. Таква политика их антагонизира са већинским српским народом и то може само да им штети. Ваља ће то да увиде.

Политички миље у Црној Гори је пребукиран политичким странкама различитих оријентација. Због тога сматрам да нове странке тешко могу добити изборни цензус. Могуће је очекивати појаву, односно, активније дјеловање двије струје у српском бирачком тијелу у Црној Гори. Једна је Караџићева а друга Милошевићевске оријентације у случају да владајућа Демократска партија социјалиста не оствари ближе контакте са Социјалистичком партијом Србије.

У Црној Гори, као ванстраначке организације, дјелују Српски сабори за Зету, Боку, Васојевиће, и стару Херцеговину. Мада није искључено њихово инструментализовање у политици и то против Српске радикалне странке подржавали смо њихову активност због тога што су представљали брану сепаратизму у Црној Гори.

У којој је мјери републички Парламент постао демократска учионица?

Учи се и када се види како не би требало да се ради. Засиједања наше скупштине у извјесној мјери указују и на то.

Активност српских радикала, без обзира на испољену робуостност, је врло принципијелна. Утисак инцидентности наступа Српских радикала је погрешан. Околности и поводи за наше дискусије су често драматичнији од нашег ангажмана. Земља је у ратном окружењу и под санкцијама. Нападнута је и споља и изнутра. Исто важи и за Савезну скупштину.

Неке дискусије, знате чије, подсјећају на прошла времена.

Активношћу сепаратистичких странака у великој је мјери угрожен ауторитет Скупштине.

У широј јавности није позната уставна позиција Скупштине. Скупштина није више највиши орган власти, како се обично мисли, и у том смислу су нереална нека очекивања од ове Скупштине.

Да ли проглашење независности Црне Горе значи да ће Црној Гори бити укинуте санкције?

Сепаратистичке странке у Црној Гори иду са врло проблематичном тезом да би проглашење независне Црне Горе значило и укидање санкција Црној Гори. Кад год смо имали прилику истицали смо да је то чиста превара грађана Црне Горе. Да би се скинуле санкције Црној Гори, она би морала прво да да тетиторију, акваторију и ваздушни простор за блокаду, а сада видимо и за напад на Србе у

Србији и Републици Српској. А то би била окупација Црне Горе.

Назвали су Вас "увозном странком".

Е, то је "бисер" Новака Килибарде. Замислите да такву глупост каже један професор универзитета. То је и увреда за бираче Српске радикалне странке. Њему су се придружиле и црногорски сепаратисти оптужујући нас да нам је центар у Београду. Одговорио сам им питањем: – А где се налази ваш центар?

Колико је послје избора у Србији реално очекивати ванредне изборе у Црној Гори и на Савезном нивоу?

Однос парламентарних политичких снага у Црној Гори је такав да није реално очекивање да ће бити ванредних избора. Осим што владајућа ДПС има просту већину у Скупштини увијек нају понеког да гласа за њихове предлоге. То значи да није могућа такозвана криза власти, односно извршна власт за своје предлоге обезбеђује стабилну скупштинску већину. Нема, значи, основног формалног разлога за расписивање нових избора – Понекада се деси трагикомична ситуација да предлог и не прође (примјер избор судија) због неозбиљности посланика владајуће партије и раније, непослушности коалиционих партнера. Али, то није довољно за кризу власти.

И док је у Србији до расписивања избора дошло актом самовоље, у Црној Гори за то је потребан акт политичке воље. Добре воље, јер разлога има на претек.

Социјални немири, ако их буде такође би могли довести до стања из кога би се изашло највјероватније путем нових избора. Али, сматрамо да до социјалне експлозије, за сада, неће доћи из простог разлога што нема политичке партије која би повела масе на улицу јер су странке лијеве оријентације сада на власти, а Српска радикална странка, као странка деснице, нема намјеру да се тако бори за власт.

Као могући разлог за расписивање савезних избора може се навести и блокада Савезног парламента али сматрамо да ће тамошња владајућа коалиција претходно добро размислити. Они би, наравно, ишли на изборе када би били увјерени у бољи изборни резултат. Још увијек нијесу сигурни у то.

Подразумијева ли предлог за ванредне изборе и успостављање нових односа у федералној држави?

Не подразумијева. Али, синтагма "успостављање нових односа у федералној држави" не носи вриједносни став. Успостављање нових односа у

федералној држави може да се креће ка јачању Савезне државе, а може да води распаду државе против чега ћемо се борити свим средствима. Српска радикална странка, сходно свом државном програму (једна држава, један парламент, једна влада, један предсједник) ће подржати тенденције јачања Савезне државе.

Колико би у односима које претпостављате на нивоу федералних јединица, у будућности политичка интеграција била у зависности са економском?

Још се помало робује оној марксистичкој шеми о односу базе и надградње. Шема као шема у животу ријетко живи. Економија је коришћена као метод разбијања Југославије. Па и у последње вријеме међусобна блокада Србије и Црне Горе показује примарност политике над економском. Економија нас неће ујединити. Реформисти Анта Марковића су говорили да ће економија да ријешити све проблеме бивше Југославије. Тако су говорили и промашили. Нема економске интеграције без политичке.

Дио штампе је писао да сте у Скупштини Црне Горе подржали Програм реконструкције монетарног система...

У Скупштини Црне Горе се није водила расправа о Програму реконструкције монетарног система... па, према томе, нијесам могао да подржим Програм нити да будем против њега. Више пута сам дао изјаву да је могуће и теоријски и практично стабилизирати монетарне, економске и социјалне токове. Крајем 1993. године економски систем, прије свега због дејства хиперинфлације, је био у распаду. Власт је морала нешто да учини. У Црногорској скупштини се усвајао пакет прописа који су требали да омогуће примјену Аврамовићевог програма. Како владајућа партија у Црној Гори има потребну већину за скупштинско одлучивање није била неопходна подршка опозиције, а тражење те подршке сам коментарисао као стварање алибија за очекивани неуспјех. Господа из власти су хтјели да подијеле одговорност, иако је врло јасно да све зависи од њих, на што ми нијесмо пристали. Основна наша примједба на тај програм је идеолошке природе. Људи који су нас довели у овакву ситуацију не могу наћи рјешење за излазак из ње. Ту су и друге недоречености програма.

У конкретним случајевима смо гласали против већине прописа који повећавају пореска оптерећења. Када је прошао наш амандман о смањењу судских и других такси за 50%, логично је да смо гласали за такав пропис.

Какав је однос штампе, радија и телевизије према Српској радикалној странци Црне Горе?

Посљедњих пола године смо доста присутни у јавности Црне Горе. Редовне конференције за штампу одржавају се сваке сријеле и прилично вјерно се преносе и медијима. Издајемо саопштење поводом важних догађаја. Доста често се оглашавамо тематским прилозима у штампи. Још увијек имамо примједбе на однос дневног листа "Побједа" и Телевизије Црне Горе према Српској Радикалној странци. Радио Црне Горе коректно извјештава о активностима Српске радикалне странке.

Постали сте познати по изјави да је "Телевизија јавна кућа".

"Јавна кућа" из моје изјаве значи "државна кућа" по свим језичким и логичким правилима изражавања и по хијерархији појмова из контекста изјаве. "Државна кућа" је метафора која значи да је Српској радикалној странци од стране државне телевизије постављена медијска блокада у корист владајуће и сепаратистичких странка. Метафора је очигледна. Асоцијација на бордел, на проституисање, може – али, само код нечистих савјести. То што су се неки били препознали њихов је проблем.

Ту моју изјаву су искористили да прекину извјештавања о активностима Српске радикалне странке и забране емитовање наших саопштења. Тражили су извињење – нијесам га дао. Послје два мјесеца су тај свој став као неодржив повукли.

Везано за изборе у Србији (добили смо опкладу око исхода избора). Социјалистичка партија Србије није добила просту већину. Како се то могло десити?

Пошто сте добили опкладу значи да се или добро коцкате или добро процјењујете. Социјалистичка партија Србије је ипак формирала владу. Српска радикална странка се не коцка са судбином народа и ако желите да добијете уложите на нашу странку. Она вас неће никада изневјерити.

Шта би Српска радикална странка када би дошла на власт у Црној Гори прво урадила? Да ли би посветила пажњу скидању санкција или би предност дала заустављању криминала који је попримио забрањивајуће размјере?

Постоји ред приоритета у активностима Српске радикалне странке у случају да дође на власт. Овим редом: државни програм Српске радикалне странке па економски и други системи у друштво. Санкције и растући криминал само су посљедице лоше вођене политике.

Д. Ђуришић

ПАНОНСКИ РАДИКАЛ

- Мирјана Марковић више није илегалцац
- Српство и православље афирмишу слободног и племенитог човека
- Жириновски је у праву

Скоро три године траје оружана борба нашег народа за одбрану српских западних земаља. Да ли је та борба при крају и какав исход очекујете?

Српски народ је у овом веку водио два Балканска и два Светска рата који су заједно трајали скоро десет година. Сада водимо рат са муслиманима и Хрватима који може трајати исто толико година али се може релативно брзо завршити.

Дужина рата у великој мери зависи од међународног фактора али је ипак пресудни чинилац у српским рукама. Сигуран сам да правог рата неће више бити ако се води јединствена национална политика у све четири српске републике. Коалиција Хрвата и муслимана неће смети ударити на јединствене Србе а земље запада и даље ће долазити до рачунице да им се не исплати жртвовати своје војнике и свој новац за међуетнички рат на Балкану.

Српско јединство је поново актуелно као 1389, 1804, 1914 или 1941 године. За јединство српске нације залажу се многе политичке странке али на жалост на различитим основама. Док се Српска радикална странка и још један број странака боре за националне интересе на патриотској основи а један број грађанских странака чека америчке, француске или немачке тенкове да их поставе на власт у Србији, руководство владајуће партије у Србији поставља комунисте на кључне државне положаје. Издајнички део опозиције народ је на време препознао и на изборима свео их на меру која им не даје велики политички утицај. Због тога права опасност по српско јединство долази из Социјалистичке партије Србије. Сада је сасвим јасно да владајућу пар-

тију Србије воде комунисти и то кључни функционери СК-ПЈ. Др Мирјана Марковић више не вуче потезе из потаје него се непосредно обраћа јавности са својим ставовима које без одлагања спроводе државни органи у Србији и то као мере политике Социјалистичке партије Србије. Ни проблем матуре није се могао разрешити без јавног става супруге Слободана Милошевића. Идеолог СК-ПЈ постаје координатор за просвету при влади Србије а потпредседник исте странке Вељко Кнежевић је председник СРЈ у Загребу. На листи државних функционера из састава руководства СК-ПЈ је, поред неколико министара у влади републике Србије и, сам председник те владе.

Комунисти на власти поново заводе тоталитарни режим. Окупирали су дневне листове "Политика", "Вечерње новости", "Илустровану политику" и друга национална медијска средства. Припремају чишћење школског и образовног програма од националних погледа и учвршћују социјалистички начин привређивања. На државном и националном плану траже облик и начин за стварање заједничке државе са Хрватима, муслиманима, Словенцима и такозваним Македонцима. Предлог САД за њих је спасоносно решење. Федерација Хрвата, муслимана и Срба у бившој БиХ И КОНФЕДЕРАЦИЈА Хрвата и муслимана са републиком Хрватском као и конфедерација Срба из бивше БиХ са СРЈ је идеална основа за рестаурацију СФРЈ. Ради остваривања тог циља комунистима је најлакше жртвовати РСК. Процес укидања те српске републике је у току. Већина у крајишком Парламенту већ је проглашена као

Јован Гламочанин, дипл. правник из Панчева, члан Централне отаџбинске управе и потпредседник Извршног одбора Српске радикалне странке за Србију

кривац за пропаст Републике Српске Крајине.

У Републици Српској режим из Србије није поновио грешку из маја месеца протекле године када је отворено и непосредно захтевао од посланика да донесу одлуку о укидању Републике Српске.

Слободан Милошевић и његова комунистичка свита не користе оружану борбу као септембра 1993. године. Легалну власт у Републици Српској сада подривају преко војске. Активни официри у Војсци Републике Српске посебним декретом подређени су Војсци Југославије а за кључна места у Војсци Републике Српске припремају се чланови СК-ПЈ.

Комунисти, дакле не снимају снове о повратку него преузимају власт и припремају рестаурацију СФРЈ. У Србији имају власт, Црна Гора је била и остала најсигурније упориште комунизма и југословенства, РСК је већ подељена и припремљена за жртву а Република Српска се осваја преко војске.

Повратак комуниста на власт у Србији доводи наш народ у веома тежак положај. Сада поред непријатеља са којима води оружану борбу српски народ има моћног идеолошког непријатеља у матичној републици али и у осталим српским републикама. Непријатељи су моћни али народ у Републици Српској и Републици Српској Крајини није устукнуо. Посланици народне скупштине Републике Српске одбили су улазак Републике Српске у фе-

дерацију са муслиманима и Хрватима а посланици Народне Скупштине Републике Српске Крајине доследним вршењем својих дужности успешно бране парламентаризам и вишестраначку демократију. Српска радикална странка у Србији и Црној Гори према резултатима анкета о испитивању јавног мњења и другим релевантним показатељима је у успону без обзира на медијски терор и друге невоље које је режим Слободана Милошевића наметнуо нашој Странци. То су показатељи који уверавају да ће наш народ истрајати у својој борби, да се оружана борба са Хрватима и муслиманима може окончати у току ове године и да у истом периоду можемо ујединити све четири Српске републике у јединствену државу.

Како објашњава повратак комуниста када наш народ зна да су југословенски и српски комунисти нанели веће зло српском народу него што су комунисти источноевропских земаља нанели зло својим народима.

Наш народ и сви бирачи у Србији ускратили су могућност кандидатима СК-ПЈ и другим комунистичким партијама да уђу у Парламент Србије. Међутим ту изборну одлуку игнорише председник Републике Србије и уводи комунисте на кључне државне положаје. Слободан Милошевић то чини јер верује да има подршку већине народа и јер контролише све полуге државе као и привреду, новине, радио и телевизију. Дobar део народа верује у Слободана Милошевића због његових заслуга за уједињење Србије и због његовог става да сви Срби морају живети у једној држави.

Народ више памти нападе на Слободана Милошевића који су долазили из оних земаља и од оних политичких снага и појединаца који су помагали муслимане и Хрвате, него што се сећа његове борбе за очување СКЈ и СФРЈ или његових попуштања пред притисцима из иностранства као што је било прихватање арбитража ЕЗ у бившој Југославији или прихватање Венс-Овеновог плана.

Наша јавност је веома шкрто упозната са чињеницом да је Слободан Милошевић дошао на власт у Србији и извршио уједињење Србије као личност одабрана да наследи Јосипа Броза Тита. Дакле као личност која је преузела задатак да спаси власт комуниста и СФРЈ. Милошевић није спасио СФРЈ али је сачувао своју власт у Србији и Савезној Републици Југославији. У томе је основна разлика између њега и вође СССР-а Михаила Горбачова. Михаил Горбачов је требао да путем реформи спаси комунистички режим у СССР-у. Он је тај за-

датак вршио ревносно али је заборавио да реформише основу своје власти, те је изгубио и државу и партију на чијем челу је био. Слободан Милошевић није направио такву грешку. Умео је да се прикаже, чак и, као демократа кад је било нужно. Сада је оценио да је довољно политички јак да се без прикривања може ослањати на комунисте. Према томе комунисти у Србији и осталим српским републикама имају једину сигурну подршку од стране Слободана Милошевића и врха Социјалистичке Партије Србије а не код српског народа.

Слободан Милошевић у вођењу политике ослања се на своје бираче али, вероватно, и на неке снаге у свету.

Учешће Русије је у решавању sukoba у бившој БиХ и бившој Југославији несумњиво потврђују бројна мишљења да се режим у Србији у вођењу такве политике ослања на званичну Русију. У први мах таква политика је исправна па чак и спасоносна, с обзиром на претње САД, НАТО и Савета безбедности. Међутим ово питање треба комплексно разматрати. Званична Русија је гласала за увођење санкција против наше земље, као и за забрану летова авиона Републике Српске, затим за контролу неба над Републиком Српском и за друге одлуке савета безбедности које су нанеле огромну штету нашем народу и свим српским републикама. Сада та иста власт у Русији наводно штити интересе српског народа. По мом уверењу у питању је режим чији челници свим силама и средствима желе да спасе своју власт и то у условима експанзије руског национализма.

Јељцин, Козирјев и њихов потрчко Виталиј Чуркин желе да се прикажу као борци за руске националне интересе и за повратак руског утицаја на Балкан. У томе код руског народа најбоље пролази заштита православне словенске браће Срба.

Борис Јељцин није комуниста али Слободан Милошевић прихвата његову подршку јер није националиста. Није му ни на крај памети да се приближи Жириновском јер је вођа Либерално Демократске партије Русије изразити антикомуниста. Носиоци режима у Русији много су ближи властодршцима у Србији јер је нови светски поредак, којем припадају Јељцин, Козирјев и Гајдар, производ оних снага које су створиле Лењина, Стаљина, Јосипа Броза и остале комунистичке вође. По мом суду нови светски поредак и комунизам имају заједнички циљ који треба да подреди природна богатства економију и политику свих нација интересима водећих снага у САД и Енглеској.

Пошто је у питању дугорочна и светска политика а усмерена је пре свега на источну Европу односно Русију и Србију један од носилаца такве политике је Ватикан. Носиоци светског капитала у САД и Западној Европи желе слабу Русију коју ће безгранично пљачкати. Природна богатства Европе су, углавном у Источној Европи, те су пожељне уситњене државе на том простору. Ватикан, такође, жели раздробљену источну Европу. Преко Пољске извршено је унијачење дела Украјинаца а преко комуниста Украјинци и Белоруси су одвојени од руске нације. Хрвати су, поред покоља преко милион Срба, превели исто толико наших сународника у католичку веру и хрватску нацију. Југословенски комунисти су од Срба створили Црногорце, Југословене, Македонце па чак и Војвођане, Личане Босанце и сл.

Кад се циљеви политике новог светског поретка сведу на нашу стварност тада се може лако увидети какву улогу има хрватско-муслиманска коалиција у бившој БиХ и њихова конфедерација са Хрватском. Једноставно речено треба створити такву Хрватску која ће бити пандам српској држави. Прва сметња у стварању моћне хрватске државе је РСК. Укидањем РСК Хрватска се ослобађа сужења које има код Задра, Карловца и Окучана и по величини и становништву приближава се Србији односно СРЈ. У случају рата, зна се, Хрвати и Муслимани заједнички ће извршити покољ Срба који преостану у њиховој држави и кренуће у такав поход у Српску државу, наравно ако буду имали добру залеђину као у оба светска рата.

Слободан Милошевић и његови сарадници не могу да виде праву димензију новог светског поретка јер су идеолошки спутани да сагледају значај Српског и Руског националног бића заснованог на православљу. Напротив они традицију и основу своје нације виде као сметњу европским и светским вредностима које намећу САД. Српство и православље афирмишу слободног и племенитог човека а нови светски поредак своди људе на бројке. У таквом избору комунисти ће сигурно погрешити као што је сигурно да националисти не могу изабрати погрешни пут. За Српске Радикале дилеме нема – РСК се не сме жртвовати као ни Република Српска. Коначно решење за наш народ је уједињења Српска држава а не заједничка држава са Хрватима и Муслиманима. Само национална држава (заснована на грађанској равноправности) може ослободити и развити силне капацитете које наш народ и наша држава имају. Вишенационална држава у каквој је српски

Јован Глaмочанин са председником странке

народ живео од 1918 до 1990-е године мора бити коначна прошлост и ружни део српске историје.

У Балканским ратовима и Првом светском рату српски народ се уз огромне жртве изборио за државу свих Срба а политичари су одлучили да се створи заједничка држава са Хрватима и Словенцима. Како објаснити такву одлуку и да ли је српски народ, ове 1994-те године, у сличној ситуацији?

Српски народ највише цени ратнике и борце за националне интересе. На тој основи Краљ Александар је стекао скоро безгранично поверење свог народа. Међутим, краљ ослободилац, иако је био добар ратник и вешт политичар није био визионар. Није био способан да увиди праве мотиве Хрвата и Словенаца за улазак у заједничку државу, нити је схватао значај вере и нације у стварању и развоју државе. Поред тога Краљ Александар, као и остали Карађорђевићи, следио је политику Енглеске и Француске чији је основни циљ на Балкану био и остао да Срби послуже као брана за заустављање немачког продора на Јадранско море и Средоземље. На ове околности Краљ је био упозорен од стране српске армије, Николе Пашића и радикала. Као што је познато Краљ се оглушио о ова упозорења и као прави властодржац донео самосталну одлуку. Наравно нашао је политичке странке које су га подржале и од тога профитирале. Пашић и радикали су искључени из одлучивања а војводе су пензионисане. Никола Пашић је, и поред немилости у коју је запао, инсистирао да се омеђе српске земље и да се у заједничкој држави сачува српско име. Краљ Александар није прихватио ни те сугестије те је Јосипу Броз и но-

сиоцима новог светског поретка остала могућност да кроје границе Југославије према својим а не српским интересима.

Ове 1994-те године ситуација из 1918-те године се понавља. Српски народ се изборио за СРЈ, Републику Српску и Републику Српску Крајину. Поднете су огромне жртве и извојеване многе победе на бојном пољу али одлуке о уједињењу никако да се донесу. Сада је властодржац председник Републике Србије који као и Краљ Александар више гледа на Алпе и Сплит него на Книн и Бања Луку. И Слободан Милошевић је анатемисао Радикале и др Војислава Шешеља као што је то учинио Александар Карађорђевић са Пашићем и његовим радикалима.

Историја се понавља али се исход мора предупредити. Српски радикали морају деловати као у случају Венс-Овеновог плана. Тада смо учинили довољно на спашавању Републике Српске а сада смо у ситуацији да учествујемо у спашавању РСК. У томе ћемо успети јер је наш народ стекао такво историјско искуство да препознаје све мере које доводе у питање српски национални интерес.

Слободан Милошевић је властодржац а комунисти су на водећим државним функцијама у Србији. Какав је то политички систем у Србији и СРЈ?

У Србији и СРЈ остварује се политички систем који је супротан вишестраначком парламентарном систему који је предвиђен уставом. Владајуће партије у Србији и Црној Гори онемогућују слободу штампе и јавног информисања пошто потпуно контролишу државни радио и телевизију и дневне новине. СПС и ДПС су приграбиле имовину бивших СК и

ССРП а у друштвеним предузећима имају потпуну контролу и сигуран извор прихода. Приватни сектор се спутава контролом увоза и извоза, спорним дажбинама и путем финансијске контроле. Власници приватних фирми који су чланови Српске радикалне странке изложени су непрекидној контроли и шиканирању од стране државних органа. Истовремено фабрикују се нове странке и форсирају постојеће ванпарламентарне странке које привидно имају национални програм сличан програму СРС. Дакле од равноправности странака нема ништа. Напротив, владајући режим свим средствима гуши вишестраначки систем.

Унутрашњу и спољну политику земље води Слободан Милошевић, без обзира што су та питања у надлежности Савезне и Републичких влада. Нови економски програм све три владе су прихватиле кад је председник Србије одредио експертску групу и када је та група извршила постављени задатак.

Скупштина Србије и Скупштина СРЈ доносе законе, али се у постојећи монопол владајућих партија у привреди и над средствима информисања не дира. Председник Републике Србије ставља ван функције не само Парламент Србије него и Парламент Савезне државе без обзира на неуставност такве одлуке. Политичка контрола Скупштине над радом владе и других државних органа могућа је само кад Слободан Милошевић Одбори.

Због свега тога у Србији и СРЈ функционише једнопартијски тоталитарни режим са аутократском влашћу актуелног председника Србије. Носиоци те власти настоје да наметну комунистички тоталитаризам у западне српске републике, посебно у РСК. Највећу сметњу представља им већина у Скупштини РСК који имају заједно СРС и СДС Крајине. Пошто не могу да слома такву већину Слободан Милошевић и његова камарила путем средстава информисања настоје да увере народ у РСК да је погрешно на изборима и да РСК има лош устав. Устав РСК је за Милошевића лош јер не даје могућност његовом изабранику Милану Мартићу да распусти Скупштину и да сам влада као он у Србији.

Тоталитарни односно аутократски режим у Србији и СРЈ има основу у социјалистичком економском уређењу. У привреди доминирају друштвена предузећа а спутавају се и гуше приватна предузећа. Приватни трговци немају могућности да увозе и извозе не због ембарга Савета безбедности него због блокаде коју су увели републичка и савезна влада.

Трговати могу само монополисти и штићеници владајуће партије. Резултат је поразан за привреду и грађане. Робе, а нарочито нафте или нема или је енормно скупа. Приватне фирме су иначе оптерећене таквим дажбинама и таквом контролом да једва опстају. Резултат такве економске политике је ниска продукција и тотална контрола државе над привредом. Радници се заваривају накнадама за нерад и кроз помоћ у животним намирницама. Привређивање је неповољно али је тоталитарни режим обезбедио привредни систем односно економско уређење уз које једино може да опстане. Властодржици у Србији добро знају да слободно предузетништво доноси привредну експанзију која захтева слободу штампе и развијену демократију у којој они морају да иду у опозицију.

Доминира социјалистички облик привреде а донет је економски програм који одговара либералној тржишној привреди. Какав се развој привреде може очекивати у таквим условима?

Програм професора Драгослава Аврамовића заснива се на две основне претпоставке и то на девизним резервама и на покретању производње и привређивања. Потребне девизе су обезбеђене извлачењем преосталих девиза од грађана и власника приватних предузећа али је нерешив проблем покретање производње. За покретање привреде потребни су јефтине банчини кредити и сигурно тржиште. Тржиште се смирило захваљујући стабилним ценама и конвертибилном динару. На бази тих фактора покреће се део производње и других облика привређивања. Међутим кредитна политика мора да прати постојећу привредну структуру односно нерентабилна и неефикасна друштвена предузећа. Кредити се из идеолошких разлога односно ради очувања социјалистичке привреде пласирају у друштвена предузећа која немају никакву акумулацију те квалитетни и наменски новац кредитира плате радника који су у огромној већини ван процеса рада. Пристижу информације да се кредити дају "Црвеној застави", "Железари Смедерево" и другим политичким фабрикама. Истовремено воде банке одступају од прописаних камата и провизија јер на заобилазан начин уводе посебне есконтне камате и трошкове пословања чиме поскупљују кредите и укупан финансијски систем. Ове чињенице указују да се програм професора Драгослава Аврамовића не може успешно реализовати у постојећим економским условима. Тај програм би се могао реализовати кад би банке пословале крајње ефикасно и кад би јефтин финансиј-

ски капитал пласирале у мала и средња приватна предузећа. Дакле кад би се применио програм који је успео у Италији и земљама источног пацифика.

Владајући режим води погрешну националну и економску политику. Где је излаз из садашње ситуације?

Излаз је у пронасти садашњег режима у Србији. СРС се доследно бори парламентарним и демократским средствима против социјалистичког режима. Наша странка ће у таквој борби истрајати. Међутим, пошто режим Слободана Милошевића не намерава да напусти власт без обзира на невоље које је народу и држави донела његова власт сигуран сам да ће тај режим ући у директан сукоб са народом. Такав сукоб је неминован јер ће економска криза поново настати и јер се доводе у питање основни национални интереси српског народа. Верујем да ћу поново бити у колонама народа које руше режим Слободана Милошевића као што сам био у колонама српског народа 1988. и 1989. године када се уједињавала Србија.

С обзиром да сте били на челу организације која је проистекла из Српског народног покрета створеног на Косову и Метохији и Војводини у периоду од 1986-1988. године, сматрате ли да су циљеви тог покрета остварени?

Првобитни циљ Српског народног покрета из периода 1986-1988. године, био је укидање самосталности Војводине и Космета и укључивање обеју српских покрајина у Републику Србију. Овај циљ је подразумевао успостављање такве власти на Косову и Метохији која ће обезбедити потпуну заштиту права и слобода Срба и осталих грађана. Овај циљ је у државно-правном смислу остварен али на Космету нису створени потребни етнички и економски услови за дугорочну одбрану овог подручја од насртаја албанског сепаратизма. Још 1988. године, смо истицали смо да се на Косову и Метохији мора успоставити национална равнотежа која је постојала 1939. године, када је Шиптара било око 400.000 а Срба око 370.000. Србија има власт на Косову и Метохији а и Шиптари имају огромну бројчану преоћ и стварају моћну и доминантну привредну основу за свој народ. Наиме, док се Срби муче спасавајући неуспешна друштвена предузећа Шиптари развијају ефикасан приватни сектор.

Руководство и органи Српског народног покрета нису зауставили своје активности на граници Србије. Одмах по обарању аутономашке власти у Војводини прављена је мрежа удружења у осталим српским земљама. Први циљ у програму који је тада

донет био је културно-политичко и државно јединство српског народа. Овај циљ није до краја остварен али је опште прихваћен у нашем народу. Најдоследнији следбеник тог циља је баш наша Српска радикална странка.

У одговору на претходно питање указао сам на основни облик борбе за српске националне интересе у 1988. и 1989. години. Србија је уједињена на митинзима, али ипак сматрам да тај облик борбе народа не може дати веће резултате у вишестраначкој парламентарној демократији. Истина у Србији, односно Савезној Републици Југославији имамо једнопартијску владавину, где су и митинзи могући. Међутим, сигуран сам да ће бунт народа убудуће бити изражен кроз штрајкове и демонстрације односно на начин како се народ непосредно бори за своје интересе у демократским државама.

Српски народни покрет је приказиван као окосница власти Слободана Милошевића. Слободана Милошевића смо подржавали у борби за јединство Србије али смо одмах после уједињења Србије отпочели борбу за вишестраначку парламентарну демократију. На том питању они који су остали у покрету трајно су се разишли са Слободаном Милошевићем и режимом у Србији. Због тога је само за неупућене представљало изненађење подршка Савеза "Солидарност", др Војиславу Шешељу у кандидатури за председника Србије у децембру 1990. године.

Српски народни покрет, односно његов организациони и акциони облик "Солидарност" престали су политички да делују у току 1991. године, односно у периоду стасавања нових политичких партија. Деловање и допринос покрета приказан је у материјалу под називом "Настанак деловање и криза народног покрета из 1988. године", који сам као председник Савеза "Солидарност", припремио у децембру 1990. године и то као основни документ за годишњу скупштину тог Савеза.

У свету доминира једна држава. Последнице таквог стања најтеже погађају наш народ и нашу земљу. Како видете даљи развој односа снага у свету?

Погледи и ставови Српске радикалне странке су познати. Др Војислав Шешељ даје одговоре на све актуелне догађаје у свету. Због тога бих се ја осврнуо на неке оцене и ставове изнете у књизи Владимира Жириновског која је у целисти објављена у "Великој Србији".

Владимир Жириновски је потпуно у праву када тврди да без снажне Русије не може бити мира и правде у свету. Историја је сведок да само руска нација може створити, државу ко-

ја ће спречити хегемонију Сједињених Америчких Држава, Западне Европе или неке треће силе. Према томе, за будућност средњих и малих народа и њихових држава пресудно је уздизање руске нације и рестаурисање снажне руске државе. Садашња Русија није таква држава. Напротив, Јељцин, Козирјев и остали из врха Руске федерације су у служби новог светског поретка. За Козирјева и Чуркина је лако доказати да су на таквој позицији управо на политици коју воде према нашем народу. Борис Јељцин, међутим оставља привид да се бори за руске интересе али се у реализацији државне политике редовно придружује свом министру спољних послова. Борису Јељцину не можемо веровати као ни било коме из његовог тима јер су у политичкој екипи у којој диминира Андреј Козирјев. Да би Горбачов прешао на страну издаје било је довољно да има супругу која је радила за стране интересе. Није било пресудно што је био на челу најмоћније нације и државе на свету него је било најважније да је Раиса Горбачов радила за СОРОС фондацију.

Владимир Жириновски види сигуран пут за излазак Русије из садашње кризе коју у највећој мери карактерише летаргија. Као и за нас Србе за Русе је неопходно да обнове своје национално биће засновано на православљу и да ревитализују силну индустрију, науку и војску. У мерама које треба да остваре овај циљ Жириновски је оригиналан. Сматра да је битно да се ради о мерама које штите руско природно богатство и руске привредне ресурсе од безочне пљачке коју већ увек врше амерички, западно-европски јеврејски лихвари и шпекуланти.

Владимира Жириновског непријатељи Руса приказују као насилника и екстремисту а књига "Последњи поход на Југ", приказује човека који је опредељен за плурализам, грађанску равноправност и правну државу у политичком систему, за слободну иницијативу у економији и за максималну заштиту породице и деце. Према томе, ради се о патриоти савремених демократских стремљења који има решења за општи прогрес руске нације. Баш зато што није остао само на теоретском терену него има програм за стварање снажне економије и државе Жириновски смета Сједињених Америчких Државама, Западној Европи и њиховим сателитима.

Књига "Последњи поход на Југ" потврдила је досадашња сазнања о Жириновском као патриоти и политичару највиших способности и савремених погледа на политички систем и економско уређење. Али је бар мене изненадила у делу коју предвиђа границе нове обновљене Русије.

Одмах да кажем да се не слажем са критиком датом у недељнику "Дуга" јер је заснована на цинизму а не на објективној анализи. Вероватно је природно поставити питање какве ће последице по руску нацију имати састав становништва у Русији са већим бројем припадника муслиманских народа од броја Руса. Жириновски верује у снагу и виталност руске нације, у интегративну моћ руског језика и културе и у духовну снагу православља, и због тога се не плаши бројности муслимана у Русији по његовом узору. Када се Владимир Жириновски и његови следбеници не плаше такве визије и таквог циља зашто бисмо ми Срби доводили у питање определење и веровање великог броја а можда и већине Руса. Уосталом, оставимо руском народу да пресуди о концепту своје државе а ми треба да се окренемо свом основном проблему односно како да ујединимо Савезну Републику Југославију, Републику Српску и Републику Српску Крајину.

У књизи "Последњи поход на Југ" очекивао сам разраду идеје о стварању заједнице православних народа. Међутим, то питање је изостављено а главна пажња посвећена је продору Руса на Југ. Када сам завршио са читањем књиге нисам имао осећај ускраћености и разочарења јер је очигледно да би српски народ био у много повољнијим геостратешким и политичким условима када би се остварио концепт поделе интересних сфера Владимира Жириновског. Слажем се са аутором "Последњих похода на Југ", да треба спречити стварање велике Турске јер би то била агресивна држава која би обухватала Малу Азију, Кавказ, Средњу Азију, а потом арапско полуострво и Пакистан. Турска држава са 500 милиона муслимана и са највећим изворима на свету више него сигурно донела би огромне невоље човечанству. Што се тиче нас Срба ми би у условима постојања такве турске државе пропали као нација. Жириновски није површан јер у спречавању експанзије Турске види као значајан фактор 30 милиона Курда који непрекидно страдају од Турака и њихове државе.

Иран се углавном посматра као држава са преко 40 милиона становника и дугом историјом и традицијом. Међутим, Жириновски Иран посматра у бити персијске нације. У Ирану је на власти исламски фундаментализам са тенденцијом да се извози прво у остале исламске земље, а потом по целој планети. Споља гледано доминација фундаментализма је потпуна али није сасвим тако када се зна да Иранци, односно Персијанци имају традицију која досеже хиљаду

и више година пре појаве Ислама. Та традиција је остала у бићу Персијанаца и неумитно је да ће изазвати сукоб са владајућим фундаментализмом. Можда је баш због испреплетаности те две традиције од којих је бивши шах Реза Пахлави форсирао Персијанство фундаментализам тако тврдокоран у Ирану. Сукоб је реалан и сигурно ће се обновити у жестокој форми. Према томе, Иран је жариште опасности по свет али је и жариште за унутрашње сукобе и то не само на основу постојања две традиције него и због околности да скоро половину становништва Ирана чине други народи односно неиранци.

Кад је у питању Пакистан верујем да Жириновски полази од околности да је то држава коју је исламски фундаментализам одцепио од Индије као матице и да Индија има интерес да у свој састав врати део изгубљених територија. За враћање бивших совјетских средњеазијских држава у оквиру Русије разлози су јасни, с обзиром да су територије тих држава биле у саставу СССР-а и царске Русије као и три балтичке и две кавкаске републике сада самосталне државе.

Што се тиче Белорусије и Украјине већ сам дао мишљење да се у ствари ради о однарођавању Руса. Када је у питању Украјина мислим да је Жириновски уважио околности да је западна Украјина жариште антируске политике и полигон из којег Ватикан врши унијаћење Руса и других припадника православне вере. Што се тиче уступања дела Чешке и Пољске Немачкој ми Срби нисмо погођени јер су и Чешка и Пољска безрезервно прихватили антисрпску политику коју воде Немачка, Сједињене Америчке Државе и Западна Европа.

Концепт руске државе по виђењу Владимира Жириновског је оригиналан и занимљив. Образложења су убедљива а нама Србима остаје да разумемо или не разумемо. Наш интерес је моћна Русија која ће обезбедити равнотежу у свету у којем ће мали народи бити самостални. Да ли ће се остварити визија Жириновског није проблем Срба него је питање определења руског народа. Надам се да ће Русија овог пута самостално одлучивати о својој будућности.

Ј. Г.

НАСТАНАК, ДЕЛОВАЊЕ И КРИЗА НАРОДНОГ ПОКРЕТА ИЗ 1988. ГОДИНЕ

Настанак покрета

Народни покрет у Војводини настао је после демонстрација Срба са Косова и Метохије, у Новом Саду 9. јула 1988. године, митинга у Панчеву одржаног 23. јула и митинга у Новој Пазови од 13. августа исте године. Демонстрацијама у Новом Саду придружио се један број Војвођана који је, иако малобројан, био довољан да изрази став српског народа у Војводини и да се створи језгро народног покрета. Такво језгро створено је у Панчеву и Новој Пазови пре митинга одржаних 23. јула и 13. августа. После митинга у Новој Пазиви језгро српског народног покрета у Војводини се проширило на сва подручја покрајине. Покрет је добио најшири замаха после митинга у Новом Саду од 25. септембра. Вршац је специфичан јер је у овом граду постојало језгро народног покрета још пре 9. јула.

После митинга у Новој Пазови завршена је фаза народног бунта без уплитања владајућег режима, јер се као организатори народних митинга јављају представници Социјалистичког савеза, Савеза бораца па и председници општина и општинских комитета. Сада они држе говоре а народ и даље дижу они који су народ водили кроз блокаду полиције на демонстрације у Нови Сад и митинге у Панчеву и Новој Пазови. Подршка и организовање митинга од стране људи из владајуће структуре дочекана је од организатора из народа као процес рушења аутомашке и сепаратистичке власти у Војводини. Међутим, док су ови први само доживљавали политичку осуду и вербалне нападе, организатори митинга из народа били су непрекидно изложени контроли, а често и шиканирању од стране полиције. Ова околност иако је доживљена као неправда, није била никаква сметња за даље учешће и организовање одласка народа на митинге не само у Војводини него и Црној Гори, па и централној Србији.

Борба за вишестраначку парламентарну демократију

Организатори митинга из народа ишли су у активности везане за митинге са чврстим уверењем да имају потпуно јединство циљева са руководством Србије. Нарочито су били

уверени да је руководство Србије за истинску демократију, односно за рушење једнопартијске владавине. Овакво уверење је једино логично обзиром да је владавина комуниста и једнопартијског система довела до геноцида Срба на Косову и Метохији и до неравноправности Српског народа у свим деловима Југославије, а руководство Србије се борило против таквог стања и за државно јединство Србије.

Међутим, после избора за скупштину Војводине који су одржани после рушења аутомашке врхушке ово уверење сплашњава или се губи код већине људи из народног покрета, на руководне функције на нивоу покрајине и у општинама долазе људи који су били против промена Устава Србије и митинга, или су у најбољем случају били пасивни. Код избора на функцију није био важан политички став бираних него да су спремни да служе новој власти и да су из владајуће партије. Људи из народног покрета, поготову они најистакнутији, нису могли постати ни чланови Скупштине, а неки су партијски и судски кажњени због организовања митинга. Ако је народ неког од њих предложио на неку функцију владајућа машинерија је нашла начина да спречи избор таквих кандидата. И ова неправда правдана је унутар народног покрета односима у федерацији и притиском на Србију. Међутим, суштина става руководства Србије према организаторима народног покрета до краја је откривена на прослави доношења амандмана на Устав Србије. На свечаности која је одржана у "Сава центру" нису позвани организатори митинга, а сала у којој је одржан програм врвила је од аутомаша из руководеће структуре у Војводини. Сада је било сасвим јасно да су руководства Србије потребни само они који ће спроводити нову политику без икаквог ризика за владавину комуниста и њихове партије. Овај став није само производ неке кадровске политике, него је део стратегије светског комунизма, а пре свега КПСС и СКЈ да се спаси једнопартијска владавина. Почетком ове деценије у светску јавност се пробילה информација да је совјетска КГБ, док је на челу ове службе био Јуриј Андропов, предвидела пропаст комунистичке владавине уколико се по-

стојећи социјалистички систем не замени ефикаснијим једнопартијским моделом. За стварање новог система Андропов и Политбиро ЦК КПСС тражили су млађе и опособне људе. Долазак Михаила Горбачова и његове генерације руководиоца на чело КП и државе СССР и усвајање програма "Перестројке" несумњиво су последица ове стратегије, без обзира што су догађаји у источној Европи измакли контроли и довели до вишестраначког система у великој већини земаља са једнопартијском владавином. Нова руководства имају за задатак да нађу решење за економско уређење са ефикасном привредом и да успоставе политички систем који даје могућност за широку иницијативу грађана али без угрожавања монопола државне својине и КП. Производ овакве стратегије у Југославији је нестраначки систем са доминацијом друштвене својине и кохезионом улогом СК који је изградила комисија за реформу Председништва Србије у августу 1989. године. Међутим, овај програм није прихваћен за целу Југославију јер су се руководства Хрватске и Словеније определила за вишестраначки политички систем. Руководство Србије никад није крило да је за социјалистички друштвени систем и за водећу улогу комунистичке партије, односно Савеза комуниста. Ову констатацију најбоље потврђује позната борба руководства Србије на челу са Слободаном Милошевићем да се сачува СКЈ.

Организовање удружења и савеза

Пошто су се уверили да се кроз постојећу политичку структуру не могу борити за своје циљеве учесници и организатори народног покрета основали су самосталну организацију. Новосађани су изнашли одговарајући облик организације и први основали удружење "Солидарност" и то 24. новембра 1988. године. Одмах после оснивања удружења у Новом Саду основано је удружење у Панчеву (10. децембра 1988. године), а почетком 1989. године ланчано се оснивају удружења "Солидарност" у Бачкој и Банату и "Сава" у Новој Пазови. Оснивање удружења ишло је доста брзо јер су учесници и организатори митинга били непрестано у вези. Док

су у Војводини оснивана удружења доста брзо у централној Србији иницијатори су наилазили на непремостив отпор у Социјалистичком Савезу и целокупној политичкој структури владајућег система. Жеља за оснивањем удружења постојала је у Београду, Ваљеву, Аранђеловцу, Смедереву и низу других градова али је у 1989. год. основано и регистровано само удружење у Смедереву. Удружење у Аранђеловцу је основано у почетку 1989. год. али је регистровано тек 1990. године и то након окончања управног спора. Због супротстављања оснивању удружења било је доста протеста, али је увек дат одговор да треба сачекати јер ће постојање "Солидарности" искористити противници руководства Србије. Овај одговор је све мање био прихватљив и убрзо је од већине у "Солидарности" схваћен као став да се у централној Србији спречи оснивање организације која не прихвата једнопартијски кишобран Савеза комуниста.

На Косову и Метохији већ у јануару 1989. године организатори и учесници народног покрета одлучили су да оснују самостално удружење. И они су наишли на отпор, али су добили сагласност када су истакли да у оквиру постојећих политичких организација не могу изразити интерес Српског народа због шиптарске мајоризације. У фебруару месецу 1989. године у Косову Пољу основано је удружење "Божур" као покрајинска организација, са којим су удружења "Солидарност" лепо и конструктивно сарађивала.

Удружења "Солидарност" и иницијативни одбори за оснивање таквих удружења из Војводине, Смедерева, Аранђеловца и Ваљева, као и покретачи народног покрета са Косова и Метохије, заједнички и организовано су деловали од децембра 1988. године, када је образван координациони одбор у коме су били најистакнутији организатори митинга. Седнице координационог одбора одржаване су у Панчеву све до 31. маја 1989. године када је основан Савез "Солидарност". У раду координационог одбора и заједничком деловању веома активно је учествовало удружење "Божур" из Косова Поља.

Према прописима који су важили до увођења вишестраначког система пре оснивања удружења органи ССРН давали су мишљење о нацрту статута удружења. Позитивно мишљење дато је уз велику борбу у свим случајевима оснивања удружења "Солидарност". Владајућа структура преко надлежних органа ССРН инсистирала је да удружења буду под пуном контролом ССРН, да се искључи могућност за добијање средстава из иностранства, затим да се ускрати могућност за бављење по-

литичким активностима, а у неким случајевима оспоравана је оправданост оснивања удружења. Поред тога, челници ССРН у општинама су тражили да Конференција ССРН одређује председника па и цео састав извршног органа удружења.

Захтев органа ССРН за утицај на састав руководства "Солидарности" удружења су одбијала у свим случајевима и изборила су право да се поред хуманитарних активности баве и питањима остваривања националне и грађанске равноправности и да у борби за те циљеве користе законска средства, међу којима и митинг. Већ у фебруару 1989. године удружења су донела политички програм о Косову и Метохији. Нешто касније успостављена је веза са више подручја у Босни и Херцеговини у којима су се Срби борили против своје бирократије. Са организаторима митинга у Црној Гори постојала је сарадња од лета 1988. године. Поред тога, "Солидарност" је имала сарадњу са потписницима позива косовцима на митинг у Нову Горицу, успостављену одмах после оснивања првих удружења. Почетком 1989. године успостављена је сарадња са једним бројем бораца за интересе Српског народа из Книнске крајине и других подручја данашње Хрватске. Оваква сарадња и деловање подстакли су стварање српског народног покрета у свим крајевима Југославије, што је највећа тековина "Солидарности".

Односи са режимом

Од самог оснивања координационог одбора удружења "Солидарност" и "Божур" настојала су да успоставе контакт и сарадњу са руководством и органима Србије. Међутим, сва таква настојања су остала без резултата. Чак ни руководство ССРН није прихватило разговор са делегацијом "Солидарности". Контакт је ипак остварен у ССРН почетком маја месеца 1989. године, али не због прихватања сарадње, него да би се спречио одлазак чланова и руководства "Солидарности" у Мошевац. Главну реч на овом састанку водио је Зоран Анђелковић у својству члана Председништва ЦК СК Србије. Он је као и представник РК ССРН захтевао да се не иде у Мошевац. Тај захтев нисмо испоштовали и отишли смо према ранијем договору те смо поделили батине босанске полиције са грађанима Мошеваца. То смо учинили да би спасили част Српског народа пред јединим местом у Босни и Херцеговини чији су становници позвали Косовце на митинг подршке у јесен 1988. године. Одлазак у Мошевац је била морална обавеза према селу са 2.000 Муслимана који су учинили оно што су заједно са њима или пре тога морали учинити 1,5 милиона Срба у Босни и

Херцеговини. Учесће "Солидарности" у овом догађају није спречило хапшење и малтретирање Хасан Делића, али је допринело да се Мошевац још више збије у својој борби и да отпочне општа кампања за заштиту права и слободе његових грађана.

На одлазак у Мошевац "Солидарност" је поносна али је овај подухват довео до првог разилажења у организацији, односно покрету, јер је Милица Грковић била против ове активности и инсистирала на послушности према руководиоцима из ЦК СК Србије. Њен став је био да се "Солидарност" не бави политиком и да евентуално води политичке активности по налогу из ЦКСК Србије, или неког другог органа Републике. Овај став је упорно бранила и тражила је истومیшљенике у удружењу. Мало их је нашла али је трајно поделила руководство удружења у Новом Саду. За такав став и активности добила је потпуну подршку руководства Војводине, нарочито Недељка Шиповца.

Задњег дана маја 1989. године основан је Савез "Солидарност". Припреме за ову седницу вршене су без тешкоћа. Руководство "Сава центра" одобрило је коришћење сале за Скупштину са пуно разумевања. Међутим, непосредно пре седнице саопштено је да је сала запечаћена од стране Радиолошког института из Београда. Свима присутнима било је јасно да је у питању акција владајућег режима да се спречи оснивање моћне и самосталне организације. На одлагање седнице представници удружења нису пристали и под претњом скандалом руководство "Саве центра" је озбебедило салу у Хотелу "Интерконтинентал". Оснивачка Скупштина је одржана и била је импресивна по заступљености српских крајева, према донетим одлукама и израженом јединству. Режимске снаге су покушале спречити оснивање Савеза на самој оснивачкој скупштини, а веран извршилац био је и Богдан Кеџман који је на њему својствен начин покушао минирати скуп.

После оснивања Савеза уследиле су негативне оцене нарочито од органа Савеза комуниста и Социјалистичког Савеза Војводине. "Солидарност" је одговорила на све нападе али су средства информисања дала много већи простор ставовима званичне политике него нашим аргументованим и коректним саопштењима. Напад из војвођанског руководства збио је редове "Солидарности" али су они ипак нанели непроцењиву штету свим акцијама удружења које су вођене ради изградње објеката на Косову и Метохији у циљу заустављања иселавања Срба. После ових догађаја у "Солидарности" је било потпуно јасно да власт у Србији не прихвата деловања самосталне организације са поли-

тичким циљевима. Исто тако потврђена су ранија сазнања да су средства информисања под пуном контролом владајуће партије и да су директори привредних организација друштвени слој изразитих лицемера. Директоре смо тако доживели јер, док су веровали да иза "Солидарности" стоји нова власт пружали су нам свестрану подршку, а када смо нападнути одмах су нам окренули леђа. Новинари су показали свој зависни положај још од оснивања првих удружења који су убедљиво потврдили пошто нису објавили ни речи о оснивачкој Скупштини Савеза, без обзира што су тој седници присуствовали организатори митинга из Војводине и са Косова и Метохије. Оснивање Савеза "Солидарност" је прећутано, али су сва средства информисања из Београда дала потпуни извештај о оснивању Друштва Рома, када је нешто касније основано. Наше активности нису само прећуткиване него су и приписиване Социјалистичком Савезу, као на пример обележавање годишњице 6. октобра у Новом Саду и изјашњавање о српској аутономији у Хрватској.

У току јула месеца 1989. године веома су се заоштрили односи са ПК СК Војводине, нарочито са Недељком Шиповцем. Због тога је руководство Савеза затражило састанак са руководством Савеза Комуниста и Социјалистичког Савеза Србије и Војводине. Међутим, и поред два званична писма, до обећаног састанка није дошло, јер функционери из републичких организација нису за то нашли времена.

Деловање у Книнској Крајини

Руководство Савеза "Солидарности" успоставило је у пролеће 1989. године контакт са једним бројем Срба из Книнске Крајине, који су већ тада организовали борбу за равноправност свог народа.

Чланови "Солидарности" масовно су учествовали у прослави 600-те годишњице Косовске битке, која је одржана на Далматинском Косову. Том приликом договорена је сарадња са Јованом Опачићем и другим правцима Друштва "Зора". Сарадња са "Зором" добила је нежељени облик када су Јован Опачић и његови саборци утамничени и прогањани. Њихове невоље подигле су на ноге све чланове "Солидарности". У акцијама које су спроведене прикупљена су значајна новчана средства и организовани су протесни зборови у свим седиштима удружења. Истовремено су прављени спискови добровољаца за одбрану слободе Српског народа у Книнској Крајини и другим крајевима Хрватске.

Први раскол у покрету

У јесен 1989. године у Савезу "Солидарност" настао је раскол са руководством удружења "Божур" из Косова Поља, када су Кеџман Богдан и Зоран Грујић, са још једним бројем својих истомишљеника, на пучистички начин сменили Сретена Мартиновића и остале најистакнутије руководиоце удружења. Руководство "Божура" на првој седници Извршног одбора у новом саставу донело је одлуку да се центар Савеза "Солидарности" премести у Косово Поље и да се из новог центра воде све активности. Ова одлука удружења "Солидарност" и органи Савеза нису прихватили, али су тражили разговоре о сарадњи са руководством "Божура", што Кеџман и Грујић нису прихватили. После тога Савез "Солидарност" деловао је на Косову и Метохији у сарадњи са новооснованим удружењем на том подручју и са једним бројем секција "Божура" ван Косова Поља.

Савез "Солидарност" и удружења чланице Савеза, осим "Божура" из Косова Поља непрекидно су деловали као самосталне организације, што се најбоље потврдило на проширеној седници Извршног одбора Савеза од 18. новембра 1989. године. На овој седници активно учешће у расправи и доношењу одлука узели су поред представника свих удружења представници побуњених Срба у Книнској Крајини, Словенији, Шипову, Сарајеву, Невесињу, Мостару, Подгорици и Бањалуци. Седница је била веома успешна и поред покушаја Богдана Кеџмана из Косова Поља, Саве Грујића из Новог Сада и професора Бранка Тодоровића из Ниша да онемогуће доношење предложених одлука. И поред њиховог жестоког опирања да се води расправа о материјалу (студији). "Вишепартијски систем је једини излаз за Југославију" материјал је после иступа представника свих удружења и већине гостију прихваћен и донета је одлука да се "Солидарност" трансформише у самосталну политичку странку. Ова одлука је донета са уверењем да је од историјског значаја за Српски народ и Србију, јер од тог дана уствари делује и формално једна опозициона партија, чиме је дат доказ Југославији и свету да Српски народ следи сјајну демократску традицију Србије као своје матице. Одлуке са ове седнице и деловања Савеза "Солидарност" после тога, па и од самог оснивања, демантују претензије Либералне странке из Ваљева и Српске народне обнове из Нове Пазове да су прве новоосноване странке у Србији после Другог светског рата. Значај "Солидарности" као самосталне политичке снаге потврђује и околност да је пред седницу од 11. новембра 1989. године садашња Демократска странка из Београда имала само десетак иницијато-

ра за оснивање странке, а остале странке нису имале ни иницијаторе.

Противници вишестраначког система у "Солидарности", а нарочито они из "Божура", нису успели спречити доношење одлуке о трансформацији Савеза у странку, али нису престали са активностима у том циљу. У томе су их свесрдно помагала средства информисања у Србији. Спречено је чак и да страни новинари присуствују седници од 12. новембра 1989. године. Све то указује да је руководство Србије било против оснивања опозиционе странке.

Слободан Милошевић забрањује оснивање опозиционе странке

Припреме за оснивачку скупштину странке заказане за 14. јануар 1990. године текле су успешно до 11. јануара. Тог дана одржан је састанак косовских и метохијских правка у Председништву Србије, са циљем да се изврши помирење завађаних страна на чијем челу су били Богдан Кеџман, испред режимлија, и Коста Булатовић, челник самосталне струје. Од Војвођана на овом скупу су били Јован Гламочанин, Илија Живковић, Милица Рајић и Тривун Ивковић. Састанак је водио Слободан Милошевић, који је инсистирао да се завађени помире, што је и прихваћено. Истомишљеници Богдана Кеџмана тражили су да се осуди и спречи оснивање странке, заказано за 14. јануар. У вези тога закључено је да оснивачку Скупштину странке не треба одржати јер Србија има Савез Комуниста који подржава народ и да би оснивање других странака поделило Српски народ и ослабили Србију. Поред овог закључка Богдан Кеџман и његови следбеници тражили су одлуку да се они који одступе од договореног елиминишу и да се третирају као издајници Српског народа. Закључак да се одустане од оснивања странке испоштвала је већина присутних на састанку у Председништву Србије и већина удружења. Међутим, и поред тога странка је основана, 14. јануара 1990. године. Председништво Србије је већ 16. јануара исте године реаговало на овај догађај покретањем иницијативе за доношење Закона о политичким странкама. Састанак у председништву Србије има посебан значај јер је Слободан Милошевић без резерви бранио Јосипа Броза, једнопартијски систем и социјализам. Изричито је забрањено оснивање опозиционе странке. Одмах после оснивања Демократске странке "Слободе", односно странке која је произашла из "Солидарности", основане су Демократска странка, Српска народна обнова, и Радикална странка. Пошто су ти догађаји за руководиоце и активисте "Солидарности" представљали реализацију борбе за стварање вишестраначког система у

Србији, оснивачи Демократске странке "Слободе" повукли су се из те странке и вратили се у матична удружења и Савез "Солидарност". У руководству странке остали су људи који нису успели ни после две године и то у више покушаја основати удружење "Солидарност" у Београду, те је Демократска странка "Слободе" осуђена да остане без чланства и без посланика.

Припреме митинга у Љубљани

Удружења и Савез "Солидарност" су без своје воље укључени у припреме за одлазак на митинг у Љубљану, заказан за 1. децембар 1989. године. Руководство Савеза није било за тај митинг јер је закључило да се ради о делатности која има за циљ да сачува власт комуниста у Југославији. Учешће је ипак прихваћено због моралне обавезе да се следе Срби са Косова и Метохије, без обзира на последице. Све активности на припремама митинга у Љубљани свесрдно је пратила телевизија, радио и штампа Србије. Кејман и остали из "Божура" били су непрестано мета новинара што наводи на закључак да су деловали по вољи руководства Србије. Овај закључак потврђују многе чињенице, међу којима је најбитнија одлука Социјалистичког Савеза Србије о прекиду економских односа Србије са Словенијом. У току ове кампање руководство Савеза "Солидарност" имало је контакт само са Зораном Анђелковићем из редова руководства Србије, и то неколико дана пре заказаног митинга у Љубљани. Тада је, као и у вези одласка у Мошевац, дошао да спречи наш одлазак, али овог пута поступио је за нас на понижавајући начин. Није нам обезбедио салу за разговор него је дошао у кафану у којој смо се окупили и то у тренерци, док је са руководиоцима "Божура" непрекидно и без икаквог прикривања контактирао.

Деловање у условима вишестраначја

Од фебруара месеца 1990. године "Солидарност" је преокупирана хуманитарним активностима, контактима и сарадњом са центрима борбе Српског народа у крајевима ван Србије. У већини удружења реализовао се договор у органима Савеза да активисти "СОЛИДАРНОСТИ" према свом одређењу треба да помажу оснивање нових странака са демократским и националним програмима. Захваљујући таквом односу "Солидарност" је била матица из које су настале многе општинске и друге организације неких од водећих опозиционих странака.

У првој половини 1990. године у политичким странкама и у јавности Србије било је много говора о при-

преми националног програма као основног акта у борби за интересе Српског народа. Савез "Солидарност" доследан свом бићу да се конкретним активностима бори за свој народ дао је сопствени прилог српском националном програму доношењем политичког програма на Скупштини Савеза, одржаној 9. јуна 1990. године. Приликом расправе и доношења Програма учешће у раду на Скупштини узели су представници свих значајнијих странака у Србији. У усвојеном програму као минимални интерес српског народа предвиђена је федеративна држава са данашњом Србијом, Босном и Херцеговином и Црном Гором као федералним јединицама, док је као оптималан интерес указано на историјско и етничко право српског народа за јединствену државу са свим земљама предвиђени за Србију Лондонским споразумом из 1915. године. Програм је упућен свим странкама, научним и државним субјектима у Србији и представницима Срба у другим крајевима Југославије, као и средствима информисања, али је изостало било какво реаговање на овај документ.

Сагласно својим могућностима, "Солидарност" се у току друге половине 1990. године максимално ангажовала на помоћи Србима у кинеској Крајини и другим српским крајевима данашње Хрватске. Прикупљена је материјална помоћ за та поддршка и организовано је изјашњавање о српској аутономији у Хрватској у седишту већине удружења "Солидарности" у Војводини и централној Србији. На иницијативу удружења "Солидарност" један број општина из Србије и српских крајева у Хрватској успоставио је трајну сарадњу.

Када се на политичкој сцени појавио Анте Марковић са својом странком, "Солидарност" је одмах схватила да се јавља нова и то озбиљна опасност по јединство Српског народа. На више седница Извршног одбора Савеза разматран је начин за спречавање експанзије Савеза реформских снага у српским редовима. На предлог активиста из Црне Горе, Босне и Војводине, одржан је протестни митинг пред зградом СИВ-а. Одзив народа је био мали на оба митинга (15. и 20. новембра 1990. године), али је покушај добио велики одјек у јавности. На задовољство "Солидарности" странка Анте Марковића доживела је дебакл код Српског народа на изборима у Босни и Херцеговини, Србији и Црној Гори. Овај митинг је различито тумачен у новинама, без обзира што је више него очигледно да је у питању изразито патриотски облик борбе за интерес свог народа, а не спровођење туђе воље, како су злонамерно пренеле неке новине.

Сумирање деловања покрета

"Солидарност" као организација произашла из народног покрета дужна је после две ипо године деловања да сумира рад и да утврди правце за даље деловање. Неспорно је да је први период, односно период митинга у Војводини најзначајнији. Подизањем народа и давањем подршке политици руководства Србије срушена је сепаратистичка политика у Војводини и отворен је процес успостављања државног јединства Србије и стварања јединства целокупног Српског народа. Од оснивања "Солидарности" много је учињено на подршци деловима српског народа у Хрватској, Босни и Херцеговини, па и Словенији, да се боре за своја права и да се укључе у јединствени фронт целокупног Српског народа. Чланови "Солидарности" први су били у Мошевицу, Шипову, Книгу, Невесињу, Новој Горици и другим местима у којима су се Србидизали. У Љубљани смо дали непосредну подршку за оснивање друштва, односно странке за одбрану, равноправност грађана. Пре одласка ван Србије, као и у каснијем периоду, "Солидарност" је била непрекидно у косовским крајевима, па и онда када су шиптарски демонстранти и терористи потезали оружје. Чланови "Солидарности" иако су по правилу из сиромашнијих слојева, доста су давали у акцијама прикупљања новчаних и друге материјалне помоћи угроженим Србима на Косову и Метохији и другим крајевима. У Црној Гори били смо мало присутни, али смо са организаторима митинга из те републике заједнички деловали према свим српским крајевима. У Македонији нисмо имали успеха јер успостављени контакти са Србима у тој републици нису дали никакав резултат. У току деловања у Мошевицу, Новој Горици и Љубљани чинили смо много да успоставимо обострану корисну сарадњу наших активиста из тих места са привредним организацијама у Србији. Нисмо успели у томе јер директори у Србији по правилу мисле о родољубљу кад им то власти нареду. Посебан вид подршке Србима ван Србије било је прављење спискова добровољаца за борбу на Косову и Метохији и Хрватској у случају веће угрожености Срба. У току друге половине 1990. године, односно после оснивања удружења у Београду развио се нови вид подршке Србима у Хрватској и рашкој области (Санџак) који се огледа у организовању сусрета са српским писцима, одржавањем сликарских изложби, рецитала и других културних садржаја.

"Солидарност" је организација која је прва довела на јавне трибине најпознатије српске писце, филозофе, историчаре и друге врхунске инте-

ектуалце да говоре народу о положају српског народа, о неопходности рушења једнопартијског система и другим чињеницама битним за нове демократске односе. На нашим трибинама народу су говорили сви садашњи прваци СПО и Демократске странке, многи академици сви познатији српски писци. Јавне трбине и остале активности "Солидарности" ослободиле су добар део народа да се слободно изражава и да се опредељује за праву демократију.

Допринос "Солидарности" у крчењу пута за вишестраначку демократију у Србији и другим крајевима прећуткују руководства свих нових странака, осим Демократског савеза Мађара, што указује на кризу у нашем менталитету. Једноставно, они који се баве политиком, а поготову они који се боре за власт признају и прецењују своју делатност а ниподаштавају или прикривају допринос других. Можда је баш због тога пропао покушај Савеза "Солидарности" да обједини активности на изради српског националног програма иако је извршио провокацију са предлогом за стварање Југословенске конфедерације.

Пре утврђивања праваца даљег деловања у "Солидарности" се мора разјаснити феномен страдања народних правака из 1988. год. Када је у питању руководство и власт у Србији јасно је да је у питању идеолошки критеријум. Комунистичкој власти нису били потребни они који самостално делују и који су против једнопартијског монопола, него су потребни послушници као Кеџман Богдан или особе које теже репрезентовању као др Милица Грковић.

Међутим, много је теже дати одговор зашто су радници и други запослени дозволили да Илија Живковић и Зоран Петровић као добри радници и честити људи остану без посла. Или, како објаснити да ниједан од правака из покрета није могао проћи у поступку тражења новог посла у коме су баш већина обичних људи, односно народ. Овај проблем су на одговарајући начин објаснили највећи мислиоци у српском народу. Владика Др Анфилохије Радовић је доказао да српски народ не би у прошлости опстао нити би се подигао 1988. године да није било људи који су били спремни на жртве као организатори митинга у Војводини и безбројни прваци на Косову и Метохији. Зашто такви људи страдају и кад победи политика за коју су се борили, објашњење је у налазу Добрице Ћосића о стању морала код нас. Моралне вредности су потиснуте а доминира страх од власти и грамзивост. Због таквог стања они који се боре за свој народ а нису на власти морају рачунати само на страдања и са чињеницом да ће њихову борбу и страдања искористи-

ти они који се боре за власт и бројни каријеристи и полтрони који непрескидно прате исход политичке борбе да би се одржали на функцији и задржали добра радна места, као што то чине лешињари у животињском свету чекајући на део плена за који нису уложили никаква труд.

После вишестраначких избора у Србији у свим деловима Југославије настаје нова ситуација за све друштвене субјекте, па и за "Солидарност". Да би се успешно реализовали циљеви и програмска опредељења удружења и Савеза, неопходно је обогатити садржај и метод рада. Што се тиче делатности изван политичког програма, очигледно је да "Солидарност" има богато искуство у облицима рада. Прикупљање новчаних и друге материјалне помоћи треба да остане трајна активност, јер у свим крајевима где Срби живе има сиромашних породица. За учвршћење јединства свих делова народа веома су погодне активности са програмом у којима наступају књижевници, историчари, глумци и други ствараоци. Јавне трбине такође су потребне у наредном периоду, јер се кроз овај облик успоставља непосредан контакт народа са научницима, политичарима и другим јавним радницима. Можда ће јавне трбине удружења "Солидарност" имати значај као у периоду борбе за вишестраначки систем, обзиром на превласт једне странке у Парламенту Србије и могућности да та партија контролише телевизију, радио и новине.

Оцена резултата првих вишестраначких избора

За политичко деловање "Солидарност" у наредном периоду неопходно је извући оцену да ли су први вишестраначки избори у Србији после II светског рада довели до успостављања вишестраначке парламентарне и демократске власти и да ли ће нова власт имати програм за остваривање оптималних интереса српског народа. Нови парламент Србије је вишестраначки по заступљености странака, али је једностраначки према броју посланика Социјалистичке партије. Обзиром на ту околност остваривање демократије и интереса српског народа у свим крајевима данашње Југославије у највећој мери зависиће од политике Социјалистичке партије Србије. Досадашње деловање те партије и њеног руководства указује да су они више попустили навали демократских процеса него што су их развијали и да су се дуго залагали за Југославију какву не прихватају Хрвати и Словенци. Због тога се поставља питање да ли постоје снаге у Србији и српском народу које ће Социјалистичку партију Србије подстицати и

обавезати на стварање пуних демократских односа и на успостављање оптималних националних интереса српског народа. Унутар саме СПС тешко је запазити снаге које ће другачије деловати осим прихватања иницијативе руководства. Нарочито је видљива ова стварност у редовима посланика чланова СПС, јер је већина њих из редова носилаца досадашње политике, а значајан број су из редова лекара, глумаца и других категорија које се углавном не баве политиком и немају ставове о проблематици у значајним подручјима деловања парламента. Социјалистичка партија Србије, њено руководство, а посебно Слободан Милошевић, који је добио огромно поверење народа, имају јединствену прилику да реше питање државног јединства српског народа. Прилика је таква да се можда неће више поновити ако се не искористи. Ради се о историјској прекретници каква је била 1918. и 1919. године. Тада се краљ Александар одрекао стварања јединствене српске државе у историјским и етничким границама српског народа у корист заједничке државе са Хрватима и Словенцима. Прва Југославија одмах после стварања била је држава са националним сукобима и због тога је уместо демократије какву је имала краљевина Србија једно време била успостављена диктатура. Други светски рат довео је до још већих невоља и до страшних страдања српског народа. У социјалистичкој Југославији поново се Срби највише залажу, а остају без државе и доживљавају асимилацију, геноцид и општу неправедност. Хрвати и Словенци стоје иза тих процеса, а у односима Шиптара и Срба активно се стављају на страну историјски потврђених непријатеља српског народа. То је историјско искуство које обавезује садашњу власт у Србији да се ослободи емоција везаних за Југославију и непостојећег братства са Хрватима и Словенцима. Руководство СПС има изузетну историјску прилику да конституише и реализује интересе српског народа и због безрезервне подршке коју има код делова српског народа у БиХ, Црној Гори и српским крајевима у данашњој Хрватској. Подршка је таква да се мора максимално поштовати.

У време када се решавају историјски интереси српског народа неопходан је допринос опозиционих странака у Србији. На питање да лисадашња опозиција може остварити своју улогу реалан одговор је да Србија ипак има слабу опозицију. Слабост не долази само због малог процента посланика које имају у парламенту, него и због организационих и програмских слабости и недостатака у методу рада. Демократска странка је веома јака интелектуално, али није нашла своју

друштвену основу у народу. СПО је напустио као изразито национална странка а није имао бољи национални програм од СПС. Радикали (Народна радикална странка Вељка Губерине) су рачунали на традицију у српском народу, нарочито у српској матици, централној Србији, али су због непрекидних деоба доживели потпуни неуспех. Поред ових основних слабости, водеће опозиционе странке у предизборном периоду показале су доста недоследности у основним програмским опредељењима, а неке од њих нису створиле елементарне услове за добру организованост. У начину рада било је доста параде коју је народ прихватио као недораслост и недоследност. Кад се томе дода вешто коришћење монопола над државним средствима информисања од стране СПС и огромна средства која је та странка наследила од СКС и ССРН, тада је неуспех опозиционих странака био неминован. Међутим, и слаба опозиција, не рачунајући странке других нација и (Савез реформских снага), која је у бити антисрпска снага, дужна је да се залаже у парламенту и ванпарламентарним активностима за оптималне

интересе свог народа. Странке центра ако желе да изборе место које им припада у вишестраначкој парламентарној демократији, морају се организационо престројити, кадровски обновити и прећи на рад којим народ уверавају у доследност, и озбиљност. Социјалистичка партија јесте била некоректна у коришћењу предности које су огромне, нарочито у односу на телевизију, радио и остала државна средства информисања, али и опозиционе партије из центра морају се преиспитати. На народ се не вреди жалити, јер народ баш у српској матици (централна Србија) има иза себе сјајни период демократије, а српски народ у Војводини је увек развијао културу и друштвене процесе највиших европских вредности.

Др Војислав Шешељ и његова странка

Како историјско искуство европске демократије указује да је за развој парламентаризма неопходан јак центар, тако упозорава да је у условима у каквим је сада српски народ потребна политичка организација са изразитим националним опредељењем и

програмом. У Србији има више таквих странака али је иступање др Војислава Шешеља на телевизији као председничког кандидата дало уверење да он и његова странка нуде одлучност, јасноћу, доследност и решења каква су неопходна у предстојећем периоду.

Наведени осврт о политичким односима у Србији после децембарских избора 1990. године недвосмислено указује да су Србија и српски народ на историјској прекретници и да је за повољан исход потребно активно учешће свих патриотских снага. "Солидарност" као организација настала из народног покрета има драгоцену искуства у борби за свој народ и за демократију, те може дати свој допринос. Међутим, мора се признати да је доста удружења а тиме и Савез, знатно ослабљено због преласка једног броја истакнутих првака народног покрета у новоосноване странке, те ће успех у будућем деловању уследити ако се снаге обнове и то на основама независности у односу на политичке партије, без обзира које су оријентације.

Јован Гламочанин

"Прошла су она времена када се могло говорити о политичком престижу великих сила и о моралном угледу великих народа.

За њих је рат посао као и сваки други, који се цени према својој материјалној рентабилности".

др М. Спалајковић

ЗЛОЧИН НА ВАСКРС

• "Савезници" су 16. и 17. априла на дан највећег хришћанског празника, Христовог Васкрсења, бомбардовали српску престоницу.

Трагична је судбина Београда. Кога све, кроз историју, није бомбардовао и разарао. У прошлим вековима то су чинили углавном Турци (рушитеље пре њих нећемо набрајати јер би се вратили много уназад) а у овом Аустријанци, Мађари, Немци, као непријатељи, и Американци и Енглези, као "савезници"!

Ови последњи су свој злочиначки посао обавили (за рачун Јосипа Броза) баш на највећи хришћански празник Васкрс.

Око поднева 16. априла 1944. године официјелни спикер немачког радија прекинуо је програм и објавио долазак великих формација англо-америчких авиона. У својим походима на нафна постројења у Плоештију они су често прелетали преко српске престонице. Београђани су са симпатијама гледали на те четворомоторне "супер тврђаве" које су најављивале скору завршетак рата. Нико није очекивао да ће оне баш тог дана, на

Васкрс, изручити свој смртоносни товар на измучени и небрањени Београд, поготово када за тако нешто НИСУ УОПШТЕ ИМАЛИ РАЗЛОГА!

Тога дана густ облак сребрнатих авиона прекрио је небо. Људи су се припремали за празнички ручак, деца се играла по двориштима а млади били на матинеима у "Колосеуму", "Ситију" или неком другом београдском биоскопу.

Одједном, небо се отворило. Стреховите детонације потресале су мирне и за празник умивене улице. Теписи бомби сручиле су се на главе запрепашћених Београђана. Немци су се склонили у своје "луфтшуп рауме" а затечени Срби тражили су било какав заклон. Нису могли да верују да су "савезници" свој смртоносни товар изручили на њих. Мислили су да је у питању нека фатална грешка.

На жалост, показало се касније, да је у питању није била никаква грешка. Радило се о НАМЕРИ, о злочину са предумишљајем!

Уместо војних и стратешких објеката порушени су Општинско породилице у Крунској улици, дечији

домови а погођене су и потпуно или делимично уништене све болнице. Порушене су стотине стамбених зграда, што није био случај са Студентским домом у коме су били смештени немачки пилоти и Трговачком академијом која је била претворена у касарну.

Првог дана Васкрса напад је трајао око два сата а сутрадан је све поновљено. Порушено је оно што је пропуштено. Дакле, није била грешка. Неко је хтео да уништи остатак народа који је преживео четворогодишњу голготу.

Биланс англоа англо-америчког злочиначког и за рани исход бесмисленог бомбардовања је следећи: погинуло је преко 2000 људи док је број рањених и обогалених премашио десет хиљада. Материјална разарања су била огромна.

Један од преживелих очевидаца, главни уредник Новог Времена, Станислав Краков, овако је описао рањену српску престоницу.

"Јадно изгледа данас несрећни Београд. Не само читаве улице, у којима нема ни војног ни привредног

ни саобраћајног објекта, већ читави блокови улица са земљом су срањени. На стотине се броје породице које су до последњег члана уништене. Био сам два дана после бомбардовања на гробљу. Иако су чланови екипе добровољних гробара већ два дана непрекидно покопавали жртве, на улазу у гробље стајао је страшан низ од 450 мртвачких сандука. То су били они знани који су имали породице да се за њихову сахрану побрину. По капелама стајали су лешеви жена, људи и деце, искидани, унакажени, наслагани до у висини човека. То су биле незнане жртве око којих су лутали сви они којима су бомбе такозваних "савезника", оно што им је најмилије било, уништиле и отеле. Мајке су тражиле децу, жене мужеве, деца родитеље.

Најстрашније је то што је огроман број наш деце побијен. Има их око хиљаду међу погинулим. Од Витлејемског покоља Иродовог није тако масовно убијање деце извршено у току од два дана како су авијатичари Његовог британског величанства и господина Рузвелта извршили над српском децом на њихов Ускр".

На једном спитафу из тог времена записано је следеће:
16-17. априла 1944.
Они се од Енглеца

Падаху слободи
Не знајући да их та нада
Право у смрт води!
Александар Миловановић

ПРОТЕСТ у име српског народа генерала Милана Ђ. Недића

Чујете и запамтите: ове Ускршње жртве биће освештене, јер за то вапије бојжа правда.

Освета ће бити страшна казна Бога живота за недела људска, за ове невинне жртве!

Ја протествујем у име српске Владе, пред Богом, српским народом и целом светском јавношћу: што су Енглези и Американци, "наши савезници", због којих смо изгубили слободу и државу и већ поднели тешке жртве у крви, бомбардовали Београд који је страховито страдао због њих 6. априла 1941. године.

Дижем глас против ових прошештених вандала што су за овај злочин изабрали највећи хришћански празник у години. Клањам се пред свим невиним жртвама и зовем све београђане да се врате самима себи, мајци Србији и српству, на њих само да мисле јер, као што видите, у свету нема љубави.

Слава жртвама енглеско-америчког терора, мученицима нашег мученичког Београда!

Живео српски народ!
Живела мајка Србија!

Генерал Милан Ђ. Недић обилази порушену престоницу

Како сазнајемо из "Српске речи" (25.04.1994.), г-дин Милан Комненић се у последњих месец дана срео са италијанским министром иностраних послова Андреатом, председником италијанског Сената Спадолинијем, председником италијанског Парламента Наполитаном, затим у Паризу са Митераном и Шираком, председником француске Скупштине и Сената, такође у Паризу са председником Собрања тзв. Македоније Стојаном Андовим, у Софији са председником Бугарске Жељом Желевим, у Русији са Козирјевом и Чуркином, као и представницима руског парламента и шефовима парламентарних странака.

Па сад још кажите да су за све кризе само Мира и Дана!

* * *

"Уопште нисмо богати, нити наше економске иницијативе имају исти третман као идеје неких приватника. Имамо ову зграду (бивша вишеспратница ЦК СКЈ, сада палата "Ушће") која нас duplo више кошта него што зарадимо на њој. Ја бих је најрадије вратио држави", каже у НИН-у од 22. априла 1994. друг Драгомир Драшковић, председник СК-ПЈ.

Ето! У комунистичком начину привређивања није се ништа променило: и даље су само за губитке способни.

Што се тиче "вишеспратнице" (која је иначе облакодер), шта је то што их спречава да је врате држави? Зар им је туђа имовина још увек светиња од које се ни по коју цену не одвајају?

* * *

Знате ли ко ће идуће сезоне освојити италијански фудбалски куп?

Не знам ни ја, али бих много волео да то буде сплитски "ХАЈДУК"!

* * *

Недавно је "српска мајка", г-ђа Дафина, објавила некакву листу са некаквим именима људи који су подизали некакве паре. Не знам зашто, али скоро истовремено се код неких социјалиста раширио обичај да једни другим апсују "мајку српску"!?

Од друга Крста Филиповића, преко "Погледа" од 22. 4. 1994., сазнајемо:

"Горан Латиновић, председник републичког одбора СК-ПЈ Србије у новембру 1992. имао је 31 дневницу, иако новембар има само 30 дана!

Па шта?

Друг Филиповић је превидео да је 1992. година била преступна година, а познато је да преступне године имају не 365 већ 366 дана. Тај један дан "вишка" комунисти су, навикли да отимају сваки "вишак", отели фебруару коме он законски припада, али су га, због ванредних децембарских избора, вратили из пропагандних разлога новембру.

Поштено.

* * *

"Драги моји дародавци, да ја све то имам што ви причате, живела бих на Јелисејским пољима, на Менхетну, у својој природној околини јер моја домовина је тамо где ми је лепо" – вели г-ђа Даница Драшковић у "Српској речи" од 25. априла 1994.

* * *

Кад смо већ код "Српске речи" поменимо и њеног уводничара господ. Богољуба Пејчића који се у последњем броју много бави српским инатом. Поред тога што не схвата да је инат

увек само једна реакција на неку акцију која му је претходила (а каквих је све "акција" на Србе било познато је), господин Пејчић још већи превид чини када појам ЧАСТ брка са појмом ИНАТ. Веровао он то или не, оно што назива инатом често је част, образ, самопоштовање...

Ипак, не треба исувише очекивати од човека који говори "о сузама кроз све три године нашег ратовања, у коме смо били жртве туђих недела и својих злочина".

Други су, дакле, само неваљалци, док смо ми злочинци. Мало више "ината" господ. Пејчићу не би било на одмет.

* * *

Извесни (јер код њега заиста нема неизвесности) господ. Константин Обрадовић, гледаоцима Студија Б представљен (21. VI.) као експерт за међународно право и политику, каже:

"Ја сам схватио да, пошто се у рату и после рата – тако сам схватио питање – људи подивљају, побесне, не Срби него сви који су учествовали у рату, разболе се, и све, шта им се све догађа, поремете се, да Црква треба да утиче – и мислим да ће Црква тако утицати – да се људи смире, да се врате хришћанској љубави, да забораве рат".

На жалост, прилику да их Црква смири, комунисти су 1945. пропустили. Подивљали и побеснели, болесни и поремећени, како господ. Обрадовић описује поратне људе, они су се, јашући на поповима, размилили широм земље, увукли се у све поре српског националног бића, па и у школе. Њихове школе завршио је и господ. Обрадовић који нам у поменутом "Интервјуу гледалаца" поручује:

"Овде уопште није важно да ли је обмануо Чуркин, и Руси, да ли су обманули Србе, него је битно оно што Чуркин каже..."

* * *

Један други стручњак, господ. др Радмило Маројевић, председник Српског фонда словенске писмености и словенских култура, такође спомиње Чуркина ("Јавност", бр. 163 од 16. IV. 1994):

"Емисари попут Виталија Чуркина или Андреја Козирјева много више су службеници тајне светске владе него што изражавају интересе државе коју представљају. "Историја као фарса" – то је тачна ознака онога што се дешава у међународној политици. Када би ту владу бирао руски Парламент, онда би она стварно шти-

тила и руске државне интересе и праведно решење у Босни. Овако су они само мамац за изнуђивање постепене српске капитулације (не само парцијалних уступака). То су, понављајући, прерушени у Русе припадници светске мафије, они чак неће да говоре руски ни у српским земљама”.

У истом интервјуу др Маројевић даје још једно појашњење:

”Јелцин и Козирјев нису и не могу бити патриоти. Али они нису ни обичне марионете. Андреј Козирев (тачније Фридман) не види своју домовину у Русији, он руску државу жели да разори. Његова домовина није чак ни само Израел (то је само храм, само етничка лабораторија и само концентрациони логор), он је један од стубова борбе за нови светски поредак под јеврејском контролом. Јелцин је по обе женске линије у истим водама психопатолошке мржње према свему што је руско, словенско и православно. Реците, какав би манијак могао да пуца у парламент свог народа?”

* * *

Како сазнајемо из дневне штампе, београдски ГСП покренуо је акцију ”Најљубазнији контролор”. На жалост, из штурих новинских информација не види се по ком критеријуму ће се доћи до победника. Да ли ће то бити контролор који је пребио најмање путника или пак онај који је добио највише батина?

* * *

Ошамућен информацијом, по трећи пут читам у ”Вечерњим новостима” (25.IV.): ”Куповна моћ динара, мерена пљескавицама, данас је међу највишима у свету, потврђује и познати лондонски економски часопис ”Економист” – саопштио је видно задовољан гувернер Народне банке Југославије др Драгослав Аврамовић”.

”Према најновијим подацима ”Економиста”, који уобичајено куповну моћ светских валута упоређује ценама хамбургера у појединим земљама, југословенски динар се учврстио међу тренутно најчвршће монете у свету.

Тако се у Београду пљескавица плаћа један до 1,5 динара, док у Вашингтону, за месног близанца ”хамбургер”, треба дати долар и по, односно 2,25 немачких марака”.

Зар смо почели да рачунамо у пљескавицама? Зашто се спрдају с нама? Зар смо дотле стигли да за нас никаква валута више није мерило? Зашто амерички јадничак за своју платицу може да поједе петсто пљескавица а

наш само двадесетак? И неће ваљда трезоре Народне банке Југославије заменити огромни замрзивачи препуни пљескавица?

* * *

Још се нисам опоравио од ”конвертибилних пљескавица”, кад ме стрефи следећи шлог: Господин Аврамовић озбиљно најављује да се најозбиљније размишља о расписивању новог ”унутрашњег зајма”!

Зајам за Србију, стара девизна штедња, газда-Језда, ”српска мајка”

Клинтон и Гор са супругама

Дафина, хиперинфлација, а сада и још ”Аврамов супер зајам”! А на власти и даље исти људи! Видећемо да ли је и народ још увек исти.

* * *

Клинтон и Ал Гор су ових дана писали Милану Кучану и поздравили подршку Словеније ”Партнерству за мир”, а Клинтон је посебно истакао ”значај безбедности Словеније за безбедност Америке”.

Јесте ли прегледали ваш подрум? Немојте да после буде како у њему имате нешто што угрожава безбедност Америке на Балкану.

* * *

Чим је чуо да неће бити новог бомбардовања Горажда (24.IV.), Козирјев му се одлучно супротставио.

* * *

”Партнерство за мир” је, у ствари, једна овако јефтина фраза и финији концепт за преношење дела државног суверенитета на велике центре моћи. То је тиха окупација”.

”То је, у ствари, друго име за тај концепт Новог светског поретка под америчком доминацијом”, каже ген. Р. Радовановић у НИИ-у од 22.IV.1994.

* * *

Госп. Бранко Бранковић, амбасадор у СМПП-у и начелник дирекције за УП, каже нам (”Политика експрес”, 24.IV) да ми и даље остајемо сврстани у несврстане.

И поред тога што тај покрет никад ником ништа није значео, осим Брозу, коме је био играчка дата од благонаклоних господара, и поред тога што је нонсенс сврставати се у несврстане, и поред тога што смо у том покрету изложени шиканирању од стране наше афразијске муслиманске ”браће”, госп. Бранко Бранковић каже:

”За сада смо чланови јер немамо разлога да не будемо”.

Врли дипломата очигледно чека да нас и из тог покрета најуре, па да га тек онда гордо напустимо.

* * *

Због њене ”симпатичности”, једну вест информативног програма РТС (25.04.94) преносимо у целини:

”Потпредседник савезне владе Никола Шаиновић изјавио је у Крагујевцу да у условима санкција морамо да се ослањемо на сопствене снаге, идеје и иницијативе, а дух слободне тржишне утакмице, уз спречавање монопола, треба стално да се подстиче”.

Да нисмо, можда, својевремено пребрзо донели наш суд о госп. Шаиновићу? Можда је човек заиста мударца?

* * *

Како јавља ”Политика експрес” (27.04.) приликом посете Јеврејској заједници у Београду, Његова светост патријарх српски господин Павле осврнуо се и на најновије издање ”Протокола сионских мудраца” и изјавио да ”протоколи” нису хришћанска књига.

Овим је Његова светост патријарх српски у великој мери смањео круг осумњичених за овај памфлет.

* * *

Када смо већ код Његове светости патријарха српског господина Павла, поменимо и то да ће му од 14. до 19. маја у посети бити Његова светост патријарх московски и све Русије госп. Алексеј II. Наравно, не ради се о некаквом специјалном емисару г-ђе Мирјане Марковић Милошевић нити о некаквој тајној поруци српском Патријарху (како то неки злонамерно тумаче), већ је повод посете госп. Алексеја 70-годишњица постојања руског храма Свете тројице у Београду.

СЈАЈ И БЕДА ДЕЗЕРТЕРА И РАТНИХ ПРОФИТЕРА

Дезертере међу 350.000 избеглица у Београду није тешко препознати. Довољно је у преподневним часовима, док су активни грађани на послу, ђаци у школама а студенти на факултетима, прошетати Булеваром Револуције, Теразијама или Кнез Михајловом улицом. Треба само мало обратити пажњу на њихов бучан разговор. По акценту локалитета краја где су рођени и живели и где су требали да обуку униформу и бране родну груду у овом, Србима наметнутом, рату лако ћете препознати Личане, Херцеговце и друге бегунице са фронта, који су нашли уточиште у Београду.

Неки дезертери су се склонили у заветрину рођака, неки уживају статус избеглица, а неки се једноставно крију повезавши се са београдским подземљем. Резултат датих околности је пораст криминала. Многи су се бавили "дилерским" пословима док их "Деда Аврам" својим економским програмом није очистио са београдских улица. Сви они су сада изгубили "златну коку" која им је свакодневно носила марке, доларе и шилинге у мери која им је омогућавала лагодно "преживљавање", а неким и више од тога – стицање почетног капитала за све трансакције изводљиве у овим смутним временима, у којима правна држава никако да заживи и поред армије људи у милицијским униформама. Актуелна власт их је само делимично почистила са улица и гурнула у наручје подземља, уместо да их гони до краја и врати одакле су дошли.

Оне дезертере који су се бавили ситним шверцом и продајом робе на импровизованим тезгама и хаубама аутомобила дуж Булеvara Револуције једним потезом преко ноћи уклонио је наш "градски отац" мр Човић. Ни ту се није ишло до краја, да се изведу на чистац пријаве боравка, дозволе за рад, држављанство и оно што је најактуелније – регулисање војне обавезе. Према непотпуним подацима у Београду живи око 50.000 војних обвезника из ратом захваћених подручја у Републици Српској крајини и бившој БиХ, односно Републици Српској. Зашто их не назвати правим именом, дезертери. Раније или касније они морају проћи кроз катарзу. Најнормалније је да се врате у свој родни крај и уврсте у редове

Београд – стениште дезертера и ратних профитера

Српске војске. Тада ће им се кукавичлук и бекство опростити, а они ће се на фронту својим доприносом искупити.

Заиста је недопустиво и са моралног и са законског становишта да добровољци дају своје животе и снос последице ратних војних инвалида, а да дезертери живе у Београду уз толеранцију и благонаклоност актуелне власти.

Раслојавање међу дезертерима који живе у Београду тече у неколико правца. Већина тежи "преживљавању" налазећи простор за своју егзистенцију у сивој економији. Пошто се тај простор у новије време очигледно сужава, "вишак" ће морати да потражи нека друга решења. Пошто је добар део њих кроз "дилерске послове" зарађивало хлеб без мотике и лагодно "преживљавао" сада

ће морати да се прихвате сезонских радова. У том контексту поставља се и питање шта је са Законом о "радној обавези". И ту је актуелна власт стала на пола пута. Не може се у условима санкција и рата који још увек пламти у западним српским земљама, власт понашати као да живимо у нормалним мирнодопским условима. Доследна примена Закона о радној обавези натерала би многе да бирају – или ће узети у руке мотику и зарађивати хлеб или ће с пушком у руци бранити свој народ и земљу, па ће их као и друге српске борце на фронту Србија хлебом хранити. Овако и они сами још више губе веру у себе. То оне који су изгубили свако самопоштовање, који немају ни трук патриотизма и који су бачили подноге елементарне људске норме, води право у криминал. Није случајно да се управо из редова дезертера у Београду регрутује знатан број криминалаца свих врста и боја, почев од оних "кокошара", односно ситних крадљиваца, преко провалника и пљачкаша до оних који не презају ни од убиства из користољубља. То је у ратном окружењу у каквом се налазимо једна нормална појава и ако по својој суштини представља проблем друштвене патологије са којом се поред органа власти баве социолози, психолози, психијатри, правници и други.

Другу групу у раслојавању дезертера чине они "успешни" које у обичном животу називамо ратни профитери. Они на туђој несрећи и властитој спретности граде имици и полако али сигурно, стичу капитал и на широка врата улазе у свет садашњих и будућих богаташа обезбеђујући за себе привилегован положај на узлазној скали друштвене пирамиде.

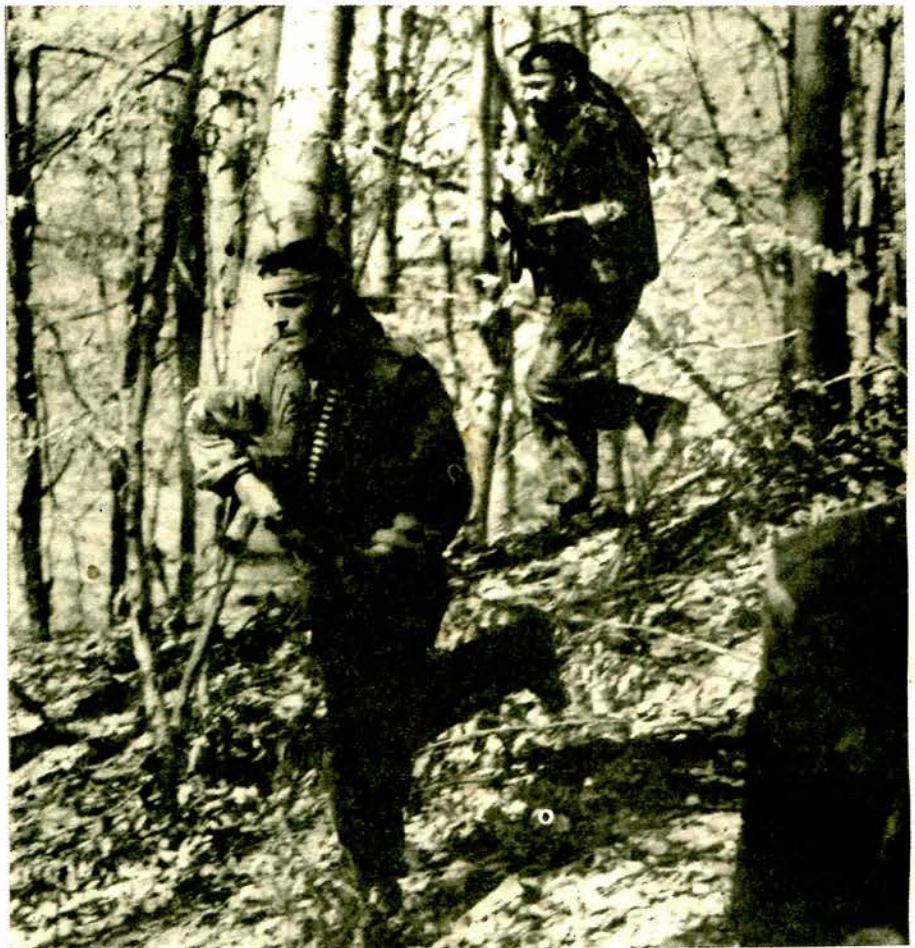
Како се од дезертера постаје ратни профитер изнећу на конкретном примеру.

Једне фебруарске вечери ове године у кафани "Три шешира" у Скадарлији седело је омање друштво Личана – дезертера, војних обвезника из Грачаца. Јели су, пили и певали до у ситне сате, боље рећи "урлали" личке народне песме које се иначе певају у "Исону" по планинама код оваца и на сеоским прелима. То је, наравно, нарушавало амбијент бојемске Скадарлије али су келнери били толерантни, јер се радило о њиховим

честим гостима коју су им правили велике цехове давали високе напојнице – бакшиш. Рачун је увек плаћао главни међу њима – Миро Бабић радом из забаченог личког села које припада општини Грачац. Тако је било и овог пута. Кад су пошли испраћени су не баш љубазним погледима малобројних гостију, Миро Бабић је пришао столу доктора и његове супруге са којом се иначе познавао, јер воде порекло из истог села. Пустио је своје другове да оду а он је сео за њихов сто. "Госпођо, имам за Вас и ваше друштво љубитељски лепог изгледа најновије моделе италијанских ципела. Ако направимо посао ви ћете добити један пар на поклон". Какав је био исход овог комерцијалног наступа Мире Бабића оставимо по страни и у најкраћим цртама погледајмо како је он за протекле три године од када као војни дезертер живи у Београду, успео да се обогати примењујући принцип: "Мало ради, више кради и поштено се владај". Али пре тога пар битних напомена.

Наш народ каже да ивер не пада далеко од кладе а генетичари то зову игра гена. И заиста ујак од његовог оца био је у своје време кожарски трговац као и Миро Бабић. Своју полепу за новцем за време другог светског рата платио је главом. Убили су га пљачкаши на Велебиту кад се враћао пун новца из Обровца у Грачац, после успешно обављене трговине кожом. Неке природне предиспозиције и стицај спољних околности формирали су од Мире Бабића "способног" кожарског трговца. Ствари су почеле још у школи у Грачацу одакле је због слабог успеха и ситних крађа избачен. Отац га је одвео код стрица у Бихаћ да тамо настави школу. Резултат је био поразан. Миро је покрао стричев новац и стринин накит и отишао да се кошка. После тога побегао је кући и свом оцу и деди испричао бајку о лошој стрини. Пошто је Миро дедин унук првенца и његов љубимац, деда је поверовао и ни мање ни више запуцао у Бихаћ. При томе иступио је снаху и наравно замерио се сину који је био на послу док је његова супруга добијала батине. Од тада Миро се усмерио према кожарству. У Грачацу постоје фабрика коже и обуће и кожарска школа па је и то битно утицало. После много мука и понављања разреда као и утрошеног новца, Миро је постао "кожар" и запослио се у фабрици у Грачацу. Било је очигледно да Мири не лежи рад у фабрици. Он хоће да буде трговац. Богати деда купује свом унуку првенцу трговачко радно место у Загребу, аутомобил и даје му стан на коришћење у породичној кући у Загребу – Кушљанова бр. 43.

Миро се убрзо размахао у Загребу. Мењао је аутомобиле и кафане. Путовао по свету. Деди је једино сметало

Српски добровољци – на ратишту уместо одбеглих Мира Бабића

што се не жени. Све друго је одобравао. Родитељи су наслућивали у чему је проблем, али то деди није било ни на крају памети. А онда је 1991. год. дошло до рата. Деда је умро а Миро побегао из Загреба у Београд. Ту се запослио код "Центротекстила" у ул. Браће Крсмановића бр. 6, где се налази централни магацин "Центротекстила".

Био је то "Елдorado" за Миру, препреденог загребачког "пургера". За фирму у којој ради то је као да сте одредили козу да чува купус или вука да чува овце. Али вука је тешко ухватити. Успешном ловцу се даје награда. Миру такође лове. Већ два пута ове зиме полиција му је претресала стан. И ништа. И он зна игру. Не држи више робу у стану. Има и он своје јатаке. Сто пари дечјих чизмица типа "Аљаска" чија цена је у јануари била 168 ДМ склонило је код јатака у Срему и Бачкој. Они су уз добру провизију преко шверцперских веза и везица по околним селима продали те чизмице по цени од 110 ДМ. Миро је зарадио 10.000 а шверцпери 1.000 марака. Колико оваких јатака има Миро Бабић, то вероватно само он зна? За велику фирму као што је "Центротекстил" 100 пари чизмица је сића. За Миру је добра "зарада".

Новац који на овакав начин стиче Миро Бабић улаже на свој рачун у Бечу. Ако га и ухвати једног дана одлежаће мало у затвору, а паре су на сигурном месту. Он игра крупну игру. Мења станове у Београду и нишани на Дедиње. Једног дана биће уважени богати велетрговац кожом и обућом, уколико не подлегне својим страстима и настраностима.

Пример Мире Бабића међу дезертерима и ратним профитерима у Београду, наравно, није јединствен случај. Кад би било тако он не би био вредан ни помена. Међутим, богаћење путем крађе нарочито међу ратним профитерима, сматра се данас у нашем друштву нормалном појавом. Закони су благи, контроле робних магацина слабе, а релативно велики број појединаца у инспекцијама и структури власти је корумпиран. Зог тога младим људима – дезертерима са лоповским педигреом, попут Мире Бабића, није тешко да се у београдској цунгли на асфалту, за кратко време обогате и постану "угледни грађанин".

Славко Мазивићанин

"Ко спаљује књиге, спаљиваће и људе"

Ових дана дигла се права бура у нашој јавности поводом издавања књиге, тј. памфлета, како је други називају, "Протоколи сионских мудраца". Овај издавачки подухват скромног тиража (300 примерака) пропраћен је салвама негодовања, протеста и упозорења, а епилог оваквог излива гнева јесте да је књига забрањена, а преостали, непродати примерци заплени од издавача.

Шта је то што је узнемирило део наше јавности?

Наравно, није нам намера да бранимо или оповргавамо оно што је у књизи написано. Желимо, једноставно, да укратко прикажемо шта се све писало о настанку ове контроверзне књиге, а садржај исте препуштамо савести евентуалног читаоца. Какве ће закључке извући, хоће ли рећи да "ту има нечега" или ће књигу с презиром одбацити – препуштамо њему.

Свако издавање "Протокола сионских мудраца" Јевреји широм света, појединачно и преко својих организација, одлучно нападају. Онај ко је књигу читао разумео је и зашто то чине. За њих је ова књига фалсификат сачињен од стране Охране – тајне полиције царске Русије. Написана је да се за све недаће окриве Јевреји и према њима изазове мржња. "Протоколе" је користио и Адолф Хитлер када је хтео да изазове антисемитска осећања међу Немцима. Бесмислене су приче да постоји јеврејска завера с циљем да владају целим светом, кажу Јевреји и износе своју верзију о настанку "Протокола". По њој, Охрана је прерадила памфлет Мориса Жолија "Разговор у паклу између Монтеѕкјеа и Макијавелија", написан још 1862. године у Женеви, а уперен против апсолутистичке власти Наполеона III у Француској. Овај памфлет се, на жалост, нигде не може пронаћи, осим можда у Француској националној библиотеци, тако да је готово недоступан.

Немачки филозоф јеврејског порекла Карл Попер, поред осталог, бавио се и "теоријом завере". По њему, ова теорија је колико распрострањена толико и неистинита. У спису "Ка једној рационалној теорији традиције" Попер каже да се у друштвеном животу ништа не одиграва онако како смо замислили и да увек има нежељених последица које се никако не могу елиминисати. Стога су све овакве теорије примитивно виђење збивања у друштву. Уз овакво тумачење листом су стале левичарске снаге и партије либералне оријентације.

С друге стране, они који верују у "теорију завере", издавали су књиге које, по њима, доказују да "Протоколи" нису фалсификат, а главни аргумент им је то да ционизам својим деловањем потврђује многе ставове из овог текста. Најпознатија међу њима је књига Виктора Марзена под називом "Сионски протоколи". Виктор Марзен био је дописник "Морнинг поста" из Русије. По њему, историја "Протокола" је оваква: Руски агент у Паризу г-ђа Јустина Глинка добављала је важне информације које је прослеђивала генералу Орговском у Санкт Петербург. На списку њених плаћеника налазио се и Јеврејин Јозеф Шорст, члан париске масонске ложе "Мизраим". Једног дана 1884. године Шорст је понудио информације од велике важности за Русију, а за узврат је тражио 2.500 франака. Сума је стигла из Русије и предата је Шорсту који је г-ђи Глинки уручио извесне документе. Шорст, коме је право име било Шаширо, касније је отишао за Египат, где је, по извештају француске полиције, био мистериозно убијен.

Госпођа Глинка је оригинал, заједно са руским преводом, послала Орговском, који је све то уручио свом претпостављеном генералу Черевину. Черевин је требао документе да преда цару, но, будући да је био дужник руским Јеврејима, он је документа једноставно склонио у архиву. У међувремену се у Паризу појавио један памфлет који говори лоше о руском двору и пошто се сумњало да је у то умешана и г-ђа Глинка, њој је наређено да се врати у Русију. По повратку у Русију, г-ђа Глинка бива прогнана на своје имање у Орелу. У прогонству г-ђа Глинка заповеднику округа Алексеју Сухотину даје копију документа које ми данас познајемо под именом "Протоколи сионских мудраца". Сухотин документе показује својим пријатељима Степанову и Нилусу. Степанов 1897. године приватно издаје "Протоколе", а професор Сергеј А. Нилус први пут их објављује у Царском селу 1901. године. Нилусов пријатељ Г. Бутми такође је издао "Протоколе" и један примерак овог издања налази се од 10. августа 1906. године у Британском музеју.

Даље се тврди како је царска полиција Охрана наводно успела преко својих агената Ело Азева и Ефрама да добије записник са ционистичког конгреса у Базелу, одржаног 1897. године. Приликом упоређивања показало се да ови записи одговарају до-

кументима из 1884. године. За нас је интересантан податак да је Ефрам, бивши рабин, после револуције из 1917. побегао у Србију, где је 1925. и умро у једном (нема података у ком) српском манастиру. Монасима је, наводно, све до смрти говорио да су "Протоколи" само мали део јеврејских планова да завладају светом. Јануара 1917. Сергеј Нилус је припремио 2. издање, допуњено и "документовано". Међутим, пре него што је дошла на тржиште, књига је запленила и уништена по наређењу Арона Кирбиза, познатијег под именом Керенски. По избијању револуције Нилус је ухапшен 1924. После вишемесечне тортуре био је пуштен па затим поново ухапшен. Године 1926. прогнан је у владимирски округ, где је и умро 13. јануара 1929. године. Неколико примерака Нилусовог издања ипак је сачувано и пребачено на Запад. Књига је издавана 1919. у Немачкој, 1920. у Енглеској и Француској, исте године и годину дана касније и у САД. Објављивана је касније и на италијанском, арапском, па чак и на јапанском језику. Првобитна цена у Русији била јој је 30 рубаља, а 1920. продавала се за три милиона рубаљи. У Југославији књига је издата 1929. у Сплиту, 1933. у Београду, затим поново 1941. по доласку нациста у оквиру антимајонске изложбе, а сада има и своје најновије издање 1994. од стране куће "Велвет".

Књига или памфлет? Оригинални или фалсификат?

Срби, и сами често жртва прогона и клевета, знаће и умеће да процене "Протоколе сионских мудраца". Забрана књиге може да иде само онима у прилог који би радо помутили српско-јеврејске односе. Таква забрана оставила би неограничени простор за маштање, за препричавање "Протокола" и, што је можда најгоре, место за питање: "Шта је то што нам Јевреји бране да читамо?"

Народ о коме је од сарајевског атентата, преко усташке Хрватске и Броза па до данашњег дана толико лажи и клевета изговорено и написано, осетио би се повређеним, неправним и подињеним ако би му се бранило доношење сопственог суда о једном спису старом читав век. И, коначно, ко се штити таквом забраном када су творци "Протокола" – оригинала или фалсификата – већ давно мртви?! Није ваљда да још увек има таквих који данас, на крају двадесетог века, још увек верују у наследну колективну кривицу?

П. В.

Првих дана руске револуције 1917. год. из тајне архиве Министарства унутрашњих послова, а по наредби председника Привремене револуционарне Владе масона кнеза Љвова, биле су издате јеврејину Винаверу ("спиритус ректор" конституционе "кадетске" руске странке) сва акта, која су се тицала јеврејства. Један чиновник поменутог министарства задржао је и реверс примопредаје.

Између ових аката налазио се један досије на чијим корицама је стајало: "Предмет аустријског поданика Теодора Херзла". У овим корицама налазио се, између осталих, један докуменат на старојеврејском и на француском језику. На горњем десном крају овог документа било је написано: "Старешинама Сиона". Овај натпис значио је да је документ одређен само за једну малу елитну групу водећих личности јеврејског народа.

Други докуменат СА ИСТОМ САДРЖИНОМ, до кога се дошло другим путем, доспео је први пут у руску јавност крајем прошлог столећа и то под насловом "ПРОТОКОЛИ СИОНСКИХ МУДРАЦА", који ми и доносимо.

ПРЕДГОВОР РУСКОМ ИЗДАЊУ

"Протоколи скупова сионских мудраца" који се у овој књизи штампају, били су први пут објављени на руском језику 1905. године, у другом издању књиге Сергеја Нилуса: "Велико у малом". Рукопис је био добивен од једне особе која је извршила тачан превод са оригиналних докумената, украдених од једног утицајног руководиоца франкмасонства у Француској.

Кад су "Протоколи" били објављени, заштитници "прогреса" и "потштеног племена" покушавали су да обеснаже утиске које су они изазвали, називајући их "апокрифним", али кад се они читају сада, после свега што смо преживели за време наше "велике бескрвне револуције", нехотично осећаш као да ови "Записници" проричу онај страшни пут којим се наша несрећна Отаџбина сурвала на дно пропасти под руководством Јевреја и масона.

"Протоколи" представљају један добро смишљени у свим детаљима план, по коме Јевреји греду освојењу света. Знатан део тога плана већ је остварен и ако ми не дођемо к себи благовремено, нама прети неминовна погибија.

"После појаве "Протокола" први пут у штампи, већина Руса примила је ова открића јеврејских планова скептички, подругљиво, као обичну сензацију. Сумња у оригиналност "Сионских протокола" није изазвала чак ни покушаје да се они провере. Олаки скептицизам уопште се не може оправдати, он је у нас више пута стварао атмосферу немара и алкавости која је само распаљивала прохтеве лукавства и неверства унутрашњих и спољних непријатеља. Страшно је игнорисати садржину докумената који одражавају у себи, као у огледалу, сва наличја последњих револуција. Били "Сионски протоколи" аутентични или не, тек они служе као кључ и за наше нереде и метеже."

Тако су писале "Московске Вједомости" 1910. год.

Сад, пак, у 1918. години, после "велике револуције" не може а да се не утврди правилност тога закључка. "Протоколи" служе као кључ не само за прву нашу неуспелу револуцију, него и за другу, у којој је јеврејство одиграло тако кобну улогу за Русију.

"Сионски протоколи" дају "основу и цртеже по којима ће се изаткати самораспадање хришћанске културе".

ПРОТОКОЛИ СИОНСКИХ МУДРАЦА

ПРОТОКОЛ бр. 1.

Право је у сили. Слобода је идеја. Либерализам. Злато. Вера. Самоуправа. Деспотизам капитала. Унутрашњи непријатељ. Гомила. Анархија. Политика и морал. Право јачега. Необоривост масонско – јеврејске власти. Циљ оправдава средства. Гомила је слепац. Политичка азбука. Партијски раздори. Најцелисходнији је начин управе аутократија. Алкохол. Класицизам. Разврат. Принцип и правила масонско-јеврејске владе. Терор. Слобода, једнакост, братство. Принцип династичке управе. Уништење привилегија гојске аристократије. Нова аристократија. Психолошки рачун. Апстракција слободе. Смењивање народних представника.

... Одбацивши фразерство, ми ћемо говорити о значају сваке мисли, а сравњењем и закључцима осветлити околности!

Дакле, ја формулишем нашу систему са нашег и гојског* гледишта.

Треба напоменути, да су људи са рђавим инстинктима многобројнији од добрих, па према томе најбољи резултати у управљању њима постижу се насиљем и застрашивањем, а не академским резоновањима. Сваки човек тежи к власти, сваки би хтео да буде диктатор, кад би само могао, али је при томе редак онај који не би био готов да жртвује свеопшто добро ради постигнућа свога личног блага.

Шта је задржавало грабљиве животиње које се зову људи? Шта их је руководило до данас?

У почетку друштвеног уређења они су се потчинили грубој и слепој сили; доцније законима, који су у ствари та иста сила, само маскирана. Изводим закључак, да је по закону природе право у сили.

Политичка слобода је идеја, а не факт. Ову идеју треба умети примењивати, када бива потребно, да се идејним мамцем привуку народне снаге у своју партију, ако је она намислила да сломије другу партију која се

* Гој је јеврејска реч којом Јевреји зову сваког оног који није Јеврејин, па ма којој народности припадао.

налази на власти. Овај задатак бива лакши, ако се противник и сам зарази идејом слободе, такозваним либерализмом, те због идеје попусти у својој моћи. Ту ће се и испољити тријумф наше теорије: олабављене и попуштене дизгине управе оног часа, по закону бића, прихвата и прикупља нова рука, јер слепа сила народа не може ни дана пробавити без руковође и нова власт само заузима место старе која је ослабила од либерализма.

У наше време појавила се власт злата која је заменила либерале управљаче. Било је време када је управљала вера. Идеја слободе је неостварљива, јер нико не уме да се користи њоме умерено. Треба само за извесно време препустити народу самоуправу и она се убрзо претвара у разузданост. Од тога момента почињу ницати међусобне распре, које ускоро прелазе у друштвене битке, у којима државе горе и њихов значај претвара се у пепео.

Да ли се држава изнурава у властитим трзавицама, или је унутрашње несугласице бацају под власт спољашњих непријатеља, тек у сваком случају она се може сматрати као неповратно пропала; она је под нашом влашћу. Деспотизам капитала, који је сав у нашим рукама, пружа јој сламчицу за коју се држава, хтела не хтела, мора држати; у противном случају она се котрља у пропаст.

Онога, који би по својој либералној души рекао, да су резоновања овакве врсте неморална, ја ћу да упитам: ако свака држава има два непријатеља, и ако јој је у односу према спољном непријатељу допуштено и не сматра се за неморално да употребљава свакојаке мере у борби, као на пр. неуопознавати непријатеља са плановима напада или одбране, нападати на њега ноћу или са неравним бројем људи, зашто би се онда такве мере у односу према горем и опаснијем непријатељу, рушиоцу друштвеног строја и благаостања, могле назвати недозвољеним и неморалним?

Може ли се здрав, логичан ум поуздати да успешно руководи гомилама помоћу разумних убеђења или савета, кад су могуће противречности, па ма и бесмислене, али које се могу учинити пријатније народу који површно схвата и разумева? Руководи се искључиво ситним страстима, празноверицама, обичајима, тради-

цијама и сентименталним теоријама, људи у гомили и људи гомиле подлежу партијском цепању које омета сваки споразум, чак и на подлози потпуно разумног савета и уверења. Свака одлука гомиле зависи од случајне или подметнуте већине, која, због незнања политичких тајни, доноси апсурдну одлуку која уноси кличу анархије у управу.

Политика нема ничега заједничког са моралом. Владалац који се руководи моралом није политичар, те стога није ни чврст на своме престолу. Ко хоће да управља мора прибегавати и лукавству и лицемерству. Велике народне особине – отвореност и поштење – породице су у политици, јер они обарају са престола боље и сигурније него најјачи непријатељ. Ове особине треба да буду атрибути гојских држава, ми пак не морамо се руководити њима.

Наше право је у сили. Реч "право" је апстрактна и ничим доказана мисао. Та реч не значи више него: дајте ми оно што хоћу, да бих тиме прибавио доказ да сам јачи од вас.

Где почиње право? Где се свршава оно?

У држави, у којој је слаба организација власти, безличност закона и владоца који су обезличени умноженим због либерализма, правима, у тој држави ја црпем ново право: да јурнем по праву моћнога и да збришем све постојеће поретке и установе и да postanем господар оних који су нам препустили права своје силе, одрекавши се њих добровољно, либерално...

Док се све савремене власти колебају и љуљају, наша ће власт бити необорива и јача од других, јер она ће бити невидљива све дотле, док се толико не учврсти да је већ никакво лукавство не може поткопати.

Од привременог зла, које смо сада принуђени да вршимо, произаћи ће добро непоколебљиве управе која ће успоставити правилан ток механизма народнога бића, поремећеног либерализмом. Резултат оправдава средства. Обратимо пажњу у нашим плановима не толико на оно што је добро и морално, колико на оно што је потребно и корисно.

Пред нама је план, у коме је стратегијски изложена линија, од које не можемо одступати без ризика да видимо рушење многовековних радова.

Да бисмо израдили и припремили целисходна дејства, треба имати у виду подлост, колебљивост, непостојанство гомиле, њену неспособност да разуме и поштује услове сопственога живота, сопственога благостања. Треба појмити, да је моћ гомиле слепа, неразумна, да она не расућује, да само ослушкује на десно и на лево. Слепац не може водити слепе а да их не доведе до пропасти – чланови гомиле, букачи из народа, ма и генијално паметни али без разумевања у политици, не могу се појављивати у својству руководиоца гомиле а да не упропасте целу нацију.

Само оно лице које је из детињства припремано за аутократију може знати и читати речи састављене из политичких слова.

Народ, препуштен самоме себи, тј. букачима и вођама из његове средине, сам себе руши и ломити партијским раздорима, изазиваним тежњом за влашћу и почастима и передима који из тога произлазе. Могу ли се народне масе мирно, без такмичења, да размисле, да упуте у послове своје земље који се не могу мешати са личним интересима? Могу ли се оне бранити од спољашњих непријатеља? То се не да замислити, јер план раздробљен на толико делова колико је глава у гомили губи своју целину, па према томе постаје непојмљив и неизводљив.

Само аутократно лице може израдити планове опширне и јасне, у једном реду који чини расподелу свега што се налази у механизму државне машине; из тога треба закључити да се целисходна за једну земљу управа мора сконцентрисати у рукама једног одговорног лица. Без апсолутног деспотизма не може постојати цивилизација коју не спроводе масе већ њихов руковођа, па ма ко он био. Гомила је варварин који испољава своје

варварство у свакој прилици. Чим се гомила дочепа слободe, она је убрзо претвара у анархију која је сама по себи највиши степен варварства.

Погледајте на пијане животиње, онесвешћене вином, на чијој је неограничену употребу дато право заједно са слободом. Нећемо ваљда допустити да и наши дођу дотле... Народи гојски занети су алкохолним напицима, а омладина њихова ошашавила је од класицизма и раног разврата, на који их је подбадала и нагонила наша агентура – гувернери, лакеји, гувернанте – у богатим кућама, помоћници, келнери и наше женскиње – у местима где се гоји веселе и забављају. У ове последње ја убрајам и такозване "даме из света", њихове добровољне следбенице у раскоши и разврату.

Наша је парола сила и лицемерство. Само сила побеђује у стварима политичким, нарочито ако се она крије у талентима који су неопходни за државнике. Насиље мора бити принцип, а лукавство и лицемерство правило за све владе које не желе да ставе своју круну пред ногу агената какве било нове силе. Ово зло је једино средство да се дође до циља – добра. Према томе ми не смео презати од подмићивања, преваре и издајства, кад они треба да послуже постигнућу наших циљева. У политици треба умети без колебања узимати туђу својину, ако се помоћу ње можемо дочепати покорности и власти.

Наша држава, идући путем мирног освајања, има право да замени страхоте рата неприметнијим и целисходнијим казнама којима треба подржавати терор који доводи до следе послужности. Правична, али неумољива строгост највећи је фактор државне силе: не само ради користи него и у име дужности, победе ради, ми се морамо држати програма насиља и лицемерства. Доктрина рачуна толико је јака колико и средства која она употребљава. Према томе ми ћемо тријумфовати и потчинити све владе својој надвлади не толико помоћу самих средстава, колико доктрином строгости. Доста је да знају да смо ми неумољиви па да престане свака непослушност.

Још у стара времена ми смо у народу први пут узвикнули: "слобода, једнакост, братство", речи тако много пута од тада понављане од несвесних папагаја који ода свуда долетеше на ове мамце, са којима они однеше благостање света, истинску слободу личности, раније тако добро заштићену од притиска гомиле. Тобоже паметни, интелигентни Гоји нису се сналазили у апстрактности изговорених речи, нису приметили противречности њиховог значења и узајамни однос међу њима, нису увидели да у природи нема једнакости, не може бити слободe, да је сама природа установила неједнакост умова, карактера и способности, као и потчињеност њеним законима, нису размислили да је гомила слепа, да су њени вођи – букачи изабрани од њене средине ради управљања, у погледу политике такви исти слепци као и она сама, да човек посвећен, па ма био и лудак, може да управља, а непосвећен, па ма био и геније, ништа неће у политици разумети. Све су то Гоји изгубили из вида. Међутим, на томе се темељила и заснивала династичка владавина; отац је предавао сину знање тока политичких послова, тако да га нико није знао сем чланова династије, и није могао издати његову тајну народу којим се влада и управља. У току времена смисао династичке предаје правога стања политичких послова био је изгубљен, што је послужило успеху наше ствари.

У свим крајевима света речи "слобода, једнакост, братство" уврстиле су у наше редове, преко наших слепих агената, читаве легионе, који су одушевљено носили наше заставе. Међутим, те су речи биле првићи који су подгризали благостање Гоја, уништавајући свугде мир, спокојство, солидарност, рушећи све основе њихових држава. Ви ћете видети доцније да је то послужило нашем тријумфу; то нам је пружио могућност, између осталог, да дограбимо у своје руке најважнији адут – уништење привилегија, другим речима саме суштине гојске аристократије, која је била једина против нас

заштита народа и земаља. На рушевинама природне на-следне аристократије ми смо подигли аристократију наше интелигенције, на челу свега – новчане. Цензус ове наше аристократије ми смо установили у богатству, које од нас зависи, и у науци, коју покрећу наши мудраци.

Наш тријумф је био олакшан још и тиме што смо у општењу са потребним нам људима увек утицали на најосетљивије стране човечијег ума – на рачун, на похлепност, на незаситост и незајажљивост материјалних потреба човека; а свака од тих побројаних човекових слабости, најпосле узета, способна је да убије иницијативу, стављајући вољу људи на расположење купцу њихове делатности.

Апстракција слободе пружила је могућност да се гомили убеде да влада није ништа друго него управник на добру сопственика земље – народа, и да се ти управници могу мењати као похабане рукавице.

Околност пак да се народни представници могу смењивати стављала их је на расположење нама и нашим циљевима.

ПРОТОКОЛ бр. 2.

Економски ратови су основ јеврејске превласти. Показна (превидна) администрација и "тајни саветници". Успеси разорних доктрина. Улога штампе. Прилагођавање у политици. Вредност злата и драгоценост јеврејске жртве.

За нас је неопходно потребно да ратови, по могућности, не доносе никакве територијалне користи; то ће пребацити рат на економску основицу и народи ће у нашој помоћи сагледати силу наше превласти, а такво стање ствари ставиће обе стране на расположење нашој интернационалној агентури која је снабдевана милионима очију, погледа неспречаваних никаквим границама. Тада ће наша међународна права смрвити национална права и владаће народима исто онако као што грађанско право појединих држава управља међусобним односима својих поданика.

Администратори, које ми врбујемо из публике у зависности од њихових ропских способности, неће бити лица припремљена за управљање, и стога ће они лако постати пиони у нашој игри, у рукама наших учених и генијалних саветника, специјалиста васпитаних још из раног детињства за управљање пословима целог света. Као што вам је познато, ови наши специјалисти црпели су ради управљања потребне податке из наших политичких планова, из експеримената и искуства историје, из посматрања сваког текућег момента. Гоји се не руководе практиком беспристрасних историјских посматрања већ теоретичном рутином, без икаквог критичког односа према њеним резултатима. Према томе ми немамо потребе да од њих зазирамо – нека се они за сада веселе или живе у надама на нове забаве, или у успелостима о преживљеним. Нека за њих игра најглавнију улогу оно што смо им ми улили да признају за захтеве науке (теорије). У том циљу ми стално, путем наше штампе, потхрањујемо слепу веру у њих. Интелектуалци гојски поносиће се својим знањима и, не проверавајући их логички, спроводиће у дело сва поцрпена из наука сазнања која су наши агенти вешто искомбиновали у циљу васпитања и образовања умова у потребном за нас правцу.

Немојте мислити да су наша тврђења празна и неоснована: обратите пажњу на успехе дарвинизма, марксизма, ничеизма, који су тако zgodно са наше стране удешени. Разорни и погубни значај ових праваца за гојске умове бар за нас мора бити очигледан.

Ми се морамо базирали на савремене мисли, карактере, тенденције народа, да не бисмо имали промашаја у политици и управљању административним пословима.

Тријумф наше системе, чије делове механизма можемо распоређивати разно, према темпераменту народа које сретамо на свом путу, не може имати успеха ако се практична примена не буде оснивала на сумирању прошлости у вези са садашњошћу.

У рукама савремених држава налази се велика сила која ствара кретање мисли у народу – то је штампа. Улога штампе је да износи тобож неопходне захтеве, да преноси жалбе народног гласа, да изражава и ствара незадовољства. Али државе се нису умеле користити овом силом и она се нашла у нашим рукама. Кроз њу смо се дочепали утицаја остајући ипак у сенци и заклону; захваљујући њој ми смо прикупили у своје руке злато, без обзира на то што смо га морали узимати из читавих потоцима крви и суза... Али ми смо се окупили жртвујући многе из нашег народа. Свака жртва с наше стране вреди хиљаду Гоја пред Богом.

ПРОТОКОЛ бр. 3.

Симболична змија и њен смисао. Непостојаност уставних теразија. Терор у дворovima. Власт и честољубље. Парламентске говорнице, памфлети. Злоупотребе власти. Економско ропство. "Права народа". Шпекуланти и аристократија. Армија масоно-јеврејства. Дегенерисање Гоја. Глад и право капитала. Гомила и крунисање "господара целог света". Основни предмет програма будућих масонских народних школа. Тајна науке друштвеног уређења. Општа економска криза. Безопасност за "наше". Деспотизам масонства је царство разума. Губитак руковође. Масонство и "велика" француска револуција. Цар – деспот Сионске крви. Узроци по којима се масонству не може нашкодити. Улога тајних масонских агената. Слобода.

Данас вам могу саопштити да је наш циљ већ на неколико корака пред нама. Остаје још један мали простор, и цео наш пут готов је већ да састави свој круг симболичне Змије којом ми представљамо наш народ. Када се тај круг састави, све европске државе биће њиме затворене и стегнуте као снажном пресом.

Савремена уставна вага скоро ће се претурити, јер смо је ми удесили нетачну зато, да би се она напрестано њихала док не иступи и не поквари њен ослонац – одржач. Гоји су мислили да су га доста чврстог исковали и једнако су ишчекивали да се вага уравнотежи. Али је одржач – владари – заклоњен својим представницима, који су неозбиљни заносећи се својом бесконтролном и неодговорном влашћу. За ту власт они су обавезни терору који је навејан у дворе. Немајући приступа ка своме народу, у саму његову средину, владари већ нису у стању да се договоре са њим против властољубаца. Владарска сила, која види, и слепа народна сила, будући разједињена нашом вештином, изгубиле су сваки значај, јер су посебно, као слепац без палице, посве немоћне.

Да бисмо подстакли властољупце на злоупотребу власти, ми смо противставили једно другоме све снаге, развинувши њихове либералне тенденције ка независности. Ми смо у том погледу изазвали свуколику предумисљивост, наоружали смо све амбиције, истакали смо власт као мету за све амбиције. Од држава направили смо арене, на којима се одигравају смутње и метежи. Још мало па ће се неред, банкротства појавити свугде...

Неисцрпни брбљивци претворили су седнице парламената и административних скупова у ораторске утакмице. Смели новинари, безобзирни памфлетисти, свакодневно нападају административни персонал. Злоупотребе власти дефинитивно ће припремити све установе за пад, и све ће полетети стрмоглавце под ударима избежумљене гомили.

Народи су сиротињом приковани за тешки рад јаче него што их је приковало некадашње ропство; од њега су

се овако или онако могли ослободити, могли су се с њим обрачунати, по од невоље се не могу отргнути. Ми смо унели у уставе таква права која су за масе фиктивна а не стварна. Сва ова такозвана "права народа" могу постојати само у идеји која се на пракси никад не остварује. Шта добија пролетер – трудбеник, савијен као гудало на своме тешком послу, пригљечен својом судбином, од тога што су брбљивци добили право да брбљају, новинари да пишу свакојаке глупости напореда са озбиљним стварима, кад пролетаријат нема никакве друге вајде од устава сем оних жалосних мрвица које му ми бацамо са нашег стола као пакладу за њихове гласачке куглице у корист наших прописи и намештености наших, наших агената?... Републиканска права за сиромаша су само горка иронија, јер неопходност мал'те не свакодневног рада не да му да се користи њима, али зато му одузима гаранцију сталне и сигурне зараде, бацајући га у зависност од штрајкова, послодавца или другога.

Народ је под нашим руковођењем уништио аристократију, која је била његова природна заштита и хранитељка ради своје властите користи нераздвајно скопчане са народним благостањем. Сада пак, са уништењем аристократије, он је пао под притисак шпекулације обогаћених пробисвета и варалица који су налегли на раднике као немилосрдна мора.

Ми ћемо се појавити као тобожњи спасиоци радника од тога јарма, кад му предложимо да ступи у редове наше војске – социјалиста, анархиста, комуниста, којима ми увек указујемо потпуну тобож из братског правила опште човечанске солидарности нашег социјалног масонства. Аристократија, која се по праву користила трудом радника, била је заинтересована у томе да радници буду сити, здрави и снажни. Ми смо пак заинтересовани за обрнуто; за дегенерацију Гоја. Наша је власт у хроничном гладовању и слабљењу радника, јер га то потчињава нашој вољи, а код својих власти он неће наћи ни снаге, ни енергије да се одупре њој. Глад ствара капиталу право на радника поузданије него што је то право давала аристократији царска власт.

Невољом и завидљивом мржњом која из ње проистиче ми покрећемо гомиле и њиховим рукама бришемо и сатирамо оне који нам сметају на нашем путу.

Када дође време да се наш господар целога света крунише – тада ће те исте руке збрисати све оно што би овоме могло бити на сметњу.

Гоји су се одвикли да мисле без наших научних савета. Стога они и не виде неопходност, које ћемо се ми, кад наступи наше царство, неодољно придржавати, а наиме: да у народним школама треба предавати једину истинску науку, прву међу свима – науку о уређењу човечанског живота, друштвеног строја који захтева поделу рада, а следствено и поделу људи на класе и сталеже. Неопходно је да знају сви да једнакост не може бити услед разлике у наименовању делатности, да не могу подједнако одговарати пред законом онај који својим поступком компромитује цео сталеж и онај који њиме не додирује никога другог сем своје части. Правилна наука друштвеног уређења, у чије тајне ми не допуштамо да Гоји буду посвећени, показала би свима да се место и рад морају одржавати у одређеном кругу да не би били извор човечанских мука које долазе од несагласности васпитања са радом. Изучавајући ову науку народи ће почети добровољно да се покорављају властима и државном уређењу које оне створе. При садашњем стању науке и њеног правца који смо јој ми дали, народ, верујући слепо штампаној речи, гаји, по незнању свом а у заблудама које смо ми улили, непријатељство према свима сталежима које он сматра као више од себе, јер не разуме значај свакога сталежа.

Помећуто непријатељство ће се још више појачати на подлози економске кризе која ће зауставити берзанске погодбе и ток индустрије. Створивши свима приступачним нам подземним путевима, а помоћу злата које је

све у нашим рукама, општу економску кризу, ми ћемо бацити на улицу читаве гомиле радника једновремено у свима крајевима Европе. Ове гомиле појуритиће са насладом да проливају крв оних, којима оне у простоти свога незнања завиде још из детињства и чија ће имања тада моћи да опљачкају.

Наше они неће дирати, јер ће нам моменат напада бити познат и ми ћемо предузети мере за обезбеђење својих.

Ми смо уверени да ће прогрес довести све Гоје до царства разума. Наш деспотизам ће и бити такав, јер он ће умети разумном строгошћу да стиша све немире, да искорени либерализам у свима установама.

Кад је народ увидео да му се у име слободе чине свакојака уступања и попуштања, он је намах уобразио да је господар и груноу у власт, али је, наравно, као и сваки слепац, набасео на масу препона; појурно је да тражи руководиоца, није се досетио да се врати пређашњем и положио је своја пуномоћја пред наше ноге. Сетите се француске револуције којој смо ми дали име "велика": тајне њене припеме добро су нам познате, јер је она дело руку наших.

А од тога доба ми водимо народе од једног разочарања до другога, да би се они и нас одрекли у корист онога Цара – деспота Сионске крви којега ми припремамо свету.

У данашње време ми смо као међународна сила неопределиви, јер ако нас нападну једне, подржавају нас и штите друге државе. Неисцрпна подлост гојских народа, који пузе пред силом, који немају сажалења према слабости, који су немилостиви према погрешкама и снисходљиви према злочинима, који неће да подносе противречности слободнога уређења, који су стрпљиви до мучеништва пред насиљем смелога деспотизма – ето шта све помаже и доприноси нашој независности. од савремених премијера – диктатора они трпе и подносе такве злоупотребе, од којих би за најмању они одрубали главе двадесеторици краљева.

Чиме да се објасни таква појава, таква недоследност народних маса у свом односу према догађајима, рекло би се, једнога реда?

Та се појава објашњава тиме, што ови диктатори шапућу народу преко својих агената да они тим злоупотребом наносе штету државама ради виших циљева – постизања добра дотичних народа, њиховог међународног братства, солидарности и равноправности. Разуме се, њима не говоре да се такво сједињење мора извршити само под нашом државом.

И тако народ осуђује праве и оправдава криве, убеђујући се све више и више у то да он може да чини све што пожели. Захваљујући таквом стању ствари, народ руши сваку постојаност и ствара неред у сваком кораку.

Реч "слобода" подстиче људска друштва на борбу против сваке силе, против сваке власти, па шта више Божанске и природне. Ето зашто ћемо морати, кад се зачаримо, да ту реч сасвим искључимо из човечјег речника као принцип животињске силе која претвара гомиле у крволочне звери.

Истина, те звери заспу сваки пут кад се напију крви, и за то време лако их је оковати у ланце. Али, ако им се не да крви, оне не спавају и боре се.

ПРОТОКОЛ бр. 4.

Стадијуми републике. Спољашње масонство. Слобода и вера. Међународна трговачко-индустријска конкуренција. Улога шпекулације. Култ злата.

Свака република пролази кроз неколико стадијума. Први од њих обухвата прве дане лудовања и беснила слепчева, кад он јури као суманут десно и лево; други се састоји у демагогији, од које се рађа анархија која неизбежно води деспотизму, али већ не законитом, отвореном, па према томе и одговорном, него невидљивом и непознатом и ништа мање осетном деспотизму какве било тајне организације. Ова организација дејствује прикривено иза леђа разних агената, чија смена не само да не шкоди него и помаже тајној сили која се, захваљујући тој смени ослобађа неопходности да троши своја средства на накнаде дугорочним службеницима.

Ко и шта може свргнути невидљиву силу! А наша је сила баш таква. Спољашње масонство служи њој и њеним циљевима као слепи закљон и прикриће, али план дејства ове силе па чак и место њеног бављења остаје за цео народ непознати.

Но и слобода би могла бити нешкодљива и постојати у свакодневном државном животу без уштрба по благостање народа, кад би се она одржавала на принципима вере у Бога, на братство човечанства, ван мисли о једнакости којој противрече сами закони саздања који су установили потчињеност. Код такве вере народ би био под управом и старањем својих парохија и ишао би смерно и кротко под руком свога духовног пастира, покоравајући се Божјем распореду на земљи. Ето зашто морамо неминовно поткопати веру, ишчупати из ума Гоја сами принцип Божанства и Духа и заменити све то аритметичким рачунима и материјалним потребама.

Да умови Гоја не би стизали да мисле и запајају, треба их одвратити на индустрију и трговину. Тако ће све нације тражити своје користи и у борби за њих неће приметити свога заједничког непријатеља. Али, да би слобода коначно разјела и разорила гојска друштва, треба индустрију ставити на спекулативну подлогу; то ће допринети да се оно што индустрија отме од земљорадње не задржи у рукама, већ да пређе у спекулацију, тј. у наше класе.

Напорна борба за надмоћност, ударци у економском животу створиће, а и створили су већ, разочарања, хладна и немила друштва. Ова друштва имаће потпуну одвратност према вишој политици и религији. Њих ће руководити само рачун, тј. злато, према коме ће они гажити прави култ, ради оних материјалних настрада која оно може дати. Тада ће ниже класе Гоја, не из жеље да служе добру, па шта више и не ради богатства, већ из чисте мржње према привилегованим, поћи за нама против наших конкурената на власт – интелектуалаца Гоја.

ПРОТОКОЛ бр. 5.

Стварање појачане централизације управе. Путеви масонства ка дохватању власти. Узроци немогућности спорузма међу државама. "Предизборништво" Јевреја. Злато је покретач државних механизма. Монополи у трговини и индустрији. Значај критике. "Показне" ("опсените") установе. Премореност од говорништа. Како да се дохвати у руке јавно мишљење. Значај личне иницијативе. Надвлада.

Какав се облик административне управе може дати друштвима у којима је подмитљивост ушла свуда, где се до богатства долази само вештим изненађењима полуваралачких махинација, где влада раскалашност, где се морал подржава казним мерама и суровим законима а не добровољно усвојеним принципима, где су осећаји према отаџбини и религији замрљани космополитским убеђењима? Какав се други облик управе може дати овим друштвима, ако не онај деспотски који ћу вам описати даље? Ми ћемо створити појачану цивилизацију управе да бисмо све друштвене снаге дочепали у своје руке. Ми ћемо механички регулисати све радње политичког живота наших поданика новим законима. Ти ће

закони одузети једно за другим све слободе и попуштања које су Гоји дозвољавали, и наше царство ће се обележити таквим величанственим деспотизмом, да ће он бити у стању у свако доба и на сваком месту да поклопи и угуши све противрдне незадовољних Гоја.

Рећи ће нам се да се тај деспотизам, о коме ја говорим, не слаже са савременим прогресом, али ја ћу вам доказати обрнуто.

У она времена када су народи гледали на владаре као на чисту манифестацију Божје Воље, они су се без питања покоравали аутократији царева; али од онога дана, када смо им ми улили мисао о њиховим сопственим правима, они су почели сматрати владаре као обичне смртне људе. Божанско помазаништво спасло је главе царева у очима народа, а кад смо одузели и веру у Бога, онда је моћ власти била избачена напоље на место јавне сопствености, и ми смо је дограбили.

Сем тога, вештина управљати масама и појединцима помоћу вешто подешене теорије и фразеологије, правилима заједница и сваким другим мајсторијама, у којима се Гоји ништа не разумеју, спада такође у специјалност нашег административног ума вааспитаног на анализи, на посматрању, на таквим танкоћама комбинација у којима ми немамо такмаца, као што немамо ни у састављању планова политичке акције и солидарности. Једини језуити могли би се у томе с нама сравнити, али ми смо умели да их дискредитујемо у очима бесмислене гомиле као организацију јавну, док смо ми са својом тајном организацијом остали у сенци. Уосталом, није ли свеједно за свет ко ће бити његов господар; да ли глава католицизма или наш деспот Сионске крви? За нас пак, избрани народ, то ни издалека није свеједно.

Привремено с нама би могла изаћи на крај светска коалиција Гоја; али с те стране нас осигурава оно дубоко корење несугласица међу њима, које се већ не може ишчупати. Ми смо им једно другоме противставили личне и националне интересе, религиозне и племенске мржње које смо однеговали у њиховим срцима у току двадесет векова. Благодарећи свему томе, ниједна држава ни с које стране неће добити тражену потпору, јер сваки мора мислити да је споразум против нас непробитачан за њега самог. Ми смо одвећ јаки – о нама се мора водити рачуна. Државе не могу чак ни мали, делимични споразум да направе, а да у њему тајно не учествујемо и ми.

"Per Me reges regnant" – (преко Мене владају краљеви). А међу тим пророци су рекли да је нас изабрао Сам Бог да владамо целом земљом. Бог нас је наградио генијалношћу, да бисмо могли извршити свој задатак. Кад би генија било у противничком логору, он би се још и борио са нама, али је јаче село од сватова: борба би међу нама била немилосрдна, какве још није видео свет. Па и закаснио би њихов геније. Сви точкови државних механизма крећу се снагом покретача који се налази у нашим рукама, а тај покретач је злато.

Наука политичке економије коју су наши мудраци измислили већ давно приписује капиталу царски престиж.

Капитал, да би могао дејствовати без ограничења, мора се дочепати слободе ради монопола индустрије и трговине, што се већ и остварује невидљивом руком у свим деловима света. Таква слобода даће политичку снагу индустријалцима, а то ће допринети притешњавању народа. Данас је важније разоружавати народе него их водити у ратове, важније је користити се разбукталом страстима него их гасити, важније је дохватити и тумачити туђе мисли на свој начин, него их одбацивати и прогањати. Главни задатак наше управе састоји се у томе што ћемо ослабити јавни ум критиком, одучити га од размишљања која изазивају отпор, одвући умне снаге ка пушкарању празне речитости.

У свим временима народи су, као и поједина лица, примали реч за дело, јер се они задовољавају оним што им се покаже, ретко запажајући да ли је у јавном раду за обећањем дошло и извршење. Зато ћемо ми основати показне установе које ће речима доказивати своја доброделија прогресу.

Ми ћемо придати себи либералну физиономију свих партија, свих праваца и снабдећемо њоме и ораторе, који ће толико говорити да ће довести људе до преморности од говора, до одвратности према говорницима.

Да би се јавно мишљење дохватило у руке, треба га довести у недоумицу изношењем са разних страна толико противречних мишљења, и све догле, док се Гоји не изгубе у њиховом лавиринту и не схвате да је најбоље немати никаквог мишљења у питањима политике, јер друштву није дано да их зна, него их зна само онај који руководи и управља друштвом. – То је прва тајна.

Друга тајна, потребна за успех управе, састоји се у томе, да се у толикој мери размноже народни недостаци, навике, страсти, да се нико у том хаосу не би могао снаћи и да људи услед тога престану разумевати један другога. Та ће нам мера послужити још и за то, да посејемо раздор међу партијама, да разјединимо све колективне снаге које још неће да нам се покоре, да обесхрабriamo сваку личну иницијативу која би могла колико било сметати нашој ствари. Нема ништа опасније од личне иницијативе; ако је она генијална може учинити више него што могу учинити милиони људи међу којима смо посејали раздор. Ми морамо улутити васпитање гојских друштава тако, да они пред сваким послом где је потребна иницијатива морају немоћно и безнадно спуштати руке и обарати главу. Напрезање које проистиче из слободе акције слаби и изнурава снаге при сусретима са туђом слободом. Од тога долазе тешки морални удари, разочарања, неуспеси. Све то тако ће заморити Гоје, да ћемо их принудити да нам понуде међународну власт која ће моћи по свом расположењу без икаквог ломљења усвати у себе све државне силе света и образовати Надвладу. На место савремених управљача ми ћемо поставити страшило које ће се звати Надвладина Администрација. Руке његове биће опружене на све стране, као кљешта, код такве колосалне организације, да она не може а да не покори све народе.

ПРОТОКОЛ бр. 6.

Монополи; зависност од њих "гојских имања". Аристократија без земље. Задуженост земље. Трговина, индустрија и шпекулација. Раскош. Повећање радничких надница и поскупљивање најпотребнијих животних надница. Анархизам и пијанство. Тајни смисао пропаганде економских теорија.

Убрзо ћемо почети оснивати огромне монополе – резервоаре колосалних богатстава, од којих ће зависити чак и велика гојска имања у толикој мери, да ће она потонути заједно са кредитима држава сутрадан после политичке катастрофе...

Господе економисти, који овде присуствујете, измерите значај те комбинације!

Свим путевима и начинима треба да развијемо значај наше Надвлале, представљајући је као заштитника и наградодаваца свима онима који нам се добровољно покоре.

Аристократија гојска, као политичка сила, умрла је – о њој више не водимо рачуна; али као територијална власница она је по нас штрудљива тиме што може бити самостална у погледу материјалних извора за свој живот. Ми је морамо по сваку цену лишити земље. Најбољи начин за постигнуће тог циља је повећање дација на земљу – дакле задужење земље. Ове мере ће одржавати земљорадњу у стању безусловне потиштености.

Не умејући, по сили наследности, да се задовољавају малим, гојски аристократи ће брзо банкротирати.

У исто време, треба појачано штитити трговину и индустрију, а, што је главно, – шпекулацију, чија се улога састоји у томе да буде противтег индустрији: без шпекулације, индустрије ће умножити приватне капитале и послужиће јачању и подизању земљорадње, ослободивши земљу од задужености створене зајмовима аграрних банака. Потребно је да индустрија исише из земље и руке и капитале и да преко шпекулације преда у наше руке сав светски новац, избацивши самим тим све Гоје у редове пролетера. Тада ће Гоји клекнути пред нама, да би само добили право на опстанак.

Да бисмо срушили гојску индустрију, ми ћемо пустити у помоћ шпекулацију силну потребу у раскоши, незајажљивој раскоши, коју смо успели да развијемо међу Гојима. Подићи ћемо радничке наднице, које свеједно неће донети никакве користи радницима, јер ћемо истовремено изазвати поскупљивање најглавнијих животних намирница, тобож услед опадања земљорадње и сточарства; а сем тога, ми ћемо вешто и дубоко поткопати изворе производње, навикнувши раднике на анархију и алкохолна пића и предузевши заједно с тим мере да се са земље отерају све интелигентне гојске снаге.

Да би право наличје ствари остало за Гоје неприметно, ми ћемо га прикрити тобожном тежњом да послужимо радничким класама и великим економским принципима, које врло активно пропагирају наше економске теорије.

3. децембра 1910. године у бр. 297 "Московских Вједомости" наштампан је чланак "Раднички покрет у Западној Европи". Доносимо следећи цитат из њега:

"... Уопште основни је узрок свих сукоба у последње време радничка надница, – радници форсирају траже повишење њено. Ови захтеви се прикривају понекад другим мотивима, као на пример новим начинима прорачунавања зараде; али се ипак сви сукоби свде на повишење радничких надница. У жељезничарском штрајку у Француској отворено је био постављен захтев, да минимална зарада жељезничког службеника буде повећана од 4 до 5 франака дневно. Не улазећи у питање колико су остварљиви ти захтеви ми ћемо се зауставити на оном узроку који их је изазвао.

У свим државама Западне Европе опажа се последњих година знатно поскупљивање животних намирница. О томе сведочи и такозвани "Index number". Али у тај "Index" улазе веома разнолики предмети, који ни издалека немају подједнаки значај у погледу животних потреба, као на пр. хлеб, гвозђе, свила, дуван и т. сл., јер док су једни неопходно и битно потребни, други се јављају као раскош. Друго, "Index number" не представља средње цене извесног периода већ се оне подешавају за извесне рокове, те према томе његова казивања одражавају случајна колебања цена. Услед тога узимамо према службеној статистици Немачке (Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich 1910) средње годишње цене најважнијих артикала: ражаног брашна, пшеничног брашна, свињског и овнујског меса, и изводимо из њих средње цене за два петогодишња периода од 1899. до 1904. и од 1905. до 1909. године. Цене на велико ових артикала у Берлину износили су у следећим размерама (у маркама за метарску центу):

	1899–1904.	1905–1909.	Поскупљење
Брашно ражано	18,7	22,8	
Брашно пшенично	22,5	26,9	
Свињетина	104,8	124,3	19%
Овчетина	121,0	144,5	

Добија се чудан стицај и подударане, да су се цене ових најнеопходнијих животних намирница повећале у

другом петогодишњем периоду према првом подједнако на 19%.

Лист се чуди таквој подударности.

Да ли ће Протокол бр. 6 Сионских мудраца растерати све те његове недоумице?

Преварени и варани радниче, отвори своје очи!...

ПРОТОКОЛ бр. 7.

Циљ напрезања у наоружању. Врења, раздори и непријатељства у целом свету. Обуздавање противдејства Гоја путем ратова и општим ратом. Тајна је успех политике. Штампа и јавно мњење. Американски, кинески и јапански топови.

Напори наоружања, повећање полицијске листе – све су то неопходне допуне напред именованих планова. Неопходно је постићи да, сем нас, у свима државама буду само масе пролетаријата, неколико оданих нам милионара, полицајци и војници.

У целој Европи, а помоћу њених веза и на другим континентима, ми морамо створити врења, раздоре и непријатељства. У томе је двојака корист: прво, тиме ми држимо у респекту према себи све земље, које добро знају да смо ми кадри, по својој властитој жељи, изазвати нереде или повратити ред; све су земље навикле да виде у нама неопходни притисак; друго, ми ћемо интригама замрсити све конце, које смо пружили у све државне кабинете путем политике, економских уговора или дужничких обавеза. Да бисмо то постигли ми треба да се наоружамо великим лукавством и проницљивошћу за време преговора и споразума, али у оном што се зове "службени језик" ми ћемо се држати супротне тактике и изгледаћемо поштени, попустљиви и спремни за споразум. На тај начин народи и владе Гоја, које смо ми навикли да гледају у показну страну онога што им ми представљамо, сматраће нас још за добротворе и спасиоце рода људског.

На сваки отпор и противдејство ми морамо бити у стању да одговоримо ратом са суседима оне земље која се осмели да нам противстане; али ако и суседи намисле да нам се колективно успротиве, ми морамо дати отпор путем општега рата.

Главни успех политике састоји се у тајни њених предузећа; реч не мора бити у сагласности са дејствима дипломате.

На акцију у корист нашег широко смишљеног плана, који се већ приближује жељеном крају, ми морамо принуђавати гојске владе тобож јавним мњењем, које смо тајно удесили помоћу такозване "велике силе" – штампе, која је, са малим изузетком на који не вреди обраћати пажњу, сва у нашим рукама.

Једном речи, да резимирамо наш систем обуздавања гојских влада у Европи, ми ћемо једној од њих показати своју снагу атентатима тј. терором, а свима, ако се допусти њихов устанак против нас, одговоримо американским или кинеским или јапанским топовима.

ПРОТОКОЛ бр. 8.

Двосмислено коришћење јуридичким правом. Сарадници масонске управе. Нарочите школе и надваспитање и образовање. Економисти и милионари. Кома да се поверавају одговорна места у влади?

Ми се морамо снабдевати свима оруђима којима би се наши противници могли користити против нас. Ми ћемо морати изналазити у најфинијим изразима и зачкољицама правног речника оправдање за оне случајеве када будемо морали доносити одлуке које се могу учинити прекомерно смеле и неправичне, јер је

важно да се те одлуке изразе таквим изразима који би изгледали као највиша морална правила правног карактера. Наша управа мора окружити себе свима снагама цивилизације у чијој средини буде дејствовала. Она ће окружити себе публицистима, правницима – практичарима, администраторима, дипломатима и најзад људима припремљеним нарочитим надваспитањем и образовањем у нашим нарочитим школама. Ови људи ће знати све тајне друштвенога живота, они ће знати све језике састављене из политичких слова и речи: они ће бити упознати са целокупним наличјем људске природе, са свима њеним осетљивим струнама, на којима ће морати умети да свирају. Те су струне: конструкција гојских умова, њихова тенденција, недостаци, пороци и каквоће, особине класа и сталежа. Појмљиво је да генијални сарадници наше власти, о којима ја говорим, неће бити узети из средине Гоја, који су навикли да врше свој административни посао не мислећи шта њиме треба постићи, не мислећи о томе зашто је он потребан. Администратори гојски потписују акта не читајући их, служе из користољубља или честољубља.

Ми ћемо окружити нашу читавим светом економиста. Ето зашто су економске науке главни предмет наставе за Јевреје. Нас ће окруживати читава плејада банкара, индустријалаца, капиталиста, а, што је главно, милионара, јер, у суштини, све ће бити решено питањем цифара.

За време док још не буде било безопасно да се одговорни послови у државама дају нашој браћи Јеврејима, ми ћемо их поверавати лицима чији су карактери и прошлост такви да између њих и народа лежи читава провалија, таквим људима који у случају непослушности према нашим наређењима могу очекивати само или суд или изгнанство – ово зато да би они штитили наше интересе до последњег даха.

ПРОТОКОЛ бр. 9.

Примена масонских принципа у преваспитавању народа. Масонска парола. Значај антисемитизма. Диктатура масонства. Терор. Ко служи масонству. Раздвајање "видеће" и "слепе" силе гојских држава. Општење власти с народом. Либерална самовоља. Дохватање образовања и васпитања. Лажне теорије. Тумачење закона. Метрополитенови ходници.

Примењујући наше принципе обраћајте пажњу на карактер народа у чијој се средини будете налазили и делали; општа, подједнака њихова примена, пре него што се народ преваспита на наш начин, не може имати успеха. Али идући опрезно у њиховој примени, ви ћете видети да неће проћи ни десетак година па ће се и најтврдоглавији карактер променити, и ми ћемо убележити нови народ у редове нама већ покорних.

Речи либералне, у скупштини, наше масонске пароле – "слобода, једнакост, братство" – када се ми зацаримо, заменићемо већ не речима пароле, него самоидејности: "право слободе, дужност једнакости, идеал братства", – рећи ћемо ми и... ухватићемо јарца за рогаове... Де факто ми смо већ збрисали сваку другу управу, сем наше, мада је де јуре таквих још много. Сада пак, ако какве државе уложе протест против нас, то је само ради форме и по нашем нахођењу и распореду, јер нам је њихов антисемитизам потребан ради управљања нашем млађом браћом. Ја нећу ово објашњавати јер је већ не једанпут било предмет наших беседа.

У ствари пак за нас нема препона. Наша Надвлада налази се под таквим изванредно легалним условима, који се обично називају енергичном и снажном речју – диктатура. Ја могу чисте савести рећи да смо у овом тренутку ми – законодавци, ми вршимо суд и све расправе, ми кажњавамо и вршимо помиловање, ми смо, као

шеф свих наших трупа, на предводничком коњу. Ми управљамо снажном вољом, јер су у нашим рукама парчићи некада силне партије коју смо сада покорили. У нашим су рукама необуздана честољубља, вреле пожуде и похлепности, немилосрдне освете, пакосне мржње.

Од нас долази терор који је све захватио. У нашој су служби људи свих мишљења, свих доктрина: рестауратори монархија, демагози, социјалисти, комунисти и свакојаки утописти. Ми смо све упрезали у посао: сваки од њих са своје стране подгриза последње остатке власти, стара се да обори сав установљени ред. Ова акција је измучила све државе; оне вапију за миром, готове су за њега све да жртвују; али ми нећемо дати мира све докле док не признају нашу интернационалну Надвладу отворено и покорно.

Народ је завапио о неопходности да се социјално питање реши путем међународног споразума. Раздробљеност на партије препустила их је све нашој вољи, јер да се води супарничка борба треба имати новаца, а он је сав код нас.

Ми бисмо се могли бојати спајања гојске "видеће" силе владара са слепом силом народном, но ми смо предузели све мере против такве могућности: између једне и друге силе ми смо подигли зид у виду узајамног терора међу њима. На тај начин слепа сила народа остаје наш ослонац и ми ћемо јој, само ми и нико више, бити руковођилац и, наравно, управимо је ка нашем циљу.

Да се рука слепчева не би могла ослободити нашег руковођења, ми се морамо с времена на време налазити у присном општењу с њим, ако не лично а оно преко најверније браће наше. Када будемо призната власт ми ћемо са народом говорити лично на трговима и учићемо га по питањима политике онако како нама буде требало.

Како ћемо проверити шта му се предаје у сеоским школама? Па што рекне посланик владин или сам владар, то не може а да се не сазна одмах у целој држави, јер ће глас народни то брзо разнети на све стране.

Да не бисмо пре времена уништавали гојске установе, ми смо их све дотакли вештом руком и прикупили у своје руке крајеве опруга њиховог механизма. Те су опруге биле у строгом али правичном реду, но ми смо га заменили либералним нередом и самовољом. Ми смо додирнули и покренули јурисдикцију, изборни ред, штампу, слободу личности, а, што је главно, образовање и васпитање као угаони камен-темељац слободног бића.

Ми смо заварали, забунили и развратили гојску омладину путем васпитања на лажним принципима и теоријама, које смо им ми намерно такве сугерисали.

Поред постојећих закона, не мењајући их битно, већ кварећи их само противречним тумачењима, ми смо створили нешто грандиозно у виду резултата. Ти су се резултати у почетку испољили у томе што су тумачења маскирала законе, а затим их и сасвим заклонила од владиних погледа, јер је немогуће знати такво замршено законодавство.

Отуда је теорија суда савести.

Ви кажете да ће се на нас дићи с оружјем у рукама ако пре времена прокљеве у чему је ствар; али за тај случај ми на западу имамо такав тероризујући маневар, да ће и најхрабрија срца задрхтати: метрополитенови подземни ходници биће дотле проведени у свима престоницама, одакле ће оне бити бачене у ваздух са свим својим организацијама и земаљским документима.

ПРОТОКОЛ бр. 10.

Показано у политици: "Генијалност" подлости. Шта обећава масонски државни преврат? Опште право гласа. Самозначај. Лидери масонства. Генијални руковођа масонства. Установе и њихове функције. Отвор либерализма.

Устав је школа за партијске раздоре. Републиканска ера. Председници су креатуре масонства. Одговорност председника "Панама". Улога народне скупштине и председника. Масонство је законодавна сила. Нови републикански устав. Прелаз к масонској "аутократији". Моменат проглашења "цара света". Калемље болести и остале интриге масонства.

Данас почињем понављањем онога што сам већ рекао и молим вас да упамтите, да се владе и народи задовољавају оним што им се покаже. А и куд ће они да разгледају наличје ствари кад је за њихове представнике весеље најважнија ствар. За нашу политику је врло важно да се зна овај детаљ: он ће нам помоћи кад пређемо на разматрање поделе власти, слободе говора, штампе, религије (вере), права удруживања, једнакости пред законом, неприкосновености својине, стана, пореза (идеја о скриеном порезу), повратне силе закона. Сва су та питања таква да их директно и отворено пред народом не треба никад додиривати. У оним случајевима када се морају додирнути не треба их набрајати, него изјављивати без детаљног излагања да ми признајемо принципе савременог права. Значај тога прећуткивања састоји се у томе што нам наименовани принципи оставља слободу дејства да ово или оно неприметно искључујемо из њега; ако их пак набрајамо они сви изгледају као већ даровани.

Народ гаји нарочиту љубав и поштовање према генијима политичке моћи и на сва њихова насилна дејства одговара: "јест да је подло, али је вешто!... опсена, али како је изведена, просто величанствено, дрско, безобразно!..."

Када ми извршимо наш државни преврат ми ћемо тада рећи народима: "Све је ишло страховито рђаво, сви сте се намучили. Ми разбијемо и ништимо узроке ваших мука: народности, границе, разноликост монета. Наравно, ви сте слободни да о нама исказете свој суд, али може ли он бити правичан ако га ви донесете пре него што опробате оно што ћемо вам дати..." Тада ће нас они уздићи и на рукама носити у једнодушном усхићењу нада и уздања. Гласање, које смо ми направили оруђем нашега зацарења навикнувши на њ најситније јединице из броја чланова човечанства, састављајући групне скупове и споразуме, учиниће своју услугу и одиграће овога пута своју последњу улогу једногласношћу, у жељи да се упознају са нама и зближе пре него што нас осуде.

Тога ради треба нам довести на гласање све, без разлике класа и цензуса, да би се установио апсолутизам већине до којег се не може доћи код интелегентних цензусних класа. Таквим путем ћемо, навикнувши све на мисао о значају себе самога, сломити значај гојске породице и њену васпитну вредност, одстранићемо издвајање индивидуалних умова, којима гомила руковођења од нас неће дати ни да се истакну, па чак ни да се изјасне: она је навикла да слуша само нас који јој плаћамо за патњу и послушност. Тиме ћемо створити такву слепу моћ која никад неће бити у стању никуд да се крене без руководства наших агената, које ћемо поставити на место њихових вођа. Народ ће се потчинити томе режиму јер ће знати да ће од ових вођа зависити зараде, поклони и добијање свакојаких добара.

План управе мора изаћи готов из једне главе, јер га не можеш никако утврдити ако допустиш да се он искрива на командије у многобројним умовима. Према томе ми можемо знати план дејства, али га не можемо претресасти да не бисмо нарушили његову генијалност, везу његових саставних делова, практичну снагу тајнога смисла сваке тачке његове. Ако се сличан посао буде претресао и мењао многобројним гласањем, онда ће он носити на себи отисак свих умних неспоразума који нису ушли у дубину и везу његових замисли. Нама је потребно да наши планови буду снажни и целисходно смишљени. Стога не треба да бацимо генијални посао нашега руковођења пред гомилу да га она растргне, па чак ни пред ограничено друштво.

Сви планови за сада неће преврнути тумбе савремене установе. Они ће само замесити њихову економију, а следствено и сву комбинацију њиховог кретања које ће се на тај начин управити путем обележеним у нашим плановима.

Под разним називима у свим земљама постоји приближно једно исто. Председништво, Министарство, Сенат, Државни Савет, Законодавни и Извршно Тело. Није ми потребно да вам објашњавам механизам односа ових установа међу собом, јер вам је то добро познато; обратите само пажњу на то да свака од поменутих установа одговара некој важној државној функцији, при чему вас молим да имате у виду да реч "важан" ја не везујем за установу него за функцију; следствено, нису установе важне него су важне њихове функције. Установе су поделиле међу собом све функције управе: административну, законодавну, извршну, те су према томе почеле дејствовати у државном организму као органи у човјечијем телу. Ако повредимо један део у државној машини, држава ће се поболети, као човечје тело, и... умреће.

Кад смо убацили у државни механизам отров либерализма, сва се њихова политичка комплексција променила: државе су се поболеле од смртоносне болести – раснадања крви. Остаје нам да очекујемо крај њихове агоније.

Либерализам је родио уставне државе које су замесиле спасоносну за Гоје аутократију а уставна држава, као што вам је добро познато, није ништа друго до никола раздора, распре, несугласица, препирке, бесплодних партијских агитација, партијских тенденција – једном речју, школа свега онога што чини безличном делатност државе. Трибуна је, ништа мање од штатне, осудила владаре на неактивност и немоћ и тиме их учинила непотребним, због чега су и били збачени у многим земљама. Тада је могла понићи републиканска ера и тада смо заменили владара карикатуром владе, – председником, узетим из гомиле, из средине наших креатура, наших робова. У томе је била основа mine коју смо подметнули под гојски народ, или тачније, под гојске народе.

У блиској будућности ми ћемо установити одговорност председника.

Тада се ми већ нећемо устручавати у спровођењу онога зашта ће одговарати наша безлична креатура. Шта се нас тиче ако се прореде редови оних који теже власти, што ће настати пометње због немогућности да се нађу председници, пометње које ће коначно дезорганизовати земљу.

Да бисмо довели наш план до таквих резултата ми ћемо подешавати изборе таквих председника у чијој прошлости има каквих било неоткривених мрачних дела, каквих било "панама" – тада ће они бити верни извршитељи наших напређења из бојазни да се то не открије и из тежње, својствене сваком човеку који је дошао до власти, да одржи своје привилегије, преимућства и почаст везане за звање председника. Народна скупштина ће прикривати, штитити и избирати председнике, али ћемо јој ми одузети право да предлаже законе и њихове измене, јер ћемо то право препустити одговорном председнику, лутки у нашим рукама. Наравно, тада ће власт председника постати мета за све могуће нападе, али ми ћемо му дати само заштиту у праву обраћања к народу и тражењу његове одлуке, без његових представника, тј. обраћање оном истом нашем слепог службенику – већини из гомиле. Независно од овога ми ћемо препустити председнику право објављивања опсадног стања. Ово последње право мотивисаћемо тиме што председник, као шеф целокупне земаљске војске, мора је имати на свом располагању у случају заштите новог републиканског устава, на чију одбрану он има право као одговорни представник и чувар тога устава.

Појмљиво је да ће под таквим условима кључ од светиње бити у нашим рукама и нико сем нас неће више руководити законодавном силом.

Осим тога, са увођењем новог републиканског устава ми одузимамо од скупштине право интерпелације о владиним мерама под изговором чувања политичке тајне, а поред тога ми ћемо новим уставом смањити број представника до минимума, чиме ћемо за толико смањити и политичке страсти и страст за политиком. Ако се оне и преко очекивања распламте и у овом минимуму, онда ћемо их свести на нулу прогласом и обраћањем ка свенародној већини...

Од председника ће зависити одређивање председника и потпредседника Скупштине и Сената. Место сталних сесија парламента ми ћемо скратити њихове седнице и свести на неколико месеци. Сем тога председник, као шеф извршне власти, имаће право да сазива или распушта парламент, и у случају распуштања да продужи време до одређивања новог парламентарског скупа. Али да последице свих ових у суштини незаконитих поступака не би пале на установљену од нас одговорност председника пре него што по нашим плановима то треба, ми ћемо дати министрима и другим вишим административним чиновницима који окружују председника мисао да својим властитим мерама обилазе његова наређења, за шта ће и бити одговорни место њега... Нарочито препоручујемо да се ова улога даје на извршење Сенату, Државном савету или Министарском савету, а не посебним личностима.

Председник ће, по нашем нахођењу, тумачити смисао оних постојећих закона који се могу протумачити различито; уз то ће их поништавати када му с наше стране буде у томе предочена потреба; сем тога он ће имати право да предлаже привремене законе и шта више нову измену владиног уставног рада, мотивишући како једно тако и друго захтевима наших државних интереса.

Таквим мерама ми ћемо добити могућност да уништимо мало по мало, корак по корак, све оно што ћемо испрва, кад ступимо у наша права, бити принуђени да уведемо у државне уставе ради прелаза ка неприметном избацивању сваког уопште устава, кад настане време да се претвори свака влада у наше самодржавље.

Признање нашег самодржца може наступити и пре уништења устава: овај моменат признања наступиће онда када народи, намучени нередима и банкротством управљача, које смо ми удесили, узвикну: "Склоните их и дајте нам једног свеопштег цара који би нас ујединио и уништио узроке раздора: границе, народности, религије, државне рачуне, који би нам дао мир и спокојство које ми не можемо да нађемо са нашим управљачима и представницима".

Али ви и сами врло добро знате да је за могућност свенародног израза сличних жеља неопходно непрекидно мугити у свим земљама односе народа и влада, да сви буду прерорени распром, непријатељством, борбом, мржњом и шта више мучеништвом, глађу, калемљењем болести, невољом, да Гоји не би могли видети никакав други излаз, већ да прибегну нашем новчаном и потпуном господарству...

Ако ми дамо народима да предахну, то жељени момент мучно ће икад наступити.

ПРОТОКОЛ бр. 11.

Програм новог устава. Неки детаљи претпостављеног преврата. Гоји су овнови. Тајно масонство и његове "показне" ложе.

Државни Савет се појавио као чинилац који подвлачи власт владареву: он ће као показни део законодавног тела бити као неки комитет – редакција закона и указа владаревих.

Дакле, ево програма новог устава који се припрема. Ми ћемо створити Закон, Право и Суд: 1) под видом предлога Законодавном Телу, 2) указима председника под видом општих уредби, одредби Сената и одлука Државног Савета под видом министарских одредби, 3) а у случају да наступи zgodни моменат – у форми државних преврата.

Утврдивши приближно "modus agendi", позабавимо се детаљима ових комбинација помоћу којих ћемо довршити преокрет тока државних машина у горе реченом правцу. Под овим комбинацијама ја подразумевам слободу штампе, право удруживања, слободу савести, изборно начело и много што шта друго, што ће морати ишчезнути из људског репертоара, или ће у корену бити измењено сутрадан по објави новог устава. Само у том моменту биће нам могућно да одједанпут објавимо све наше уредбе, јер доцније би свака приметна измена била опасна, и ево зашто: ако та измена буде спроведена са суровом строгишћу и у смислу строгости и ограничења, онда она може довести до очајања изазваног плашњом од нових измена у том правцу; ако она буде извршена у смислу даљих попуштања, онда ће рећи да смо ми свесни своје неправичности, а то ће поткопати ореол непогрешности нове власти, или ће рећи да смо се уплашили па смо принуђени да чинимо уступке, за које нико неће бити захвалан, јер ће сматрати да је тако морало бити... И једно и друго је штетно по престиж новог устава. Нама је потребно да још од првог момента његовог прокламовања, када народи буду ошамућени извршеним превратом, када се буду налазили у терору и недоумици, они буду свесни тога да смо ми тако снажни, тако неповредиви, тако пуни моћи, да од њих нимало не зазирамо и да не само што нећемо обраћати пажњу на њихова мишљења и жеље, него смо спремни и способни доследном влашћу да угушимо израз и манифестацију њихову у сваком моменту и на сваком месту, да смо одједанпут узели све што нам је било потребно и да ми ни у ком случају нећемо делити с њима нашу власт... Тада ће они од страха зажмурити на све и очекиваће да виде шта ће све из овога произаћи.

Гоји су овнујско стадо, а ми смо за њих вуци. А ви знате што бива са овцама када се у тору појаве курјаци?...

Они ће зажмурити на све још и стога што ћемо им обећати повратак свих одузетих слобода чим умиримо непријатеља мира и укротимо све партије.

Треба ли говорити о томе колико ће времена они чекати тај повратак?

Зашто смо смислили и улили Гојма сву ову политику, улили не давши им могућности да разгледају њено наличје, зашто ако не зато да бисмо обиласком постигли оно, што наше растурено племе не може постићи другим путем. То је послужило као основа за нашу организацију тајнога масонства за које не знају и о чијим циљевима чак и не слуте животиње Гоји које смо повукли у показну армију масонских ложа да бисмо замазали очи њиховим саплеменицима.

Бог нам је даровао, као своје изабраном народу, растуреност, и баш у тој привидној за све слабости нашој испољила се сва наша снага која нас је сада довела до прага владавине целим светом.

Сад нам већ остаје мало да дозиђујемо на удареном темељу.

ПРОТОКОЛ бр. 12.

Масонско тумачење речи "слобода". Будућност штампе у масонском царству. Контрола штампе. Дописничке агентуре. Шта је прогрес по схватањима масонства? Још нешто о штампи. Масонска солидарност у савременој штампи. Покретање провинцијалних "друштвених" захтева. Непогрешност новог режима.

Реч "слобода", која се може тумачити разнолико, ми тумачимо и одређујемо овако:

Слобода је право да се може чинити оно што дозвољава закон. Овакво тумачење ове речи послужило нам у оно време тиме, што ће се сва слобода обрести у нашим рукама, јер ће закони рушити или стварати само оно што ми будемо желели по горе изложеном програму.

Са штампом ћемо поступити на следећи начин. – Какву улогу игра сада дневна штампа? Она служи бујном расправљању потребних нам страсти или себичном партизанству. Она бива празна, неправична, лажљива, и већина људи не схвата чему она служи. Ми ћемо је оседлати и добро зауздати, то исто ћемо урадити и са осталом штампом, јер каква смисла има избављати се од напада дневне штампе ако будемо остали мета за брошуре и књиге? Ми ћемо претворити садашњи скуп продукт јавности, скуп благодарећи неопходности његове цензуре, у уносни посао за нашу државу: ми ћемо је оптеретити нарочитим таксеним прирезом и кауцијама приликом оснивања органа штампе или типографија који ће морати осигурати нашу владу од сваких напада стране штампе. За евентуални напад ми ћемо кажњавати немилосрдно. Такве мере, као што су марке, кауције и казне донеће огроман приход влади. Истина, партијски листови могли би и не жалити новаша, али ми ћемо их забрањивати одмах после другог напада на нас. Нико се некажњено не може дотаћи ореола наше државничке непогрешивости. Повод за забрану издања – забрањени орган обеспокојава умове без икаквог повода и основа. Молим вас да имате у виду, да ће међу онима који нас нападају бити и органи које смо ми основали, али они ће нападати искључиво оне тачке које смо ми већ предодредили за измену.

Ниједна обзнана неће допирати у друштво без наше контроле. То ми и сада постижемо тиме што све новости примају само неколико агентура у којима се оне концентришу са свих крајева света. Ове агентуре биће тада потпуно наше установе и објављиваће само оно што им ми наредимо.

Кад смо ми сада умели да завладамо умовима гојских друштава у толикој мери да погодовамо сви они гледају на светске догађаје кроз обојена стакла оних наочара које им ми мећемо на очи, кад сада за нас ни у једној држави не постоје препреке које би нам затварале приступ ка државним тајнама, како их глупост гојска назива, шта ће тек бити онда када ми будемо признати господари света у лицу нашег свеопштег цара?!

По вратимо се на будућност штампе. – Сваки који пожели да буде издавач, библиотекар или штампар биће принуђен да добије за тај посао установљену диплому, која ће му се у случају кривице одмах одузети. Код таквих мера оруђе мисли постаће васпитно средство у рукама наше владе која неће допустити народним масама да лутају по прашумама маштања о благодетима прогреса. Ко од нас не зна да су те благодети и добротинства директни путеви ка ружним маштањима која су породила анархичне односе људи међу собом и према власти, јер је прогрес или, боље рећи идеја прогреса навела на мисао о еманципацији сваке врсте, не утврдивши њене границе... Сви такозвани либерали анархисти су, ако не дела а оно мисли. Сваки од њих јури за аветима слободе падајући искључиво у самовољу, т.ј. у анархију протеста ради протеста...

Пређимо на штампу. Ми ћемо је оптеретити таксама од табака и кауцијама, а књиге које имају мање од 30 табака – двоструко више. Ми ћемо их упишти у категорију брошура, да бисмо с једне стране смањили број листова који представљају собом најгори штампани отров, а с друге стране – та мера ће принудити на тако дугачке саставе да ће их свет мало читати, нарочито због њихове скупоће. Оно, пак, што ми будемо издавали сами, у корист умног упућивања у обележеном и жељеном правцу, биће јефтино и читаће се на јагму. Порезивање

ће умирити празан књижевни занос, а кажњивост ће ставити књижевнике у зависност од нас. Ако се и нађу они који желе да пишу против нас, неће се наћи љубитељи да њихова дела штампају. Пре него што прими на штампање какво дело издавач или штампар мора тражити од нас дозволу за то. На тај начин ми ћемо из раније знати све замке и интриге које нам се спремају, и ми ћемо их разбити предухитривши их унапред објашњењима по теми о којој се у књизи расправља.

Књижевност и новинарство две су најважније васпитне силе, – ето зашто ће наша влада постати власник већине листова. Тиме ће се неутралисати штетан утицај приватне штампе и задобити огроман утицај на умове... Ако одобримо десет дневних листова, ми ћемо основати својих тридесет и тако даље у том смислу. Али о томе не сме да буде ни најмање сумње у публици, чега ради ће и сви листови које ми будемо издавали имати најразличније и најпротивније по спољашњости правце и мишљења, што ће изазвати поверење према нама и привући на нашу страну наше противнике који ништа о томе не слуте, те ће на тај начин пасти у нашу клопку и бити потпуно безбедни.

На првом месту биће постављени органи службеног карактера. Они ће увек бити на страни и чувати наше интересе, то ће стога и њихов утицај бити релативно ништаван.

На другом – стајаће органи полуслужбени чија ће се улога састојати у томе да привуку равнодушне и загрејане.

На трећем месту поставићемо тобоже нашу опозицију, која ће макар у једном од својих органа представити се тобоже као наш антипод. Наши стварни противници примиће у души ову варљиву опозицију за своје људе и показаће нам своје карте.

Сви наши листови представљаће све могуће правце – аристократски, републикански, револуционарни, шта више анархистички – докле год, наравно, буде био жив устав... Они ће, као индијски богић Вишну, имати стотину руку од којих ће свака пипати пулс чији год хоћете у јавном миљењу. Када пулс буде убрзан, тада ће ове руке повести миљење у правцу нашег циља, јер узбуђена особа губи моћ расуђивања и лако се подаје сугестији. Оне будале, које буду мислиле да понављају мишљење листа свога логора, понављаће наше мишљење или оно које ми желимо. Уображавајући да иду за органом своје партије, они ће поћи за оном заставом коју ми будемо истакли.

Да бисмо упућивали у том правцу наше новинарске милиције, ми морамо нарочито пажљиво организовати овај посао. Под именом централног одсека штампе ми ћемо основати књижевне скупове на којима ће наши агенти давати пароле и сигнале. Претресавајући и опонирујући нашим пројектима увек површно и недодиривши суштину њихову, наши ће органи водити празно пушкарање са службеним листовима само зато, да би нам пружили повод да се изјаснимо подробније него што смо то могли урадити у својим почетним службеним изјавама, наравно, кад то за нас буде било пробијачно.

Ови напади на нас одиграће још и ту улогу што ће поданици бити уверени у потпуно слободу јавне говорнице, а нашим ће агентима то дати повод да тврде како противнички листови говоре којештарије, јер не могу да нађу праве за стварно оповргавање наших наређења.

Такве, неприметне за јавно миљење, али сигурне мере најуспешније ће повести јавну пажњу и поверење у страну наше владе. Благодарети њима ми ћемо уколико то буде потребно узбуђивати и умиривати духове у политичким питањима, убеђивати или збуњивати, штампајући час истину, час лаж, факте или њихова побијања, с обзиром на то да ли су они добро или рђаво примљени, увек опрезно пипајући терен пре него што на њ ступимо... Ми ћемо побјеђивати наше противнике насигурно, јер

они неће имати на расположењу органе штампе у којима би се могли изјаснити до краја услед горепомених мера предузетих против штампе.

Пробне камичке које ми будемо бацали у трећем разреду наше штампе, у случају потребе, ми ћемо енергично оповргавати у нашим полуслужбеним листовима.

И сада већ у извесним формама, рецимо у француском новинарству, постоји масонска солидарност у пароли: сви органи штампе везани су међу собом професионалном тајном; слично старим аугурима, ниједан члан њезин неће издати тајну својих сазнања и података, ако није одлучено да се она објави. Ниједан од новинара неће одлучити да ода ту тајну, јер се ниједан од њих не пушта у књижевност, ако у целој прошлости његовој нема какве било срамне ранице. Те би ране биле одмах отворене. Докле год су те ране само тајна њих неколицине, ореол дотичног новинара привлачи мишљење већине света – за њим иду са одушевљењем.

Ми рачунамо нарочито на провинцију. У њој ми морамо изазвати оне наде и тежње, са којима бисмо се увек могли бацити на престоницу, истичући их престоницама за самосталне наде и тежње провинције. Јасно је, да избор њихов мора бити увек исти – наш. Нама је потребно да се престонице понекад, док ми не узмемо цуну власт, нађу обавијене провинцијалним мишљењем народа, т.ј. већине удељене од наших агената. Нама је потребно да се престонице у психолошком тренутку не одају претресавању и критици свршеног факта из јединог разлога што је он примљен мишљењем провинцијалне већине.

Када будемо у периоду повога режима, прелазног ка нашој владавини, ми нећемо смети допустити да штампа открива друштвено неваљалство; потребно је да се мисли да је нови режим у толикој мери све задовољио, да су чак и злочини ишчезли... Сви случаји злочинства морају остати познати само њиховим жртвама и случајним сведоцима – никоме више.

ПРОТОКОЛ бр. 13.

Потребе у насушном хлебу. Питања политике. Питања индустрије. Забаве и весела. Народни домови. "Истина је једна". Велики проблеми.

Нужда у насушном хлебу приморава Гоје да ћуте и да буду покорне слуге. Агенти узети из њихове средине у нашу штампу претресаће по нашем наређењу оно што је нама незгодно да издајемо непосредно у службеним документима, а ми ћемо за време те новинарске граје узети и спровести мере које желимо и поднети их публици као свршени факат. Нико неће смети тражити да се укине оно што је већ решено, тим пре што ће оно бити представљено као побољшање... А у том ће штампа окренути мисли на нова питања (јер ми смо навикли људе да траже све ново). На претресање тих нових питања навалиће сви они шупљоглави извршитељи судбине који још ни сада не могу да појме да они ништа не разумеју у ономе што хоће да разматрају. Питања политике никоме нису приступачна сем оних који руководе њоме већ много векова, творца њених.

Из свега овога ви ћете видети да тражењем мишљења гомиле ми само олакшавамо кретање нашег механизма, и ви можете запазити да ми не тражимо одобравање наше радње, него оних речи које ми пуштамо по овом или оном питању. Ми стално објављујемо да се у свим нашим мерама које предузимамо руководимо са поузданошћу да послужимо општем добру.

Да бисмо одвукли сувише немирне људе од претресавања питања политике ми сада спроводимо тобоже нова питања њена – питања индустрије. На том попришту нека бесне до миле воље! Маса су вољне да не дејствују, да се одмарају од тобожње политичке делатности (на

коју смо их навикли да бисмо се уз њихову сарадњу борили са гојским владама), али само под условом нових запослења, у којима им ми указујемо тобож тај исти политички правац. Да оне саме не би нешто смислиле, ми их још ометамо забавама, весељем, играма, страсти-ма, народним домовима... Ускоро ћемо преко штампе почети предлагати конкурсне утакмице у вештини, спорту свих врста: ово интересовање одвратиће коначно духове од питања на којима бисмо се морали са њима борити. Одвикавајући се све више и више од самосталног мишљења људи ће почети униформно говорити с нама, јер ћемо само ми бирати и предлагати нове правце ми-сли... Наравно, преко таквих лица са којима нас они неће сматрати за солидарне.

Улога либералних утописта биће дефинитивно оди-грана када наша влада буде призната. Дотле ће нам они послужити као добре слуге. Стога ћемо још упућивати духове на свакојака измишљања фантастичних теорија, нових и тобоже прогресивних: та ми смо са пуним успе-хом завртели прогресом шупље гојске главе и сада нема међу Гојима ума који би могао увидети да се под овом речју крије скретање од истине у свима случајима где није реч о материјалним проналасцима, јер је истина једна и у њој нема места прогресу. Прогрес, као лажна идеја, служи замрачењу истине, да је не би нико могао знати осим нас, божјих изабраника, чуvara њених.

Кад наступи наше царство, тада ће наши оратори го-ворити о великим проблемима који су узбуђивали човечанство зато да би га на крају крајева довели до наше благе владавине.

Ко ће посумњати тада да смо све ове проблеме ми били уdesили и наместили према политичком плану који нико није проклевио у току многих векова?!

ПРОТОКОЛ бр. 14.

Религија будућности. Будуће ropство. Неприступачност сазнања тајни религије будућности. Порнографија и будућа штампа реч.

Када се ми зацаримо, ми нећемо желети да постоји друга религија осим наше, религија о једном Богу, са којим је наша судбина везана нашим избраништвом и којим је та иста судбина сједињена са судбинама света. Према томе ми морамо оборити сва веровања. Ако се из тога створе савремени атеисти, то неће као прелазни степен ништа сметати нашим изгледима, него ће по-служити као пример за она покољења која ће слушати проповеди о религији Мојсија која је својом смишљеним и непоколебљивим системом довела до покоренја нама свих народа. У томе ћемо ми подвући и њену ми-стичку истину, на којој ће се, рећи ћемо ми, оснивати сва њена васпитна снага... Тада ћемо у сваком згодном случају публиковати чланке, у којима ћемо сравњивати нашу благу владавину са прошлима. Благодети мира, макар и изнуђеног вековима немира, послужиће као но-ви рељеф учињеноме добру. Погрешке гојских админи-страција биће описиване у најјаснијим бојама. Ми ћемо посејати такву одвратност према њима да ће народи претпостављати спокојство у ropском стању правима фамозне слободе која су их толико научила, исцрпла изворе људског постанка, која су експлоатисана гоми-лом варалица и битанги које ни саме нису знале шта раде... Бескорисне промене владавине, на које смо ми подбадали Гоје кад смо поткопавали њихове државне темеље, толико ће досадити народима да ће они претпоста-вити да трпе од нас све, само да се не излажу ризику да поново искусе пређашње немире и невоље. Ми ћемо нарочито подвлачити историјске погрешке гојских упра-ва које су толико векова мучиле човечанство одсуством интелигенције и довитљивости у свему што се тиче истинског његовог добра, не видећи да су ти пројекти

све више погоршавали, а не побољшавали стање општих односа на којима се заснива човечански живот...

Сва снага наших принципа и мера састојаће се у томе што ћемо их ми истаћи и протумачити као јасни кон-траст распаднутом старим порецима друштвеног уређења.

Наши филозофи ће разматрати и претресати све не-достатке гојских веровања, али нико и никада неће претре-сати нашу веру са њене праве тачке гледишта јер њу нико неће темељно упознати осим наших, који никада неће сме-ти издати њене тајне.

У земљама које предјаче ми смо створили безумну, одвратну, прљаву књижевност. Још неко време по нашем ступњу на власт ми ћемо подстицати њезин опо-станак да би она што рељефније оцртала контраст гово-ра, програма који се разлежу са наших висина... Наши наметни људи, нарочито васпитају за то да руководе Гоје, састављаће говоре, пројекте, мемоаре, чланке, који-ма ћемо утицати на духове, водећи их ка појмовима и знањима које смо ми обележили.

ПРОТОКОЛ бр. 15.

Једнодневни светски преврат. Казне. Будућа судбина Гоја-масона. Мистичност власти. Размножавање масон-ских ложа. Централна управа мудраца. "Азефовштина". Масонство као руководилац свих тајни друштва. Значај јавног успеха. Колективизам. Жртве. Казне масона. Пад престижа закона и власт. Предизбраништва. Краткоћа и јасност закона будућег царства. Послушност старешина. Мере против злоупотребе власти. Суровост кажњавања. Крајњи рок судијске старости. Либерализам судија и вла-сти. Светски новац. Апсолутизам масонства. Право касаци-је. Патријархални "изглед" власти будућег "владара". Обожавање владара. Право јачег као једино право. Цар израилски – патријарх света.

Када се ми дефинитивно зацаримо, благодарећи државним превратима који ће свугде бити припремље-ни за један исти дан, после дефинитивног признања неподобности свих постојећих влада (а дотле ће проћи доста времена, можда и цео један век), ми ћемо се поста-рати да против нас не буде завера. Тога ради ми ћемо немилосрдно казнити све оне који предусретну нашу владавину с оружјем у рукама. Свако ново оснивање каквог било тајног удружења биће такође кажњено смрћу, а она која данас постоје, која ми познајемо и која су нам учинила извесне услуге, укинућемо и послаћемо их у далеке континенте изван Европе. Тако ћемо посту-пити с оним Гојима масонима који одвећ много знају; оне пак, које ћемо из било којих разлога помиловати, биће у сталном страху од изгнанства. Ми ћемо издати закон по коме ће сви бивши учесници тајних друштва подлегати прогонству из Европе као центра наше управе.

Одлуке наше владе биће дефинитивне и без апелаци-је.

У гојским друштвима, у којима смо посејали тако дубоко корење неслоге и протестантизма, могуће је установити ред само немилосрдним мерама које јасно и оштро доказују власт: не треба гледати на жртве које се приносе будућем добру. У постизању добра ма и путем приношења жртава састоји се обавеза сваке владе, која је свесна тога да се не само у привилегијама него и у обавезама састоји њезин опстанак. Главна је ствар за стабилност управе учвршћење ореола моћи, тај се ореол постиже само величанственом непоколебљивошћу вла-сти која би носила на себи знаке неприкосновености од мистичких узрока – од Божјег избора. Тако је било до последњег доба руско Самодржавље – једини у свету наш озбиљни непријатељ, ако не рачунамо Папство. Сетите се,

примера ради, како Италија, заливена крвљу, није такла ни длаку на глави Сулиној који је ту крв и пролио: Сула је својом моћи био бог у очима народа који је он намучио, а његов мушки и храбри повратак у Италију ставио га је изван прикосновености... Народ не дира онога који га хишотише својом храброшћу и снагом духа.

За време до почетка нашег царства ми ћемо, напротив, створити и умножити франк – масонске ложе у свим земљама света, увући ћемо у њих све који могу бити и који већ јесу истакнути посланици, јер ће у тим ложама бити главно обавештајно место и утицајно средство. Све ове ложе ми ћемо сконцентрисати под једну управу која ће бити само нама позната а свима осталима непозната и која ће бити састављена од наших мудраца. Ложе ће имати свога представника, који ће собом прикривати поменути управу масонства, од које ће долазити парола и програм. У тим ложама ми ћемо завезати чвор свих револуционарних и либералних елемената. Оне ће се састојати из свих друштвених слојева. Најскривеније политичке замисли биће нам познате и потпашиће под наше руководство онога часа кад и поникну. Чланови тих ложа биће готово сви агенти међународне и националне полиције, јер је њена служба за нас незамењива у том погледу што полиција може не само на свој начин да се обрачуна са непокорним него и да прикрије наше радње, да створи поводе за незадовољство итд.

У тајна друштва обично најрадије ступају аферисте, каријеристе и уопште људи већином лакомислени, са којима нам неће бити тешко да водимо послове и помоћу њих да навијемо механизам машине коју смо пројектовали... Ако се овај свет ускомеша и узбуни, онда ће то значити да нам је било потребно да га узбудимо да бисмо порушили његову одвећ велику солидарност. Ако у његовој средини поникне завера, онда ће на чело њено стати нико други до један од наших највернијих слуга. Природно је да ћемо ми, а нико други, повести масонску акцију, јер ми знамо куда је водимо, знамо крајњи циљ свакога дејства; Гоји пак не знају ништа, не знају чак ни непосредни резултат: њих задовољава обично тренутни рачун задовољења самољубља у извршењу онога што је замишљено, не примешујући чак ни то да и сама замисао не припада њиховој иницијативи него нашем навођењу на дотичну мисао...

Гоји иду у ложе из радозналости или у нади да се уз припомоћ њихову прогурају што ближе ка богатој друштвеној трпези, а неки опет зато да би имали могућности да изнесу пред публику своја неостварљива и неоснована маштања: они жуде за емоцијом успеха и аплауза на који смо ми врло издашни. Ми им зато и дајемо тај успех да бисмо се користили самообманом која отуда проистиче, при којој људи неприметно усвајају наше сугестије, не зазирући од њих, у пуној уверности да њихова непогрешност сипа своје мисли, а да туђе већ не може да прима... Ви не можете ни да замислите како се најпаметнији међу Гојима може довести до несвесне наивности, под условима самообмане, и како их је у исто време лако обесхрабрити најмањим неуспехом, рецимо прекидом аплауза и довести до ропске покорности, само да би се успех обновио... Уколико наши запостављају успех да би само спровели своје планове, уколико су Гоји готови да жртвују све планове да би се само дочепали успеха. Та њихова психологија знатно нам олакшава задатак њихова упућивања. Ови тргови по изгледу имају овнујске душе, а у главама њиховим дува промаја. Ми смо их попели на коњића маште о томе да ће симболична јединица колективизма прогутати људску индивидуалност... Они се још нису снашли и разабрали и неће се разабрати у тој мисли, да је овај коњић очигледно рушење најглавнијег закона природе, која је створила у самом почетку стварања света јединицу која не личи на друге, наиме баш у циљу индивидуалности.

Кад смо их ми могли довести до таквог безумног слепила, није ли то фрапантно јасан доказ колико је ум

гојски човечански неразвијен у савишењу са нашим умом?!... То баш поглавито и гарантује наш успех.

Колико су били проницави наши стари мудраци кад су говорили, да за постизање озбиљног циља не треба презати ни од каквих средстава и не гледати на број жртава које се приносе ради тога циља... Ми се нисмо обзирали на жртве из средине гојске марве, мада смо жртвовали многе наше, али смо им сада дали такав положај на земљи о каквом они нису могли сањати. Релативно многобројне жртве наше сачувале су нашу народност од пропасти.

Смрт је неизбежан крај за свакога. Боље је да се тај крај примакне онима који ометају наш посао, него ли к нама, к нама који стварамо тај посао. Ми кажњавано масоне тако да нико сем браће о томе не може посумњати, шта више ни саме жртве казне: сви они умиру кад је то потребно, рекло би се, од нормалног обољења... Знајући то, чак и браћа не смеју протестовати. Таквим мерама ми смо ишчупали из средине масонства и сам корен протеста против наших наређења. Проповедајући Гојима либерализам ми у исто време држимо свој народ и наше агенте у сталној послушности.

Под нашим утицајем извршење гојских закона скраћено је и сведено до минимума. Престиж закона подривен је либералним тумачењима уведеним у ту сферу. У најважнијим политичким и принципијелним стварима и питањима судије решавају онако како им ми наредимо, виде ствари у оној светлости којом их ми осветлимо, за гојску администрацију, наравно, преко подметнутих лица са којима ми тобоже ничег заједничког немамо, – мишљењем новина или другим путевима. Чак и сенатори и виша администрација слепо примају наше савете. Чисто животињски ум Гоја није способан за анализу и посматрање, а још мање за предвиђање онога чему могу одвести извесна постављања питања.

У тој разлици у способности мишљења између Гоја и нас може се јасно видети печат избраништва и човечности за разлику од инстинктивног, животињског ума Гоја. Они виде, али не предвиђају и не проналазе (изузев само материјалне ствари). Из тога се јасно види да нас је сама природа предодредила да руководимо и управљамо светом.

Када дође време наше јавне управе, време да манифестујемо њену благотворност, ми ћемо прерадити сва законодавства, наши ће закони бити кратки, јасни, стални, без икаквих тумачења, тако да ће сваки бити у стању да их добро и поуздано зна. Главна одлика њихова биће послушност према старешинама доведена до грандиозног степена. Тада ће све злоупотребе ишчезнути услед одговорности свих до једнога пред највишом влашћу представника власти. Злоупотребе пак власти која лежи ниже ове последње инстанце кажњаваће се тако немилосрдно да ће сваки изгубити вољу да експериментира са својом снагом. Ми ћемо једнако и будно мотрити на сваки корак администрације од које зависи кретање државне машине, јер разузданост у њој порађа разузданост свугде: ниједан случај незаконитости и злоупотребе неће остати примерно некажњен.

Прикривање, солидарно гледање кроз прсте међу службеницима у администрацији – све ово зло ће ишчезнути после првих примера суровог кажњавања. Ореол наше власти захтева целисходне, т.ј. сурове казне за најмање рушење, ради личне користи, њеног највишег престижа. Онај који пострада, ма и несразмерно својој кривци, биће као војник који пада на административном пољу у корист власти, принципа и закона који не допуштају одступање са друштвеног пута на лични. На пример: наше ће судије знати да ће они, у жељи да се похвале глупим милосрђем, нарушити закон правосудја који је створен ради примерног поучавања људи казнама за истуне, а не ради изложбе духовних особина судија. Те особине је умесно показивати у приватном животу, а не на

јавном терену који представља собом васпитну основу човечанског живота.

Наш судски персонал служиће највише до 55 година живота, пре свега зато што се стари упорније држе предрасуда, што су мање способни да се покоравују новим наредбама, а друго, зато што ће нам то створити могућност да таквом мером постигнемо гipкост премештања персонала који ће се тиме лакше савити под нашим притиском: ко зажели да остане на своме месту мораће се слепо покоравати да би то заслужио. Уопште, наше судије ћемо бирати из средине само оних који ће тврдо знати да је њихова улога у кажњавању и примени закона, а не у маштању о испољавању либерализма на рачун државног васпитног плана, као што то сада уображавају Гоји... Мера премештања служиће још и за слабење колективне солидарности међу службеницима и привезаће их све за интересе владе, од које ће зависити њихова судбина. Млади нараштај судија биће васпитан у идејама недопуштања таквих злоупотреба које би могле нарушити установљени ред у односима наших поданика међу собом.

Сада Гојске судије чине попуштања и гледају кроз прсте свакојаким злочицима немајући правилно схватање о своме позиву јер се садашњи управљачи при одређивању судија не старају да им улију осећај дужности и свест о послу који се од њих изискује. Као што животиња пушта своју децу на тражење плена, тако и Гоји дају својим поданицима лукративна места и не мислећи да им разјасне зашто је то место створено. Зато и пропадају њихове управе саме од себе кроз дејство властите администрације.

Нека резултати ових дејстава послуже као још једна лекција за нашу управу.

Ми ћемо искоренити либерализам на свима важним стратегијским положајима наше управе, од којих зависи васпитање свих потчињених нашем друштвеном слоју. На те положаје доћи ће само они које ми будемо васпитали за административну управу. На могућну примедбу да ће пензионисање старих службеника скупо стати државну благајну рећи ћу, пре свега, да ће се њима претходно наћи приватна служба у замену за изгубљену, а друго, напоменућу да ће у нашим рукама бити сконцентрисан сав светски новац, те се следствено наша влада нема шта бојати скупоће...

Наш апсолутизам у свему ће бити доследан и стога ће наша велика воља у свакој својој одредби бити поштована и без поговора извршавана: она ће игнорисати свако негодовање, свако незадовољство, искорењујући свако њихово испољавање у дејству примерним казнама.

Ми ћемо укинути касационо право, које ће прећи у нашу искључиву надлежност – у надлежност управљача, јер ми не смејемо допустити да се у народу роди мисао о томе да судије које смо ми поставили могу доносити неправилне одлуке. Ако се пак ма шта слично догоди, ми ћемо сами касирати одлуку али са тако примерном казном одмереном судији за неразумевање свога посла и позива, да се ти случаји више неће поновити... Понављам да ћемо ми знати сваки корак наше администрације на коју само и треба мотрити да би народ био задовољан нама, јер је он у праву да тражи од добре управе и доброг чиновника.

Наша ће управа имати изглед патријархалног очинског старања нашег управљача. Наш народ и поданици видеће у њему оца који се брине о свакој невољи, о сваком дејству, о сваком узајамном односу како поданика једног према другоме, тако и њих свију према управљачу. Тада ће они бити толико прожети мишљу да им је немогућно бити без тога старања и руковођења, ако желе да живе у миру и спокојству, да ће са страхопоштовањем, блиским обожавању, признати самодржавље нашег владара, нарочито кад се увере да га наши намештеници не замењују својом влашћу, него само слепо извршавају његова наређења. Они ће се радовати што смо ми све регулиса-

ли у њиховом животу, као што раде паметни родитељи који хоће да васпитавају своју децу и осећају дужности и послушности. Ти народи су у односу према тајнама наше политике вечно непунлетна деца, исто тако као и њихове владе.

Као што видите, ја заснивам наш деспотизам на праву и дужности: право приморављања на извршење дужности директна је обавеза владе која је отац својих поданика. Она има право снажнога зато, да се користи њиме за добро упућивање човечанства ка природно одређеном строју – послушности. Све у природи налази се у послушности, ако не људима, а оно околностима, или својој природи, у сваком пак случају јачему. Будимо дакле ми тај јачи ради добра.

Ми смо дужни без предомишљања жртвовати посебне личности, рушиоце установљеног реда, јер у примерној казни зла лежи велика васпитна задаћа.

Када цар израиљски стави на своју свештену главу крупну коју му Европа поднесе, он ће постати патријарх света. Неопходне жртве које он буде принео услед њихове целиходности никада неће достићи ону цифру жртава које су принели у току векова грандоманија и надметање гојских влада и владара.

Наш цар ће се налазити у сталном опћењу са народом и говориће му са трибине беседе које ће таласи гласова разносити одмах по целој свету.

ПРОТОКОЛ бр. 16.

Пешкодљивост универзитета. Замена класицизма. Васпитање и знање. Реклама власти "владара" у школама. Укидање слободне наставе. Нове теорије. Независност мисли. Очигледна настава.

У циљу уништења сваких колективних снага, сем наших, ми ћемо учинити нешкодљивим први степен колективизма – универзитете, преваспитававши их у новом правцу. Њихове старешине и професори биће припремани за свој посао у духу исцрпних тајни програма дејства, од којих они некажњено неће одступити ни за јоту. Они ће бити постављани са нарочитом опрезношћу и биће доведени у потпуну зависност од владе.

Ми ћемо искључити из наставе државно право, као и све што се дотиче политичког питања. Ови предмети ће се предавати неколиким десетинама лица изабраних и посвећених по нарочитим способностима. Универзитети не смеју из својих зидова пуштати жутокљунике који спремају и кроје планове устава као комедије или трагедије, бавећи се питањима политике у којима се и њихови очевни никада и ништа нису разумевали.

Рђаво упућено упознавање великог броја лица са питањима политике ствара утописте и лоше поданике, као што и сами можете запазити из примера општег васпитања Гоја у том правцу. Нама је требало да уведемо у њихово васпитање све оне принципе који су тако сјајно начели њихов строј. Када ми будемо на власти удаљићемо из васпитања све оне предмете који изазивају забуну и направимо од омладине послушну децу старешина, децу која воле онога што управља као свој ослонац и наду за мир и спокојство.

Класицизам, као и свако изучавање старе историје у којој је више рђавих него добрих примера, ми ћемо заменити изучавањем програма будућности. Ми ћемо избрисати из памћења људи сва факта прошлих векова који нам нису по жељи, а оставићемо само оне који оцртавају само погрешке гојских владарина. Учење о практичном животу, о обавезном уређењу, о односима људи једног према другоме, о избегавању рђавих, себичних примера који сеју заразу зла и друга слична питања васпитног карактера стајаће на челу наставног програма састављеног према посебном плану за свако звање, не генера-

лишући наставу ни под каквим видом и изговором. Таква поставка питања има нарочиту важност.

Свако друштвено звање мора бити васпитано у строгом разграничењима и у складу са његовим позивом и радом. Случајни генији увек су умели и умеће да промакну у друга звања, али због те ретке случајности пропуштати у туђе радове лица неспособна, одузимајући места од оних који припадају тим редовима по рођењу и занимању – потпуно је безумље. Ви знате чиме се то свршило по Гоје, који су допустили ову вапијућу бесмислицу.

Да би онај који управља чврсто засео у срцима и умовима својих поданика, треба за време његове делатности предавати целома народу по школама и на трговима о његовом значају и делима, о свима његовим лепим и племенитим почедима.

Ми ћемо уништити сваку слободну наставу.

Ученици ће имати право заједно с родитељима да се као у клубу искупљају по школским заводима: за време тих скупова, у празничне дане, предавачи ће држати тобоже слободна предавања о питањима човечанских односа, о законима примера, о репресалијама које долазе од несвесних односа и, најзад, о филозофији нових теорија још необјављених свету. Ове теорије ми ћемо уздићи до догмата вере као прелазни степен ка нашој вери. Кад завршим излагање нашег програма рада у садашњости и будућности, ја ћу вам прочитати о основи ових теорија.

Једном речју, знајући из многовековног искуства да људи живе и руководе се идејама, да те идеје људи усишу само помоћу васпитања које се даје са подједнаким успехом свим узрастима, наравно, само различним начинима, ми ћемо усисати и конфисковати у нашу корист последње блеске независности мисли, коју ми већ одавно управљамо на потребне нам предмете и идеје. Систем обуздавања мисли већ је у дејству, у такозваном систему очигледне наставе, који има да претвори Гоје у немислеће, послушне животиње, које очекују очигледност да би је могли разумети... Буржуа, један од најбољих наших агената у Француској, већ је објавио нов програм очигледне наставе.

ПРОТОКОЛ бр. 17.

Адвокатура. Утицај гојског свештенства. Слобода савести. Папски двор. Цар јудејски као патријарх – папа. Начини борбе са постојећом црквом. Задаци савремене штампе. Организација полиције. Добровољачка полиција. Шпијунство по образцу кагалне шпијунске. Злоупотребе власти.

Адвокатура ствара људе хладне, сурове, упорне, безпринципне, који се стављају у свима случајевима на безлични, чисто легални терен. Они су се навикли да све навијају у корист заштите, а не социјалног добра. Они се обично примају сваке заштите, теже да се домогну оправдања по сваку цену хватајући се за ситне зачолнице јуриспруденције, чиме они деморалишу суд. Стога ћемо ту професију ставити у уске рамове који ће је затворити у сферу извршног чиновништва. Адвокати ће, као год и судије, бити лишени општења са странкама, добијаће послове само од суда, разматраће их по рефератима и документима, штитиће своје клијенте после саслушања њихова на суду по разјашњеним фактима. Они ће добијати хонорар без обзира на каквоћу заштите. То ће бити прости референти послова у корист правосуђа, као противтег тужиоцу који ће бити референт у корист оптужбе: то ће скратити судски реферат. На тај начин установиће се поштена, непристрасна одбрана која се неће вршити из интереса, већ по убеђењу. То ће, између осталог, одстранити подмићивање другова које се данас практикује, њихов пристанак да добије ствар онога који плати.

Свештенство Гојско ми смо се већ побринули да дискредитијемо и тиме разоримо њихову мисију која би нам данас могла много сметати. Свакога дана њихов утицај на народе слаби и пада. Слобода савести је прокламована сада свугде, следствено, нас само не многе године деле од момента потпуног слома хришћанске религије; са другим религијама ћемо још лакше изаћи на крај, али о томе је још рано да говоримо. Ми ћемо ставити клерикализам и клерикале у тако узане оквире да ће њихов утицај поћи правцем обрнутим своје ранијем кретању.

Када дође време да ночано уништимо папски двор онда ће прет невидљиве руке показати народима да треба да се крену у правцу тога двора. Када се народи устреме и појуре тамо ми ћемо се појавити тобож као његови заштитници, да би се спречила одвећ јака пуштања крви. Овом диверзијом ми ћемо се провући у сама недра његова и више нећемо изаћи отуда докле год не подгриземо сву моћ тога места.

Цар јудејски биће прави васељенски папа, патријарх интернационалне цркве.

Али, за време док ми не преваспитамо омладину у новим прелазним верама, а затим и у нашој, ми нећемо отворено дирати постојање цркава, него ћемо се са њима борити критиком која изазива расцеп...

Уопште, наша савремена штампа изобличаваће државне послове, религије, неспособности Гоја, и све то најбезобзирнијим изразима, да би их на све начине унизили тако како уме да уради само наше генијално племе...

Наше царство биће апологија божића Вишну, у коме се налази његово оличење – у свакој од стотине наших руку биће по опруга социјалне машине. Ми ћемо све видети без помоћи службене полиције која, у оној форми њезиних права какву смо ми израдили за Гоје, смета владама да виде. По нашем програму трећина поданика мотриће на остале из осећаја дужности, из принципа добровољне државне службе. Тада неће бити срамно назвати се шпијуном и достављачем, него похвално, али ће зато неосноване доставе бити строго кажњаване, да се не би размножила злоупотреба тога права.

Наши агенти припадаће како вишим тако и нижим слојевима друштва, биће из средине веселе административне класе, из средине издавача, типографа, књижара, трговачких помоћника, радника, кочијаша, лакеја итд. Ова бесправна, неопуномоћена на какво било самовољство, те према томе и безвласна полиција само ће сведочити и реферисати, а проверавање њихових исказа и хапшења вршиће жандармеријски корпус и градска полиција. Онај који не достави виђено и чуто из области политичких питања биће подвргнут одговорности за прикривање, ако се докаже да је он у томе крив.

Слично ономе као што су данас наша браћа под личном одговорношћу обавезна да достављају кагалу о својим одступницима или онима који су запажени у печем што је противно кагалу, тако ће у нашем светском царству бити обавезан сваки наш поданик да врши дужност државне службе у том правцу.

Таква ће организација искоренити злоупотребе власти, силе, подмићивања – све оно што смо ми увели нашим саветима, теоријама натчовечанских права у навике Гоја... Но како бисмо друкчије могли повећати узроке и поводе за неред у њиховој администрацији ако не оваквим путевима?! Један од најважнијих међу њима су агенти за увођење реда, којима је пружена могућност да у својој разорној делатности испољавају и развијају своје рђаве наклонности: самовољу, самовлашће и у првом реду подмитљивост.

ПРОТОКОЛ бр. 18.

Мере за заштиту. Мотрење међу завереницима. Јавна заштита је пропаст власти. Заштита јудејског цара. Мистички престиж власти. Хапшење при првој сумњи.

Када нам буде потребно да појачамо строге мере заштите (најстрашнији отров за престиж власти) ми ћемо приредити симулацију нерда или испољавање незадовољства које се изражава помоћу добрих говорника. Ти говорници принуђени ће к себи симпатизере. То ће нам дати повод да вршимо претресе и надзор преко наших слугу из средине Гојске полиције.

Пошто већина завереника дејствује из љубави према вештини, да би се говорило, ми ћемо их све до испољења с њихове стране акције оставити на миру и само ћемо увести у њихову средину посматрачке елементе. Треба запамтити да престиж власти слаби и самњује се ако она открива често завере против себе: у томе се садржи презумпција признања, немоћи, или што је још горе, неправдиности. Вама је познато да смо ми разбили престиж Гојских владара честим атеитатима на њих преко својих агената, слепих овнова нашега стада, које је врло лако са неколико либералних фраза покренути на злочине, само ако они имају политичку боју. Ми смо принудили земаљске управљаче да признаду своју немоћ у објављивању јавних мера заштите и тиме ћемо упронастити престиж власти.

Наш владар биће штићен само најнеприметнијом стражом, јер ми нећемо допустити ни мисао о томе да би против њега могла постојати таква буна са којом он не би могао да се бори и од које би морао да се крије.

Кад бисмо ми допустили такву мисао, као што то чине Гоји, онда би самим тим потписали пресуду, ако не њему лично, а оно његовој династији у недалској будућности.

По строго одржаваној спољашности наш владар ће се користити својом влашћу само у корист народа, а никако у корист својих и династичких добити. Према томе, одржавајући, чувајући овај декорум, његову ће валет поштовати и бранити сами поданици, они ће је обожаваати у пуној свести да је са њом скопчано благостање сваког грађанина државе, јер ће од ње зависити ред и поредак друштвеног строја...

Штитити цара отворено значи признати слабост организације његове силе.

Наш владар ће у народу увек бити окружен гомилом тобож радозналост мушкиња и женскиња који ће заузети прве редове око њега, по изгледу случајно, а задржаваће остале редове тобож из поштовања према поретку. То ће изазвати и посејати пример издржљивости код других. Ако се у народу нађе какав молилац који би желео пробијајући се кроз редове да преда молбу, онда ће први редови примити ту молбу и на очиглед молиоцу предати је владару, те да сви знају да оно што се предаје долази тамо куда је означено, да следствено, постоји контрола владаочева. Орсеол власти захтева, опстанак свога ради, да народ увек може рећи: "Кад би за то знао цар" или "цар ће о томе сазнати".

Са установљењем службене заштите ишчезава мистички престиж власти: сваки ко има у себи извесне смелости сматра себе за господара над њом, бунтовник постаје свестан своје снаге и кад му се укаже прилика вреба моменат да јурне на власт... За Гоје смо проповедали друго, али зато и видимо пример докле су их довеле мере отворене заштите!...

Код нас ће злочинци бити хапшени чим се мање или више са основом посумња у њих: не може се, из бојазни да се случајно не деси погрешка, препустити политичком кривцу или злочинцу да побегне, јер ћемо према политичким иступима или злочинима бити уистину немилосрдни. Ако се још и може са извесном патежом допустити разматрање побуда у простим злочинима, то у сваком случају неће бити извињења за лица која се баве питањима у којима нико, сем владе, ништа не може разумети... Па и све владе чак не разумеју истинску политику.

ПРОТОКОЛ бр. 19.

Право предаје молби и пројеката. Бунтовништво. Судска надлежност политичких злочина. Реклама политичких злочина.

Уколико ми нећемо допустити самостално бављење политиком, утолико ћемо, напротив, подстицати сваковрне извештаје и петиције са предлозима на увиђај владе свакојаким пројеката за побољшање народног живота: то ће нам отворити недостатке или фантазије наших поданика, на које ћемо одговарати или извршењем, или разумним и јасним оповргавањем које би доказало кратковидост онога који резонује неправилно.

Бунтовништво није ништа друго до лавез штетета на слона. За владу, добро организовану не с полицијске већ са друштвене стране, лавез штетета на слона значи да оно није свесно његове снаге и значаја. Треба само добрим примером показати значај и једног и другог, па ће штете намах престати да лаје и почне да врти репом чим спази слона.

Да бисмо скинули престиж врлине са политичког злочина, ми ћемо га поставити на осуђеничку клупу заједно са крађом, убиством и свакојаким другим одвратним и прљавим злочинима. Тада ће јавно мишљење помешати и слити у својим разматрањима ту врсту злочина са срамотом и бруком свих других и жигосаће га подједнаким презрењем.

Ми смо се старали и, надама се, постигли да Гоји не дођу до таквог начина борбе са бунтовнишвом. У том циљу ми смо преко штампе и у говорима индиректно, у наметно састављеним уџбеницима историје, рекламирали мучеништво које су тобоже примили на себе бунтовници ради општег добра и благостања. Ова реклама је увела контингент либерала и ставила хиљаде Гоја у Редове нашег живог инвентара.

ПРОТОКОЛ бр. 20.

Финансијски програм. Прогресивна пореза. Прогресивне таксе у маркама. Фондовна каса. Хартије од вредности и застој повчаног оптицаја. Одговорно рачуноводство. Укидање предгавништва. Застој капитала. Повчана емисија. Златна валута. Валута вредности радничке снаге. Буџет. Државни зајмови. Једнопроцентна серија. Индустијске хартије од вредности. Гојски управљачи. Фаворити, масонски агенти.

Данас ћемо додирнути финансијски програм, о коме сам оставио да говорим напоследку као о најтежој, завршној и одлучној тачки наших планова. Приступајући му, ја ћу вас подсетити да сам вам и раније наговестио да је сума наших дејстава решена питањем наших цифара.

Кад се ми зацаримо наша ће самодржавна (аутократска) класа избегавати, из принципа самоодржања, да осетно оптерећује народне масе потезима, не заборављајући своју улогу оца и заштитника. Али пошто државна организација стаје скупо, ипак је неопходно добити потребна за то средства. Стога треба нарочито брижљиво изградити питање равнотеже у том предмету.

Наша управа, у којој ће цар поседовати легалну фикцију припадања њему свега што се налази у његовој држави (што је лако претворити у стварност), може прибећи законитом изузимању свеколиких сума ради регулације њиховог оптицаја у држави. Из тога излази да је покриће пореза најбоље вршити путем прогресивног пореза на својину. На тај начин ће се давати уплаћивати без притешњења или уништења у сразмерном проценту поседовања. Богаташи морају бити свесни своје обавезе да део својих сувишака препусте државној користи, пошто им држава гарантује сигурност у поседовању

остале своје сопствености и праве течевине, кажем поштење, јер ће контрола свачијег имања одстранити пљачку на законској основици.

Ова социјална реформа мора почети одозго, јер јој већ настаје време – она је неопходна као јамство мира.

Порез на сиротана је семе револуције и служи на уштрб држави која губи велико трчећи са малим. Независно од тога, порез на капиталисте умањиве пораст богатства у приватним рукама, у којима их сада држимо прикупљене као противтег сила гојских влада – државним финансијсма.

Порез који се повећава у процентном односу према капиталу даће много већи приход неголи данашњи с главе на главу и цензусни, који је за нас користан само као средство за изазивање немира и незадовољства међу Гојима.

Сила на коју ће се наш цар ослањати састоји се у равнотежи и гаранцији мира, чега ради је неопходно да капиталисти жртвују један део својих прихода ради безбедности дејства државне машине. Државне потребе треба да подмирују они којима то није тешко и од којих се има шта узети.

Таква ће мера уништити мржњу сиротана према богаташу, у коме ће он видети потребну финансијску потпору државе, видеће у њему организатора мира и благостања, јер ће видети да овај уплаћује потребна средства за њихово постигнуће.

Да не би интелигентни платци одвех јадиковали због нових плаћања, њима ће се при одређивању тих плаћања давати исцрпни рачуни, узимајући паравно оне суме које су предвиђене за потребе престола и административних установа.

Владалац неће имати својих добара, кад већ и онако све што је у држави представља његову својину, иначе би једно противречило другоме: факат властитих средстава уништио би право својине на свеопште властинство.

Родбина владарева, сем његових наследника који се такође издржавају о трошку државном, мора ступити у редове државних службеника и радити да би заслужила право својине: привилегије царске крви не смеју служити за пљачку државне касе.

Куповина, пријем новаца или наследства подлегаће прогресивним таксама. Непријављена, у овој такси неоповргнута, неизоставно лична, предаја својине повчане или какве било друге, наметнуће ранијем власнику плаћање процентног приреза за време од предаје тих сума па до дана кад је откријено прикривање изјаве о предаји. Признанице о предаји морају се сваке недеље подносити месној благајни са означањем имена, презимена и осталог места становања бившег и новог сопственика имања. Та лична предаја мора почињати од одређене суме која прелази обичне трошкове око куповине и продаје неопходнога која ће се уплаћивати таксеним маракама у одређеном проценту од јединице.

Срачунајте по колико ће пута такви порези покрити приходе гојских држава.

Фондовна државна благајна мора имати одређени комплет резервних сума, а све оно што буде прикупљено преко тога комплекта мора бити враћено у општицај. Те суме ће послужити за обављање јавних радова. Иницијатива таквих радова, која потиче из државних извора, чврсто ће привезати радничку класу за државне интересе и владаре. Од тих сума издвојиће се један део који ће бити употребљен на премије за проналаске и производњу.

Никако не треба преко одређених и широко прорачунатих сума задржати у државним благајнама ма и најмању јединицу, јер новац постоји за општицај и сваки његов застој штетно се одазива на ток државног механизма коме он служи као мазивно средство: застој мазива може пореметити правилно кретање тога механизма.

Замена једног дела повчаница процентним хартијама произвела је баш такав застој. Последнице те околности сада су већ довољно приметне.

Ми ћемо такође установити државно рачуноводство и у њему ће владар у свако доба имати потпун преглед државних прихода и расхода, изузев текуће још несастављене месечне рачуне и претходне, који још нису састављени.

Једино лице које неће имати интереса да пљачка државне касе је њихов власник, владар. Ето зашто ће његова контрола одстранити могућност губитка или расипања. Представљање на пријемима ради етикета, које одузима владаоцу драгоцено време, биће укинута да би владар имао време за контролу и размишљање. Тада његова моћ неће бити распарчана на фаворите, који окружују престо само ради сјаја и раскоши и који су заинтересовани само за своје, а не за опште државне интересе.

Економске кризе, које смо приредили за Гоје, створене су ничим другим до повлачењем новца из општицаја. Огромни капитали застали су благодаречи извлачењу новца из држава, које су биле принуђене да се баш њима обрате за зајмове. Ти зајмови су оптеретили финансије држава плаћањем процената, притисли их и везали помнутим капиталом... Концентрација индустрије у рукама капиталиста исцисала је све народне сокове, а с њима и државне...

Садашња емисија новца уопште не одговара свеопштој потреби, па стога и не може да задовољи све невоље радничке. Емисија новца мора бити у складу са повећањем становништва, при чему је неопходно рачунати као потрошаче и децу од дана рођења. Ревизија емисије битно је питање за цео свет.

Ви знате да је златна валута била пропаст за све државе које су је усвојиле, јер она није могла задовољити потрошњу новца, тим пре што смо ми повукли злато из општицаја уколико је год било могућно.

Код нас мора бити уведена валута вредности радничке снаге, па била она од хартије или од дрвета. Ми ћемо извршити емисију новца према нормалним потребама сваког поданика, повећавајући његову количину са сваким новоређеним човеком, смањујући је са сваким умрлим.

Рачунске послове обављаће сваки департаман (административна подела у Француској), сваки округ.

Да не би било задржавања у исплати новца на државне потребе, суме и рок њихове исплате одређиваће се указом владара: тиме ће се одстранити протекторат министарства над једном установом на уштрб других.

Буџети прихода и расхода биће вођени напоредо, да не би било нејасности, кад су удаљени један од другог.

Реформе гојских финансијских установа и принципа, које смо ми пројектовали, заоденућемо у такве форме да оне неће никога узнемирити. Ми ћемо указати на неопходност реформи услед оне збрке и каламбура од којих су дошли финансијски нереди код Гоја. Први перед, рећи ћемо, састоји се у томе што они почињу са одређивањем обичног буџета, који расте из године у годину, из следећих узрока: тај буџет они дотегле до половине године; затим траже поправни буџет који потроше за три месеца, после чега моле за допунски буџет, и све се то завршава ликвидационим буџетом. А пошто се буџет за наредну годину одређује према суми општег прорачуна, онда се свакогодишње скретање од норме протеже за 50% на годину, због чега се годишњи буџет уређује кроз десет година. Благодаречи таквим начинима, допуштеним немарношћу гојских држава, њихове су се касе испразниле. Период зајмова, који је после тога наступио, покупио је остатке и довео све државе гојске до банкрутства.

Ви добро знате да такву економију какву смо сугерисали Гојима ми не можемо водити.

Сваки зајам доказује државну немоћ и несхватање државних права. Зајмови као Дамоклов мач висе над главама владара који, уместо да узимају од својих поданика путем привремених пореза, иду испруженом руком да просе милостињу од наших банкара. Спољашњи су зајмови пијавице, које се никако не могу откинути од државног тела докле год оне саме не отпаду или их држава сама не збаци. Али гојске државе их не откидају, него их све више пуштају на себе, тако да оне морају неизбежно пронасти од добровољног пуштања крви.

У самој ствари, шта друго може представљати један зајам, уз то и спољашњи?!... Зајам – то је емисија државних меница које садрже процентну обавезу сразмерно суми позајмљеног капитала. Ако је зајам 5%, онда ће држава кроз двадесет година улудо платити процентну суму која ће бити равна узетом зајму; за четрдесет година плаћа двоструку суму, а за шездесет година троструку, а дуг остаје увек онај исти, неплаћени дуг.

Из овога рачуна јасно се види да, код облика свеопштег приреза, држава црпи последње парице сиромашних пореских обвезника да би исплатила иностране богаташе од којих је узела новац на зајам, уместо да те парице прикупи за своје потребе без процентних доплати.

Док су зајмови били унутрашњи, Гоји су само премештали новац из цепа сиротана у цепове богатана, али кад смо ми подмитили кога је требало, да бисмо пренели зајмове на спољашњи терен, онда су сва државна богатства потекла у наше касе и сви су Гоји почели да нам плаћају свој поданички данак.

Кад је лакомисленост гојских владара у погледу државних послова и подмитљивост министара или неразумевање у финансијским пословима других управних лица успело да задужи своје земље код наших каса неисплативим дуговима, онда треба знати колико нас је све то стало труда и новца.

Застој новца ми нећемо допустити, те зато неће бити ни државних процентних хартија, сем једнопроцентне серије, да не би плаћања процената предавала државну моћ пијавицама на исисавање. Право емисије процентних хартија биће искључиво препуштено индустријским друштвима, којима неће бити тешко да исплаћују проценте од својих добити, које држава не зарађује на позајмљени новац, као што то чине ова друштва, јер она зајми да потроши, а не да води привредне операције.

Индустријске хартије куповаће и влада која ће се од данашњег платиоца да ниција на зајмове претворити у зајмодавца из рачуна. Таква мера прекинуће застој новца, готованство и лењост који су нам били корисни код самосталних Гоја, али нежељени у нашој владавини.

Како је јасна и очигледна недотунавност чисто животињских мозгова гојских, која се испољава у томе што они нису ни мислили, узимајући од нас новац под интерес, да ће сав тај новац, па још са интересом на њ, они морати црпсти из својих државних цепова ради обрачуна са нама. Шта је било лакше и једноставније него узети потребан новац од својих грађана!

То доказује генијалност нашег изабраног ума у томе што смо ми умели тако да им представимо ствар зајмова да су они видели у њима штавише и своју корист.

Наши рачуни, које ћемо ми представити када наступи време, осветљени вековним експериментима што смо вршили над гојским државама, одликоваће се јасношћу и одређеношћу и очигледно ће показати свима користи од наших новотарија. Они ће учинити крај оним злоупотребима, благодарећи којима смо ми управљали Гојима, али које не могу бити допуштене у нашем царству.

Ми ћемо тако подесити рачунски систем да ни владар ни најмањи чиновник неће бити у стању да извуку ни најмању суму неприметно од њене намене или да је упуте другим правцем сем онога који је већ једном означен у одређеном плану дејства.

Без одређеног плана не може се управљати.

Идући неодређеним путем и са неодређеним резервама пропадају на путу хероји и витезови.

Гојски владари, које су по некадашњим нашим саветима одвраћали од државних послова свечаним пријемима, етикетама, веселим забавама и разонодама, били су само заслони наше управе. Извештаје фаворита, који су их замењивали на попришту послова, састављали су за њих наши агенти и сваки пут су задовољавали кратковиде умове обећањима да се убудуће предвиђају уштеде и побољшања... Од чега уштеде? Од нових прихода? – могли су да упитају и нису питали они који су читали наше извештаје и пројекте... Ви знате докле их је довела та немарност, до каквог су финансијског растројства они дотерали, без обзира на дивну вредноћу њихових народа.

ПРОТОКОЛ бр. 21.

Унутрашњи зајмови. Пасива и порези. Конверзије. Банкротство. Штеднишце и рента. Уништење фондовних берза. Таксирање индустријских вредности.

Свему ономе што сам вам на прошлом нашем скупу наложио додаћу још исцрпно објашњење унутрашњих зајмова. О спољашњим пак нећу вам више говорити, јер они су нас хранили националним пошима Гоја; за нашу пак државу неће бити странаца, тј. чега било спољашњег.

Ми смо се користили подмитљивошћу администратора и немарношћу владара позајмљујући гојским владама сасвим непотребне паре, те смо на тај начин добијали двоструке, троструке и веће суме. Ко би то могао чинити у односу према нама?... Стога ћу вам изложити детаљ само унутрашњих зајмова.

Објављујући закључење таквога зајма државе отварају упис на своје менице, тј. на процентне хартије. Да би оне биле приступачне свакоме одређује им се вредност од сто до хиљаде, а при том се чини попуст првим уписницима. Другога дана подиже им се вештачки цена, тобоже зато што су сви нагрнули да их купују. Кроз неколико дана касе такве бинају препуне и не знају куд ће с парам (зашто су их онда узимали?). Упис бајаги премана много пута емисију зајма; у томе је сав ефекат – видите ли колико је поверења према владиним меницама.

Али, кад је комедија одиграна, онда се појављује стварност пасиве и уз то врло тешке. За исплату процената мора се прибегавати новим зајмовима који не апсорбују, већ само повећавају главни дуг. Кад је кредит исцрпен прибегава се новим порезима да би се покрио не зајам, него само процентни на њ. Ти су прирези пасива која се употребљава за покриве пасиве...

Затим настаје време конверзија, али оне само смањују плаћање процента, а не покривају дугове; сем тога, оне не могу бити извршене без пристанка зајмодавца: приликом објаве конверзије предлаже се враћање новца онима који не пристају да конвертују своје хартије. Кад би сви изјавили да не пристају и потражили свој новац на траг, владе би биле ухваћене на своју сопствену удицу, јер не би биле у стању да исплате попуђени новац. Срећом, поданици гојских држава и њихових влада, не разумевајући се у финансијским пословима, увек су претпостављали губитак на курсу и смањење процента ризику нових улагања новца, чиме су пружали могућност овим владама да више пута збаци са себе пасиве од неколико милиона.

Сада, код спољашњих зајмова, Гоји не могу да праве такве смицалице, јер знају да ћемо ми потражити сав новац на траг.

Па тај начин признато банкротство најбоље ће доказати земљама одсуство везе између интереса народа и њихових влада.

Обраћам двоструку пажњу на ову околност и на следећу: сада су сви унутрашњи зајмови консолидовани

такозваним летећим дуговима, тј. таквима чији су рокови плаћања мање или више блиски. Те дугове сачињавају паре уложене у штедионице и резервне касе. Палазећи се дуго време на расположењу владином ти се фондови искоришћују за исплате процената на иностране зајмове, а место њих се полажу на исту суму улози ренте.

Дакле ови последњи покривају и запушавају све рупе и пукотине на гојским државним касама.

Кад се ми пошлемо на престо света, сва слична финансијска вијугања, као неодговарајућа нашим интересима, биће неповратно уништена, као што ће бити уништене и све фондовне берзе, јер ми нећемо допустити да се престиж наше власти колеба колебањем цена наших драгоцености које ћемо ми објавити законом у износу потпуне њихове вредности без могућности њихова спуштања или подизања... (Подизање даје повод спуштању, одакле смо ми и почели у односу према гојским вредностима).

Ми ћемо замесити берзе грандиозним државним кредитним установама чији ће се задатак састојати у таксирању индустријских вредности саобразно владиним комбинацијама. Те установе ће бити у стању да избаци на пијацу по пет стотина милиона индустријских хартија за један дан, или да их толико исто купи. На тај начин ће сва индустријска предузећа постати зависна од нас. Можете замислити какву ћемо моћ прибавити себи помоћу тога.

ПРОТОКОЛ бр. 22.

Тајна будућности. Многовековно зло као основа будућег добра. Ореол власти и мистичко клањање њој.

У свему што сам вам до сада изложио ја сам се брижљиво старао да вам насликам тајну свега што се дешава – што је било и што је сада – што јури у бујицу великих догађаја који долазе и већ су у блиској будућности, тајну закона наших односа према Гојима и финансијских операција. О тој теми остаје ми још само мало да додам.

У нашим је рукама највећа савремена сила – злато; за два дана ми га можемо из наших чуварница и складишта добавити у коликој хоћете количини...

Зар још треба доказивати да је наша владавина предоређана самим Богом?!... Зар таквим богатством ми нећемо доказати да је све оно зло, које смо толике векове били приморани да чинимо, на крају крајева послужило истинском добру – довођењу свега у ред?... Ма и по цену извесног насиља, али он ће бити уведен. Ми ћемо умети да покажемо да смо добротвори који смо вратили намученој и искиданој земљи истинско добро и слободу личности, којој ћемо дати да се користи спокојством, миром, достојанством односа, под условом, наравно, да се поштују и чувају закони које смо установили. Уз то ми ћемо разјаснити да се слобода не састоји у распуштености и разузданости, као што се исто тако достојанство и снага човека не састоје у свачијем праву да прокламује разорне принципе на форму слободе савести, једнакости и њима сличних: да се слобода личности никако не састоји у праву узбуђивања себе и других безобразним ораторством пред неуређеним руљама и зборовима, већ да се истинска слобода састоји у неприкосновености личности, која често и исправно врши и поштује све законе општежича, да се човечанско достојанство састоји у свести о својим правима и у исто време о својој неправности, а не само у сталном фантазирању у теми свога – Ја.

Наша ће власт бити славна, јер ће бити моћна, упављаће и руководиће, а неће гегати за вођама и ораторима, који избацију безумне речи називајући их великим принципима, а које, говорећи по савести, пису ништа друго до утопија... Наша ће власт бити вршилац реда у

коме се и састоји сва срећа људи. Ореол ове власти улиће свима мистичко клањање њој и страхопоштовање свих народа пред њом. Истинска сила не попушта ни у каквом праву, чак ни божанском: нико не сме приступити к њој да јој одузме макар и пед њене моћи.

ПРОТОКОЛ бр. 23.

Смањење производње луксузних предмета. Производња домаће ситне индустрије. Незапосленост. Забрана пијанства. Убиство старог друштва и његово васкрсење у новом облику. Избраник Божји.

Да би се народи навикли на послушност треба их научити скромности, те према томе треба смањити индустријску производњу луксузних предмета. Тиме ћемо поправити и побољшати нарави деморализоване утакмицом на пољу раскоши. Ми ћемо успоставити домаћу ситну индустрију, која ће поткопати приватне капитале крупних фабриканата. То је неопходно још и стога што крупни индустријалци често покрећу, мада и не увек свесно, мисли маса противу владе. Народ – фабрикант не зна за незапосленост, а то га везује за постојећи ред, следствено и за чврстину власти. Незапосленост је најопаснија ствар за владу. За нас ће њена улога бити одигра чим власт пређе у наше руке. Пијанство ће такође бити законом забрањено и кажњавано као злочин против човечности људи који се претварају у животиње под утицајем алкохола.

Поданици, понављам још једанпут, слепо се покорвају само снажној, потпуно независној од њих руци, у којој они осећају мач за заштиту и подршку против удараца социјалних бичева... Зашто им је потребна анђелска душа у владаоцу? – Они треба да виде у њему оличење силе и моћи.

Господар, који смени сада постојеће управе што бедно животаре међу деморалисаним с наше стране друштвима, која се одричу чак и Божанске власти и из чије средине избија са свих страна огањ анархије, – тај господар мора пре свега приступити гашењу тога пламена који већ прождире све. Зато је он дужан да убије таква друшва макар их морао залити њиховом властитом крвљу, те да их поново васкрсне у лицу правилно организоване војске, која се свесно бори против сваке заразе опасне по државно тело.

Тај избраник Божји одређен је одозго да сломије безумне силе покретане инстинктом а не разумом, животињством а не човечношћу. Те силе сада тријумфују у манифестацијама пљачке и свакојаког насиља под маском принципа слободе и права. Оне су разориле све друштвене поретке да би се на њима подигао престо цара јудејског; али њихова ће улога бити одиграна у оном моменту када се он зацари. Тада ће оне бити збрисане са његовог пута, на коме не сме бити ни гранчице, ни травчице.

Тада ћемо моћи рећи народима: благодарите Бога и поклоните се пред оним који носи на лицу свом печат предоређености људске, чију је звезду Сам Бог водио и довео к њему да нико други, осим њега, не би могао ослободити вас од свих горе побројених сила и зала.

ПРОТОКОЛ бр. 24.

Учвршћење лозе цара Давида. Припремање цара. Уклањање непосредних наследника. Цар и тројица који су га посветили. Цар је судбина. Беспрекорност спољашњег морала цара јудејског.

Сад ћу прећи на начин учвршћавања корења династичке лозе цара Давида до последњих слојева земље...

Ово учвршћење састојаће се пре свега у ономе у чему се до данашњег дана састојала моћ, која је нашим мудрацима осигурала и очувала вођење свих светских послова као и давање правца васпитању мисли целог човечанства...

Неколико чланова од семена Давидова спремаће цареве и њихове наследнике, не бирајући их по праву наслеђа него по способностима, посвећујући их у скривене тајне политике, у планове управљања, с тим да нико не сме знати ове тајне. Циљ је таквог начина рада тај, да сви знају да управа не може бити поверена непосвећенима у најдубље тајне њене вештине.

Само ће се таквим лицима предавати практична примена именованих планова кроз сравњење са многовековним искуствима, сва посматрања политичко-економских токова и социјалних наука – сав, једном речју, дух закона, које је природа непоколебљиво установила ради регулисања човечанских односа.

Непосредни наследници често ће бити одстрањивани од ступања на престо ако за време учења и спремања буду испољили лакомисленост, мекоћу и друге особине које их чине неспособним за управљање, а саме по себи су штетне по царски позив.

Само они који су безусловно способни за чврсто, макар и сурово, будно управљање, добиће његове дигрине од наших мудраца.

У случају обољења слабошћу воље или каквом другом неспособношћу, цареви ће морати по закону предати управу у нове, способне руке...

Царски планови дејства у текућем моменту, а тим пре у будућности, биће непознати чак и онима који се буду звали блиским саветницима.

Само цар и тројица који су га посветили знаће будућност.

У лицу цара, који непоколебљивом вољом влада собом и човечанством, сви ће угледати судбину са њеним непознатим путевима. Нико неће знати шта цар жели да постигне својим наређењима, па стога се нико неће смећи ни испречити на непознатом путу...

Разуме се, потребно је да умни резервоар царева одговара плану управе, који он има да прими у себе. Зато он и неће ступати на престо пре него што ум његов не подвргну проби и испиту поменути мудраци.

Да би народ знао и волео свога цара неопходно је да он беседи на трговима својега народа. То ствара потребно спајање двеју сила које смо ми сада терором одвојили једну од друге.

Овај терор нам је био неопходан да би обе силе понаособ потпале под наш утицај.

Цар јудејски се не сме налазити под влашћу својих страсти, нарочито сладострашћа: ниједном страном свога карактера он не сме давати животињским инстинктима власт над својим умом. Сладострашће најгоре разара умне способности и јасноћу погледа, одводећи мисли на најгору и највише животињску страну човечанске делатности.

Ослонац човечанства у лицу господара света од светог семена Давидова мора приносити на жртву својега народа све своје личне наклоности.

Господар наш мора бити примерно беспрекоран.

КО ВЛАДА РУСИЈОМ?

ГОСПОДАРИ РУСИЈЕ У 1920. ГОДИНИ

Састав Савета народних комесара

1. Председник Савета – Уљанов (Лењин)	Рус	12. Комесар народне просвете, Луначарски	Рус
2. Комесар за Спољне послове Чичерин (по матери Јеврејин)	Рус	13. Комесар за вероисповест, Шпицмерг	Јеврејин
3. Комесар за послове националности, Цугашвили	Рус	14. Народни комесар Апфелбаум (Зиновјев)	Јеврејин
4. Председник Вишег економског савета, Лурје (Ларин)	Јерменин	15. Комесар за јавну хигијену, Анвелт	Јеврејин
5. Комесар за установљење, Шлихтер	Јеврејин	16. Комесар финансија, Гуковски	Јеврејин
6. Комесар пољопривреде, Гритјан	Јерменин	17. Комесар печата, Коген (Володарски убијен)	Јеврејин
7. Комесар Државне контроле, Ландер	Јеврејин	18. Комесар за изборе, Радомисљски (Урички убијен)	Јеврејин
8. Комесар Војске и Морнарице, Бронштајн (Троцки)	Јеврејин	19. Комесар правде, Штајнберег	Јеврејин
9. Комесар државног ерара, Кауфман	Јеврејин	20. Комесар за евакуацију, Фенигштајн	Јеврејин
10. Комесар јавних радова, Шмит	Јеврејин	21. Његови помоћници, Равич и Заславски	
11. Комесар јавног снабдевања, Е. Лилина (Книгисен)	Јеврејка	22.	Јевреји

Укупно 22 члана: Руса 3, Јермена 2, Јевреја 17.

Војни комесаријат

1. Комесар Војске и Морнарице, Бронштајн (Троцки)	Јеврејин	31. Политички комесар Петроградског војног округа, Гите	Јеврејин
2. Председник револуционарног штаба Сев. Војске, Фишман	Јеврејин	32. Командант Западног фронта према Чехословачкој, Вацетис	Латиш
3. Комесар Војно-судски 12-те Армије, Ром	Јеврејин	33. Члан савета војне комуне, Лазимер	Јеврејин
4. Политички комесар 12-те Армије, Мејчик	Јеврејин	34. Начелник војне комуне (бив. аустр. официр), Колман	Јеврејин
5. Политички комесар 4-те Армије, Ливенсон	Јеврејин	35. Начелник Московског војног округа, Бицис	Латиш
6. Председник савета армије Западног фронта, Позерн	Јеврејин	36. Војни комесар Московског вој. округа, Метказ	Јеврејин
7. Политички комесар Московског Војног Округа, Губелман	Јеврејин	37. Начелник одбране Крима, Зак	Јеврејин
8. Комесар политички Витебскога Вој. Округа, Дејб	Јеврејин	38. Командант курског фронта, Служин	Јеврејин
9. Комесар за војну реквизицију града Слуцка, Калмановић	Латиш	39. Његов помоћник, Силберман	Јеврејин
10. Политички комесар Самарске дивизије, Бекман	Јеврејин	40. Политички комесар Румунског фронта, Спино	Јеврејин
11. Војни комесар исте дивизије, Глузман	Јеврејин	41. Пуномоћник за преговоре о миру с Немачком, Давидович	Јеврејин
12. Комесар реквизиционог одреда Московског Округа, Зузанович	Јеврејин	42. Кандидат, Шнеур	Латиш
13. Председник Главног москов. војног савета, Бронштајн (Троцки)	Јеврејин	43. Војник, Смидович	Јеврејин
14. Његови помоћници, Гришфелд и Скљански	Јевреји		
15.	Јевреји		
16. Чланови истог савета, Шородак и Петч	Јевреји		
17.	Јевреји		
18. Војни комесар московске области, Штајнхард	Немац		
19. Војни комесар московске области, Дулис	Латиш		
20. Комесар школе пограничне трупе, Глајзер	Латиш		
21. Политички комесар 15-те дивизије Савета, Дзенис	Јеврејин		
22. Политички комесар 15-те дивизије Савета, Плонски	Латиш		
23. Комесар Војног савета кавкаских армија, Лехтинер	Јеврејин		
24. Изванредни комесари Источног фронта, Бруно и Шилман	Јевреји		
25.	Јевреји		
26. Чланови Казанског Војног савета, – Розенхолц, Мејхоф и Незенхолц	Јевреји		
28.	Јевреји		
29. Командант црвене армије у Јарославу, Гекер	Јеврејин		
30. Начелник Петроградског војног комесаријата, Цајгер	Јеврејин		

Дакле 43 члана: Руса 0, Латиша 8, Немац 1, Јевреја 34.

Комесаријат унутрашњих послова

1. Народни комесар, Алфелбаум (Зиновјев)	Јеврејин
2. Његов помоћник чрезвичајне комисије (Ч. К. а) Радомисљски (Урицки) убијен од свога полит. друга	Јеврејин
3. Начелник пропаганде, Голденрудин	Јеврејин
4. Председник економске комисије Петрогр. комуне, Ендер	Јеврејин
5. Потпредседник комисије за хигијену, Рудник	Јеврејин
6. Комесар за евакуацију избеглица, Фенигштајн	Јеврејин
7. Његов помоћник, Абраам Крахмал	Јеврејин
8. Комесар Петроградског печата, Володарски (убијен)	Јеврејин
9. Петроградски градоначелник, Шнајдер	Јеврејин
10. Московски градоначелник, Минор	Јеврејин
11. Комесар Московског печата, Красиков	Јеврејин
12. Комесар Петроградске полиције, Фејерман	Јеврејин
13. Начелник бироа за печате, Мартинсон	Јеврејин

14. Московски комесар јавне безбедности,
Розентал Јеврејин

Чланови Петроградске Чрезвичајне комисије "Чека"

15. Мејнкман Јеврејин
16. Гилер Јеврејин
17. Козловски Пољак
18. Водел Јеврејин
19. И. Размирович Јеврејка
20. Ђесперов Јерменин
21. Иселевич Јеврејин
22. Красиков Јеврејин
23. Бухан Јерменин
24. Мербис Латин
25. Пајкис Латин
26. Анвелт Немац

Чланови Савета Петроградске комуне

27. Зорке Јеврејин
28. Радомисљски Јеврејин

Чланови Московске Чрезвичајне Комисије "Ч.К.а"

29. Председник, Дзержински Пољак
30. Потпредс., Петерс Латин
31. Шкловски Јеврејин
32. Кнејфис Јеврејин
33. Цејстин Јеврејин
34. Размирович Јеврејин
35. Кронберг Јеврејин
36. Хајкина Јеврејка
37. Карсон Латин
38. Шауман Латин
39. Ленгович Јеврејин
40. Ривкин Јеврејин
41. Антонов Рус
42. Делафабр Јеврејин
43. Циткин Јеврејин
44. Е. Розмировић Јеврејин
45. Свердлов Јеврејин
46. Бизенски Јеврејин
47. Ђљумкин (убица графа Мирбаха) Јеврејин
48. Александрович Рус
49. Рајтенберг Јеврејин
50. Финес Јеврејин
51. Закс Јеврејин
52. Јаков-Голдин Јеврејин
53. Голперштајн Јеврејин

54. Книгисен Јеврејин
55. Лацис атиш
56. Дејбољ Латин
57. Сејзан Јерменин
58. Дејбкин Латин
59. Начелник Таганрогског затвора, Либерт Јеврејин
60. Фогел Немац
61. Закис Латин
62. Шиленкус Јеврејин
63. Јансон Латин
64. Председник комисије Трубецког бастиона и Петропавловске тврђаве, Модел Јеврејин
Свега 64 члана, од којих: Руса 2, Пољака 2, Јермена 3, Немаца 2, Латина 10, Јевреја 45.

Комесаријат иностраних послова

1. Народни комесар, Чичерин (прогнан) Рус
2. Његов помоћник, Карахан Јерменин
3. Други помоћник, Фритче Латин
4. Директор пасошне експедиције, Марголин Јеврејин
5. Консул у Берлину, Јофе Јеврејин
6. Приодат консулату у Берлину (кажњен у 1919. год. као комесар Баварске Совјетске републике), Левин Јеврејин
7. Начелник бироа штампе и информација при посланству у Берлину, Акселрод Јеврејин
8. Изванредни пуномоћник у Паризу и Лондону, Бек Јеврејин
9. Консул у Бечу и Лондону, Розенфелд (Камењев) Јеврејин
10. Посланик у Христијанији, Бејтлер Јеврејин
11. Консул у Глазгову, Малкин Јеврејин
12. Председник делегације за мир у Кијеву, Каин Раковски Јеврејин
13. Његов помоћник, Мануилски Јеврејин
14. Правни консул, Астшуб (Илсен) Јеврејин
15. Генерални консул у Кијеву, Гринбаум (Кшевински) Јеврејин
16. Генерални консул у Одеси, А. Бек Јеврејин
17. Консул у Америци, Мартенс Немац

Дакле од 17 чланова: Руса 1 (па и њега су протерали), Јерменин 1, Латин 1, Немац 1, Јевреја 13.

Комесаријат финансија

1. Први комесар (због сумњиве делатности био је протеран из Париза), Мержвински Пољак
2. Његов помоћник, Дој-Соловеј Јеврејин

3. Комесар, Исидор Гуковски	Јеврејин
4. Његов помоћник, И. Акселрод	Јеврејин
5. Директор канцеларије, Закс (гладцев)	Јеврејин
6. Директор канцеларије, Богољепов	Рус
7. Главни секретар, Хаскин	Јеврејин
8. Његов помоћник, Берта Хиневич	Јеврејка
9. Председник финансијског конгреса савета, Лацис	Латиш
10. Његов помоћник, Вејстман	Јеврејин
11. Комесар за ликвидацију руско-немачких рачуна, Фирстенберг (Ганецки)	Јеврејин
12. Главни секретар његов, Коган	Јеврејин
13. 14. и 15. Администрација народних банака, Михелсон, Закс и Акселрод	Јевреји
16. Садников	Рус

Финансијски агенти

17. У Берлину, Јаундау	Јеврејин
18. У копенхагену, Воровски	Јеврејин
19. У Штокхолму, Абраам Шинскман	Јеврејин
20. Главни ревизор народних банака, Кан	Јеврејин
21. Његов помоћник, Горенштајн	Јеврејин
22. Главни комесар за ликвидацију приватних банака, Анрик	Јеврејин
23. Његов помоћник, Мојсеј Ковш	Јеврејин

Чланови техничке комисије за ликвидацију приватних банака

24. Елјашевич	Јеврејин
25. Г. Хифтлих	Јеврејин
26. А. Рогов	Јеврејин
27. Г. Лемерих	Јеврејин
28. А. Розенштајн	Јеврејин
29. А. План	Латиш

Комесаријат правде

1. Народни комесар, И. Штајнберг	Јеврејин
2. Комесар касационог суда, Шредер	Јеврејин
3. Председник Московског револуционарног трибунала, И. Берман	Јеврејин
4. Комесар сената у Петрограду, Бер	Јеврејин
5. Председник врховне револуционарне комисије, Брошштајн (Троцки)	Јеврејин

6. Председник иследничке комисије при револуционарном трибуналу, Блузман	Јеврејин
7. Судија тога трибунала, Легендорф	Јеврејин
8. Судија тога трибунала, Слуцки	Јеврејин
9. Прокурор трибунала, Фридкин	Јеврејин
10. Главни секретар конфиденционог одељења, Хајтбарк	Јеврејин
11. Главни секретар народне комуне, Ширвин	Јеврејин
12. Комесар за народну заштиту, Луцки	Јеврејин

Народни заштитници

13. Г. Антокољски	Јеврејин
14. В. Аронович	Јеврејин
15. Р. Биск	Јеврејин
16. И. Бејер	Јеврејин
17. А. Гундар	Јеврејин
18. Г. Давидов	Јеврејин
19. Р. Кастарјанц	Јерменин

Дакле, од 19 чланова: руса 0, Јерменин 1, Јевреја 18.

Комесаријат за хигијену

1. Комесар, Дауге	Немац
2. Начелник Фармацеутског одељења, Рапопорт	Јеврејин
3. Његов помоћник, Фукс	Јеврејин
4. Директор комисије против венеричних болести, Вебер	Јеврејин
5. Директор комисије за заразне болести, Вољсон	Јеврејин

Дакле, од 5 чланова: Руса 0, Немац 1, Јевреја 4.

Комисија народне просвете

1. Народни комесар, Лунчарски	Рус
2. Комесар Северне Области, Гринберг	Јеврејин
3. Председник комисије васпитног института, Г. Злотницки	Јеврејин
4. Начелник Муниципалне секције, Лурје	Јеврејин
5. Начелник Пластичног института, Штернберг	Јеврејин
6. Главни секретар комесаријата, М. Ајхенхолц	Јеврејин
7. Начелник позоришне екције, (жена Камењева) О. З. Розенфелд	Јеврејка
8. Њена помоћница, Зац	Јеврејка
9. Директор 2. департмана, Гројним	Јеврејин

Чланови професори социјалистичке академије наука

10. Рејснер	Немац
11. Фритче	Латиш
12. Гојхборк	Јеврејин
13. М. Покровски	Рус
14. Велтман	Јеврејин
15. Собелсон	Јеврејин
16. Крунскаја	Јеврејка
17. Нахамлес Стеклов	Јеврејин
18. Стучка	Јеврејин
19. Немировски	Јеврејин
20. И. Раковски	Јеврејин
21. К. Р. Левин	Јеврејин
22. М. С. Ољшански	Јеврејин
23. З. Р. Штенберг	Јеврејин
24. Гурвич	Јеврејин
25. Лудберг	Јеврејин
26. Ерберг	Јеврејин
27. Келтулон	Мађар
28. Гросман (Рошчин)	Јеврејин
29. Крачковски	Јеврејин
30. Урсинен	Финан
31. Тоно Сирола	Финан
32. Розин	Јеврејин
33. Данчевски	Јеврејин
34. Глејцер	Јеврејин
35. Голденрудин	Јеврејин
36. Будин	Јеврејин
37. Карл Рапопорт	Јеврејин
38. Ротштајн	Јеврејин
39. Лурје	Јеврејин
40. Меринг	Немац
41. Газе	Јеврејин

Почасни чланови исте академије

42. Роза Луксенбург	Јеврејка
43. Клара Цеткин	Јеврејка

Литературни биро Московског пролетаријата

44. Ајнхенхолц	Јеврејин
45. Полански (Лебедев)	Јеврејин

46. Херсонскаја	Јеврејка
47. В. Зајцев	Јеврејин
48. Брендер	Јеврејин
49. Ходасевич	Јеврејин
50. Шварц	Јеврејин
51. Директор 1. департмана, Познер	Јеврејин
52. Управитељ комесаријата, Алтер	Јеврејин

Дакле, од 52 члана: Руса 2, Финанца 2, Латиш 1, Мађар 1, Немаца 2, Јевреја 44.

Комесаријат за социјалну помоћ

1. Народни комесар, Е. Лилина (Книгисен)	Јеврејка
2. Директор, Паузнер	Јеврејин
3. Главни секретар, Е. Хелфман	Јеврејка
4. Помоћник секретара, Роза Хауфман	Јеврејка
5. Директор пензионог одељења, Левин	Јеврејин
6. Директор канцеларије, К. Ф. Розентал	Јеврејин

Дакле, од 6 чланова: сви су Јевреји.

Комесаријат рада

1. Народни комесар, В. Шмит	Јеврејин
2. Његов помоћник, Радус (Зенкович)	Јеврејин
3. Начелник комисије јавних наоружања	Јеврејин
4. Комесар за јавна наоружања, М. Велтман	Јеврејин
5. Његов помоћник, Кауфман	Немац
6. Главни секретар, Раскин	Јеврејин
7. Члан Комесаријата, Кушнер	Јеврејин
8. Директор експлозивног одељења, Зарх	Јеврејин

Дакле, од 8 чланова: Руса 0, Немац 1, Јевреја 7.

Комисија за обнову града Јерославља

1. Председник, И.Д. Тартаковски	Јеврејин
2. Главни агент, Исидор Заблудски	Јеврејин

Дакле, оба члана су Јевреји.

ВЕЛИКА СРБИЈА

СПЕЦИЈАЛНО
ИЗДАЊЕ

У следећем броју објављује
РАЗГОВОР

МИРЈАНЕ БОБИЋ
МОЈСИЛОВИЋ

И
др ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

ЗАБРАЊЕНЕ
 КЊИГЕ
 др ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА